

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Обліку та аудиту
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Організація і методика обліку і аналізу витрат праці, заробітної плати та розрахунків з робітниками і службовцями (на прикладі ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ»)»

ШИФР КРМ.ОтаА.1.929-03.2.5

Здобувачка: _____ Дерменжи С.О.

Керівник: _____ професор Мельник Ю.М.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від "12" грудня 2023 р., протокол № 7.

Завідувач кафедри

обліку та аудиту _____ Валерій НЕМЧЕНКО

Одеса – 2023 р.

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ
І МЕНЕДЖМЕНТУ ім.Г.Е.Вейнштейна

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Обліку та аудиту
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри обліку та аудиту

« ____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
здобувачки

Світлани ДЕРМЕНЖИ

1. Тема роботи: **«Організація і методика обліку і аналізу витрат праці, заробітної плати та розрахунків з робітниками і службовцями (на прикладі ПРАТ «ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ»)»**

Затверджена наказом від 01 грудня 2022 р. наказ № 929-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи **8 грудня 2023 р.**

3. Вихідні дані до роботи: **Звітні дані про діяльність підприємства за 2020-2021р.р.**

4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра: **Теоретичні основи обліку та аналізу об'єкту дослідження. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства за 2020-2021 роки. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку і аудиту об'єкту дослідження на ньому. Висновки та пропозиції.**

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) **таблиць – 41 , рисунків – 9 .**

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **14 серпня 2023 р.**

Керівник _____ Мельник Ю.М.

Завдання прийняв до виконання _____ Дерменжи С.О.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	12.08.23 - 20.09.23	
2. <i>Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства</i>	21.09.23 - 21.10.23	
3. <i>Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку і аудиту за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	22.10.23 - 28.11.23	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	29.11.23 - 8.12.23	

Здобувачка-магістр _____ Дерменжи С.О.

Керівник роботи _____ Мельник Ю.М.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувачка-магістр _____ Дерменжи С.О.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на тему: Організація і методика, обліку і аналізу витрат праці, заробітної плати та розрахунків з робітниками і службовцями.

В кваліфікаційній роботі досліджується виробнича та господарська діяльність підприємства ПрАТ “Весело-кутський комбінат хлібопродуктів” за 2020-2021 роки, а також організацію і методику аналізу, обліку та аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Кваліфікаційна робота містить: вступ, чотири розділи, висновки, перелік використаної літератури та додатки.

В першому розділі розглядається економічна сутність заробітної плати, нормативні джерела обліку, аналіз вартості праці та її оплати, організація та особливості обліку оплати праці.

В другому розділі роботи проведено фінансово-економічний аналіз підприємства ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» за 2020-2021 роки.

В третьому розділі досліджується організація бухгалтерського та податкового обліку на підприємстві ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»

В четвертому розділі досліджується організація та методика аудиту достовірності відображення в обліку оплати праці.

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини - 118с.

таблиць – 41

малюнків - 9

додатків – 7

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	7
1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИТРАТ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ.....	10
1.1. Нормативні джерела для нарахування заробітної плати.....	10
1.2. Характеристика форм оплати праці. Порядок визначення фонду оплати праці.....	13
1.3. Облік витрат праці, використання робочого часу та виробітку.....	20
1.4. Синтетичний і аналітичний облік заробітної плати.....	27
1.5. Оподаткування заробітної плати.....	31
1.6. Індексація заробітної плати.....	37
1.7. Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці з робітниками і слу- жбовцями.....	40
2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ.....	45
2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства.....	45
2.2. Фінансовий аналіз діяльності підприємства.....	47
2.2.1. Загальний аналіз фінансового стану підприємства.....	47
2.2.2. Аналіз фінансової стійкості підприємства.....	61
2.2.3. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.....	65
2.2.4. Аналіз грошових потоків підприємства.....	67
2.2.5. Аналіз фінансових результатів підприємства.....	68
2.2.6. Аналіз ділової активності підприємства.....	74
2.2.7. Аналіз кредитоспроможності підприємства.....	76
2.2.8. Аналіз ймовірності банкрутства підприємства.....	80
2.3. Економічний аналіз витрат праці та її оплати.....	83
3. ПРАКТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ.....	86
3.1. Загальна характеристика організації бухгалтерського та податкового обліку на підприємстві.....	86
3.2. Облік нарахування заробітної плати працівникам підприємства.....	90
3.3. Облік відрахувань з різних видів заробітної плати.....	91
3.4. Облік індексації заробітної плати.....	94
3.5. Облік розрахунків по оплаті праці з робітниками підприємства, держа- вним бюджетом та органами соціального страхування.....	97

4.	ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ ДОСТОВІРНОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ	100
4.1	Нормативне регулювання аудиту витрат оплати праці на підприємстві..	100
4.2	Організація і методика аудиту нарахування оплати праці на підприємстві.....	102
4.3	Проведення аудиту витрат праці та її оплати.....	108
	ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	114
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	119
	ДОДАТКИ.....	124

ВСТУП

Для переважної більшості людей зарплата є основним джерелом доходу. Тому питання, пов'язані з оплатою праці (її розмір, форма нарахування, виплати тощо) є важливим як для працівників, так і для роботодавців. Рівень заробітної плати залежить з одного боку від розвитку суспільного виробництва, а з іншого від ефективності праці окремих працівників. Через систему заробітної плати суспільство стимулює працю, контролює споживання працівниками матеріальних і духовних благ.

Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу згідно з трудовим договором. Розмір оплати праці залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Найефективнішим інструментом активізації працездатного населення країни є заробітна плата. Розвиток національної ринкової економіки та всі пов'язані з цим трансформаційні процеси повинні здійснюватися на благо людства, з метою підвищення якості життя людей. Не применшуючи значення інших соціальних та економічних явищ як складових соціально-трудова відносин (зайнятість, охорона праці, розвиток працівників тощо), найбільш проблемними аспектами розгляду є ті, що стосуються організації, продуктивності праці найманих працівників, її виплати та стан розрахункових операцій за виплат працівникам.

Оплата праці є найбільш дискусійною категорією в системі умов праці, оскільки вона відображає різні інтереси сторін суспільства та трудових відносинах, а також усі їх досягнення та недоліки. Це один з найважливіших показників, що характеризує рівень соціальної економіки і соціальний статус, який в основному залежить від ефективності праці.

Праця та винагорода за неї як цінність втрачають своє соціальне та економічне призначення, тим самим руйнуючи основу соціального розвитку. Сьогодні в Україні умовою сталого соціального та економічного розвитку є оптимізація інтеграції доходів працівників та їх оподаткування, а також необхідність радикальних змін в організації та підвищенні ефективності праці. Отже, з точки зору всіх сторін суспільства і трудових відносин – держави, роботодавців і працівників, виникає природна потреба в актуальній, об'єктивній і достовірній інформації про оплату праці та стан виплат працівникам. Разом з тим, дослідження з теорії та застосування передових методів організації обліку, контролю та розрахунку винагороди, а також аналізу ефективності використання трудових ресурсів з точки зору реформування світового ринку стали особливо реалістичні.

Таким чином, актуальність обраної теми визначається тим, що правильний облік і правильне оподаткування виплат працівникам дозволяє мотивувати працівників підприємства, знайти оптимальне співвідношення між рівнем оплати праці та рівнем ефективності праці, та правильно розрахувати суми відповідних обов'язкових внесків до бюджету.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення діючої методики аналізу та обліку витрат на оплату праці та відображення інформації про них у системах статистичної, внутрішньогосподарської та фінансової звітності.

Досягнення мети кваліфікаційної роботи зумовлена необхідністю постановки та розв'язання таких **завдань**:

- вивчити поняття витрат на оплату праці та визначити їх склад;
- проаналізувати діючий спосіб розрахунків оплати праці;
- розкрити порядок відображення інформації про витрати на оплату праці у звітності підприємства;
- аналізувати ефективність використання трудових ресурсів.

Об'єктом дослідження було обрано підприємство ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів», на прикладі якого ретельно можна дослідити та проаналізувати використання коштів на оплату праці.

Предметом дослідження є організація і методологія бухгалтерського, фінансового та управлінського обліку а також аналіз та аудиту витрат на оплату праці.

Інформаційним забезпеченням є показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» за 2020 – 2021 роки.

1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИТРАТ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТА

1.1. Нормативні джерела для нарахування заробітної плати.

В умовах переходу України до ринкової економіки, а водночас в умовах, спаду виробництва, економічної кризи, зниження продуктивності праці, вивільнення значної кількості працівників з виробництв відбуваються значні зміни в організації праці та її оплати. Кожне підприємство і галузь, в Україні повинна мати достовірну інформацію про трудомісткість вироблюваної продукції, про нарахування заробітної плати. Таку інформацію повинен надавати бухгалтерський облік.

Правове регулювання оплати праці здійснюється нормативно-правовими актами України генеральним, галузевими (міжгалузевими) і територіальними угодами, а також колективним і трудовим договорами.

Державне регулювання. Важливу роль у регулювання оплати праці відіграють конкретні нормативно-правові акти. Так, законодавство про оплату праці ґрунтується на :

- Конституції України;
- Кодексу Законів про Працю України;
- Закону про оплати праці;
- Закону про колективні договори;
- Інші нормативно-правові акти.

Основні напрями державного регулювання оплати праці працівників підприємства регулюється ст. 8 Закону України «Про оплату праці». Це:

- Визначення мінімальної заробітної плати та інших державних стандартів і гарантій;

- Визначення умов і розмірів оплати праці осіб, які керують підприємствами державної та комунальної власності, працівників підприємств, установ і організацій, що фінансуються чи дотуються з бюджету;
- Оподаткування доходів працівників.

Під мінімальною заробітною платою розуміється законодавчо встановлений розмір винагороди за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може виплачуватися виконана працівником місячна і годинна норма праці (ст. 95 КЗпП, ст. 3 Закону про оплату праці). При цьому до мінімальної заробітної плати не включаються надбавки, заохочувальні та компенсаційні виплати. Мінімальна заробітна плати є державною гарантією, що діє на всій території для підприємств, організацій та установ усіх форм власності та господарювання, а також фізичних осіб, які використовують найману працю. Тому розмір заробітної плати не може бути нижчим за встановлений мінімальний розмір. Винятком є випадки, коли працівник не виконав норми виробітку, випустив продукцію з браком, або інші випадки, передбачені чинними нормативно-правовими актами, що виникли з вини працівника (ст. 21 КЗпП).

Конкретний розмір мінімальної заробітної плати встановлюється Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України. Зазвичай це відбувається раз на рік, коли приймається Державний бюджет України. При цьому повинні бути враховані пропозиції, внесені шляхом переговорів представниками профспілок і роботодавців, які об'єдналися для ведення колективних переговорів та укладання генеральної угоди. Розмір мінімальної заробітної плати не може бути нижчим за прожитковий мінімум для працездатних осіб і підлягає оновленню у разі підвищення прожиткового мінімуму (ст. 10 КЗпП).

Положення про оплату праці за контрактом. Питання оплати праці єдиним актом не врегульовано. Таким чином система оплати праці також захищення договірним регулюванням оплати праці. Це здійснюється на основі системи угод,

укладених відповідно до закону на таких рівнях (стаття 14 Закону України «Про оплату праці»):

- Національний (генеральна угода);
- Галузеві (галузева (міжгалузева) угода);
- Територіальний (територіальна угода);
- Локальний (колективний договір).

Водночас генеральною угодою визначено мінімальні розміри опали заробітної плати як гарантію мінімальної заробітної плати (ст. 11 Закону України «Про оплату праці»).

У свою чергу, колективними договорами підприємств встановлюються системи і форми оплати праці, тарифні сітки, розцінки, норми праці, розміри надбавок, схеми посадових окладів, доплат, винагород, премій та інших мотиваційних, компенсаційних і гарантійних. При цьому повинні дотримуватися стандарти та гарантії, встановлені законодавством, генеральною, галузевими (міжгалузевими) та територіальними угодами. Якщо на підприємстві не укладено колективний договір, роботодавець зобов'язаний погодити ці питання з виборним органом профспілкової організації або профспілковим представником, який представляє інтереси більшості працівників.

Головними показниками праці та оплати праці, що підлягають розрахунку, є чисельність працівників, їх професії, кваліфікація, вартість робочого часу у людино-годинах, людино-днях, кількість виробленої продукції (виконання робіт, надання послуг), розмір Фонду оплати праці за категоріями працівників, види нарахувань, нарахування премій, відпускних, розміри відрахувань за їх видами тощо. Ці дані необхідні для розрахунку таких економічних показників, як рівень продуктивності праці, середнього заробітку, забезпеченості робочою силою та інші.

1.2. Характеристика форм оплати праці. Порядок визначення фонду оплати праці

Залежно від сфери діяльності працівників, технологічних процесів підприємства і характеру трудових операцій встановлюють конкретні форми та системи оплати праці.

Система оплати праці – це певне співвідношення між показниками, що характеризують норму праці та її оплати в межах і понад норми праці, що забезпечує одержання працівником заробітної плати відповідно до фактично досягнутих результатів праці, узгодженою між працівником і роботодавцем ціною його робочої сили.

У свою чергу, під формою оплати праці розуміють той чи інший вид системи оплати праці, згрупований за основним показником обліку результатів праці при оцінці виконання працівником роботи.

В Україні діють дві основні форми оплати праці: погодинна та відрядна. Основною відмінністю однієї форми від іншої є показники, які використовуються для вимірювання праці при визначенні заробітної плати. **Погодинна (почасова)** форма оплати праці застосовують у разі, коли вимірник результатів праці є кількість відпрацьованого часу. Якщо вимірником результатів праці є кількість виготовленої продукції (виконання робіт, наданих послуг), то використовують **відрядну** форму оплати праці. Вибір форми оплати праці вимагає дотримання певних умов, за яких її використання є виправданим.

Умовами, що визначають доцільність застосування відрядної форми оплати праці, є:

- Необхідність стимулювання до збільшення виробітку продукції та скорочення чисельності працівників за рахунок інтенсифікації їх праці;
- Можливість застосування технічно обґрунтованих норм;

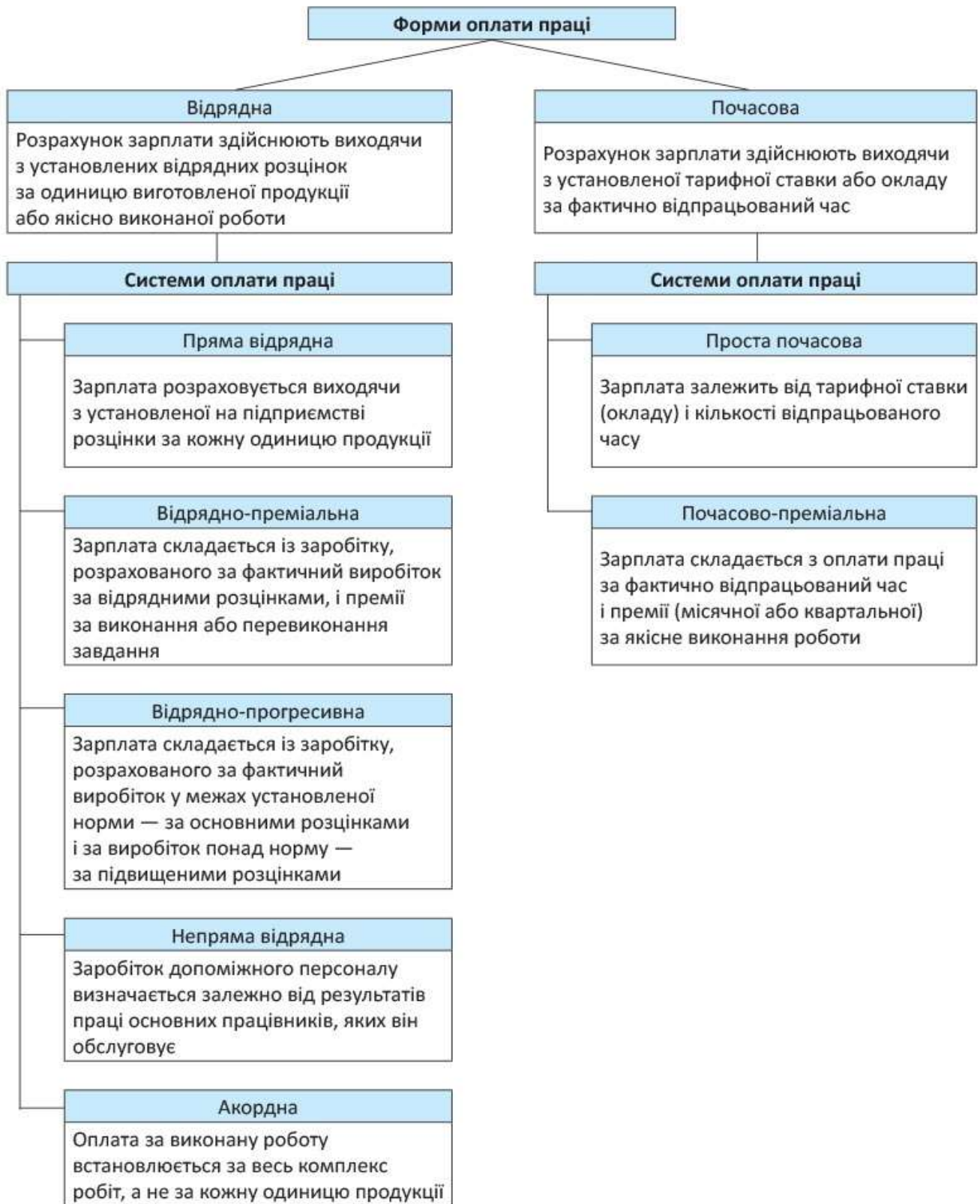
- Наявність у працівників реальної можливості збільшувати виробіток понад установлену норму за існуючих організаційно-технічних умов виробництва;
- Можливість та економічна доцільність розробки норм праці та обліку виробітку працівників, тобто та їх облік повинні перекриватися економічною ефективністю збільшення виробітку;
- Відсутність негативного впливу цієї форми оплати праці на якість продукції, рівень дотримання технологічних режимів і вимог техніки безпеки, а також на раціональність використання матеріальних ресурсів.

За відсутності конкретних умов має застосовуватися погодинна форма оплати праці. Це означає, що все залежить від характеру роботи: де, ким і на яких умовах вона виконується (або буде виконуватися). Як правило, відрядну форму оплати праці застосовують за просту повторювану працю, а почасова – за складну творчу та інтелектуальну роботу.

Форми оплати праці підрозділяються на декілька систем оплати праці. Ці форми та системи представлені на малюнку 1.

Системи почасової та відрядної форми оплати праці залежно від показників, за якими нараховується заробітна плата, можуть бути індивідуальними або колективними (бригадними). При індивідуальній системі заробіток працівника залежить від результатів його особистої праці, а при колективній – від результатів загальної колективної праці колективу (підрозділу).

Відповідно до ст. 96 КЗпП основою організації оплати праці в Україні є тарифна система, яка включає тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні ознаки.

Малюнок 1 - Форми та системи оплати праці.

Меншого поширення набула безтарифна система, за якої оплата праці працівника визначається залежно від кінцевого результату роботи підприємства. В

такій системі заробітна плата кожного працівника підприємства становить певну частку у фонді оплати праці всього підприємства чи підрозділу.

На практиці окремі елементи безтарифної системи можуть застосовуватися на рівні з тарифною системою оплати праці. Наприклад, можна використовувати форм оплати праці, при якій винагорода складається з окладу і премій, які розраховуються у відсотках не від окладу, а від доходу компанії, отриманого в результаті роботи співробітників.

Підприємства самостійно визначають у колективному договорі форми і системи оплати праці відповідно до норм і гарантій, передбачених нормативно-правовими актами, генеральною, галузевими (міжгалузевими) і територіальними угодами (ч. 2 ст. 97 КЗпП, ст. 15 Закону про оплату праці).

Якщо колективний договір на підприємстві не укладено, то форми і системи оплати праці визначаються локальним документом, погодженим з виборним органом первинної профспілкової організації. Таким документом може бути, наприклад положення про оплату праці.

Показник фонду оплати праці використовується для оцінки розміру оплати праці працівників.

До складу фонду оплати праці включаються нарахування працівникам у грошовій і натуральній (у грошовому виразі) формі за відпрацьований час або за виконану роботу незалежно від джерела фінансування цих виплат. Складові фонду оплати праці представлені на малюнку 2.

Малюнок 2 – Складові фонду оплати праці.

Основна заробітна плата – це винагорода за виконану роботу згідно з встановленими нормами праці (норми часу, виробітку, надання послуг, посадових обов'язків (ч.1 ст.2 Закону про оплату праці, п.2.1 Інструкції №5). Вона и встановлюються у вигляді тарифних ставок відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців.

З розширеною структурою виплат, що входять до фонду основної заробітної плати, можна ознайомитись у пункті 2.1 Інструкції №5. До них відносять:

1. Оплата праці штатних працівників редакції газет, журналів, видавництв, інших засобів масової інформації, мистецьких закладів та винагорода за їх працю, яка обчислюється за ставками авторської винагороди;
2. Розміри процентів або комісійних винагород залежно від розміру виручки, отриманої від реалізації продукції (робіт, послуг), якщо вони є основною винагородою;
3. Оплата за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці за тарифними ставками (окладами), відрядними розцінками працівників і посадовими окладами технічних працівників, спеціалістів, керівників, у тому числі на умовах повного та неповного робочого часу;
4. Оплата праці за час перебування у відрядженні;
5. Виплата при переведення працівника на нижче оплачувану роботу у випадках і розмірах, передбачених чинними нормативно-правовими актами, а також у разі невиконання норм виробітку та випуску продукції з браком не з вини працівника;
6. Вартість продукції, виданої працівникам за натуральну оплату;
7. Оплата праці висококваліфікованих працівників, залучених до підготовки та підвищення кваліфікації працівників.

Додаткова заробітна плата – це винагорода за працю понад встановлені норми, за трудові досягнення і винахідництво, а також за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки до тарифних ставок і посадових окладів у розмірах,

передбачених чинним законодавством, а також премії працівникам, керівникам, спеціалістам за виробничі результати, за вислуги років тощо (ч.2 ст.2 закону про оплату праці, п.2.2 Інструкції №5)

Виплати, що входять до фонду додаткової оплати праці, наведені в п.2.2 Інструкції №5, основними з них є:

1. Премії та винагороди, в тому числі за вислугу років, систематичні, незалежні від джерел фінансування;
2. Надбавки та доплати до тарифних ставок (окладів) у розмірах, передбачених чинними нормативно-правовими актами. Це можуть бути надбавки за суміщення професій (посад), розширення зони обслуговування або збільшення обсягу роботи, виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника, роботу з важкими і шкідливими умовами праці тощо.
3. Оплата праці в надурочний час, у святкові та неробочі дні в розмірах і за тарифами, визначеними чинними нормативно-правовими актами;
4. Оплата невідпрацьованого часу. Це можуть бути відпускні та компенсація за невикористану відпустку, оплата спеціальної перерви в роботі у випадках, передбачених законодавством, оплата пільгового часу неповнолітнім, оплата працівникам-донорам в дні здачі крові та відпочинку, оплата за період медичних оглядів тощо;
5. Оплата працівникам днів відпочинку, що надаються їм у зв'язку з роботою понад норму робочого часу, при змінній роботі, при колективному розрахунку робочого часу та в інших випадках передбачені законодавством;
6. Відсотки та комісійні, що виплачуються додатково до тарифної ставки (окладу);
7. Суми компенсації працівникам втрати частини заробітної плати внаслідок порушення строків її виплати;

8. Суми виплат, пов'язаних з індексацією заробітної плати працівників, тощо.

Інші заохочувальні та компенсаційні виплати – це виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премій за спеціальними системами та положеннями, компенсаційні та інші грошові та матеріальні виплати, не передбачені актами чинного законодавства або які проводяться понад установлені вказаними актами нормами (ч.3 ст.2 закону про оплату праці, п.2.3 Інструкції №5).

Перелік винагород, що входять до складу інших заохочувальних та компенсаційних виплат, міститься п.2.3 Інструкції №5. Зокрема до них належать:

1. Винагороди та премії, які впроваджуються раз на рік або носять одноразовий характер;
2. Оплата праці за невідпрацьований час працівникам, які з ініціативи адміністрації були змушені працювати скорочений робочий час, перебували у відпустці (за винятком допомоги по частковому безробіттю);
3. Систематична матеріальна допомога всім або більшості працівників;
4. Соціальні виплати в грошовій формі та натуральній формі (виражені в грошовому виразі), тощо.

Слід урахувати, що не всі виплати, які здійснюються працівнику підприємства, включаються до фонду оплати праці. До фонду оплати праці не включаються:

- Одноразова допомога працівникам, які вийшли на пенсію, відповідно до колективних договорів та чинних нормативно-правових актах;
- Оплата за перші 5 днів тимчасової непрацездатності за рахунок підприємства;
- Внески підприємства згідно з договорами добровільного медичного та пенсійного страхування працівників;
- Пільги та інші виплати, що надаються за рахунок коштів державного соціального страхування;

- Витрати на відрядження: добові, вартість проїзду, найм житла;
- Позики видані працівникам підприємств для поліпшення житлових умов, на індивідуальне будівництво, заведення домашнього господарства;
- Витрати на платне навчання працівників, яке не пов'язане з виробничою діяльністю;
- Вартість виданого спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту;
- Інші виплати, які не включаються до фонду оплати праці.

1.3. Облік витрат праці, використання робочого часу та виробітку

Організація обліку витрат на оплату праці складається з таких завдань:

- 1) Організація контролю за якістю і кількістю витрачених робіт, виконанням завдань щодо підвищення продуктивності праці, використанням фонду оплати праці та інших коштів, призначених для оплати праці працівникам підприємства;
- 2) Правильне та своєчасне проведення розрахунків нарахованою винагородою та відрахуваннями до органів соціального страхування на витрати виробництва, будівельних робіт, послуг та інших витрат;
- 3) Проведення всіх розрахунків з персоналом щодо заробітної плати та інших виплат в узгоджені терміни;
- 4) Групування показників заробітної плати та збір інформації, необхідних для контролю, аналізу, поточного планування та оперативного управління виробництвом, для складання статистичної та фінансової звітності.

Виконання цих завдань забезпечується правильно організованим обліком, персоналу підприємства, обліком робітників, виробничим обліком і нарахуванням заробітної плати, неухильним дотриманням законодавства про працю, точним і своєчасним розрахунком з оплати праці.

Бухгалтерський облік на підприємстві починається з розробки принципів бухгалтерського обліку. Основні питання обліку праці та її оплати, які можна зазначити в наказі про облікову політику підприємства (таблиця 1)

Таблиця 1 – Складники облікової політики розрахунків з оплати праці

Методичний	Технічний	Організаційний
Вибір методів врегулювання об'єктів	Впровадження методів документообігу	Порядок організації роботи апарату бухгалтерського обліку
<ul style="list-style-type: none"> - Можливість обліку витрат з використанням рахунків усіх класів; - Перелік об'єктів витрат і об'єктів калькулювання; - Системи та форми оплати праці, що використовуються в компанії; - Перелік регламентованих робіт; - Порядок визначення нарахованої суми платежу за поточними зобов'язаннями; - Порядок нарахування виплат за відпрацьований час, премій та інших заохочувальних виплат. 	<ul style="list-style-type: none"> - Вибір технології обробки облікової інформації; - Склад, порядок та умови подання внутрішньої звітності; - Порядок проведення інвентаризації зобов'язань по оплаті праці; - Обліковий робочий план в оглядах центрів витрат і центрів відповідальності; - Бланки основних документів для розрахунків по виплаті; - Регістри бухгалтерського обліку; - Схеми документообігу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Система внутрішнього контролю.; - Список осіб, відповідальних за ведення документації працівників та їх робочі інструкції; - Комерційні таємниці та процедури їх захисту; - Перелік центрів витрат і зон відповідальності.

Важливим аспектом облікової політики щодо оплати праці є використання на підприємствах систем і форм оплати праці, адже їх правильна організація дозволяє достовірно оцінити витрати на оплату праці та підвищити продуктивність праці.

Система оплати праці – це певне співвідношення між показниками, що характеризують норму праці, розмір її оплати, яке гарантує одержання працівником заробітної плати відповідно до фактично досягнутих результатів праці (відносно норми), а ціна його винагороди узгоджується між працівником і роботодавцем.

Основним документом, що визначає порядок оплати праці на підприємстві, розміри основної та додаткової заробітної плати, преміювання працівників тощо, є Положення про оплату праці на підприємстві, до якого входять:

- побудова основного (тарифного) посадового окладу із зазначенням посад і професій, тарифних ставок і окладів або порядку розрахунку залежно від результатів роботи працівника і підприємства в цілому;
- загальні принципи організації оплати праці на підприємстві, системи і форми оплати праці, що застосовуються до окремих категорій працівників;
- кадровий графік співробітників компанії;
- встановлений мотиваційний показник, шкала винагороди;
- встановлені доплати, надбавки та компенсації із зазначенням їх розмірів;
- інші преміальні системи, які використовуються на підприємстві.

Розрахунок оплати праці має бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу, зміцненню трудової дисципліни, а також правильному розрахунку чисельності працівників для нарахування заробітної плати з метою оподаткування. Для цього функції бухгалтерського обліку повинні бути чітко розподілені між відділами компанії

Весь процес нарахування винагороди працівникам можна розділити на два етапи:

- 1) розрахунок штатів і використання робочого часу;
- 2) облік виробництва та оплата праці.

Розрахунок використання робочого часу ведеться в актах обліку робочого часу, річному табелі тощо, а при необхідності робиться фотознімок робочого дня, графіки спостережень та інші одноразові перевірки.

Табель обліку використання робочого часу (типова форма № П-5) — це поіменний список усіх працівників відділу, служби чи іншого структурного підроз-

ділу підприємства зі знаком перед кожним прізвищем щодо використання робочого часу працівниками. працівника в розрахунковому періоді.

Табель відкривається щомісяця і ведеться облік за кожен день (зміну). Облік відвідування працівників та використання робочого часу здійснюється в таблиці обліку робочого часу безперервним способом. Години, відпрацьовані в надурочний, нічний та святковий час, заносяться до табеля.

Облік виконання нормативних завдань, норм виробітку (норм часу) ведеться на підставі первинних документів щодо обліку виробництва продукції та виконання робіт за звітний період відповідними особами, відповідальними за це (наприклад, економістами, нормувальниками та ін.). Ці документи, поряд з іншими щодо кількості виготовленої продукції, передбачають також час виконання визначеного стандартом обсягу робіт; фактичні витрати часу на його виконання за звітний період визначають за даними табеля обліку робочого часу.

Для правильного нарахування заробітної плати необхідно точно обліковувати виробництво продукції або обсяг виконаної роботи кожним працівником.

Залежно від технології та організації виробництва застосовують різні системи обліку продукції або виконання робіт. Виробничий облік має на увазі поєднання способів отримання інформації, послідовності її запису та використання форм первинних документів.

Розрахунок виробітку тимчасових працівників у промисловості здійснюється за типовими формами залежно від технологічного процесу виробництва, організації праці та оплати праці у виробничих звітах, маршрутних листах, розрахункових відомостях на виробництво, нарядах та інших документах.

Робота може виконуватися як одним працівником так і бригадою. На багатьох підприємствах широко використовується бригадний підряд, який є основою виробничого обліку. Використовуються такі системи обліку виробітку - поопераційний, підсумковий та інвентарний.

Послідовне виконання обсягу робіт фіксується в індивідуальних або бригадних нарядах, які передаються в бухгалтерію, машино-лічильну контору або обчислювального центру для нарахування заробітної плати.

Наряди містять такі дані: номер, дату видачі, прізвище, ім'я та по батькові, табельний номер робітника, шифр цеху, дільниці, вид оплати, операції, реквізити, собівартість, обсяг виробництва в натуральному виразі, нормативний час, розцінку за розрядом роботи.

Система підсумкового обліку виробітку та виробленою продукцією передбачає облік готових виробів, прийнятих відділом технічного контролю для здачі на склад або передачі на іншу виробничу дільницю. Найчастіше така система обліку виробітку зустрічається при бригадній формі організації праці і передбачає покладання одного завдання на групу працівників, колективну відповідальність і оплату праці за результатами. При цьому позмінна робота бригади означає завершений виробничий цикл із здачею готової продукції згідно з приймально-здавальними накладними на склад.

Основними виробничими документами є звіти або відомості про виробництво. У них вказується ПІБ працівника, табельний номер, розряд та кількість відпрацьованих годин. При розподілі заробітку бригади враховується також коефіцієнт трудової участі (КТУ) кожного члена бригади.

Крім оплати за відпрацьований час, обсяг виконаної роботи та виготовлену продукцію, заробітна плата нараховується відповідно до чинних нормативно-правових актах, а також виходячи з інших умов або причин, пов'язаних з діяльністю даного підприємства. Так, операції, передбачені технологічним процесом, оплачуються згідно з нарядами на відрядні роботи, а різні доплати – додатковими розрахунковими листками. Оплату простоїв не з вини працівників здійснюється в протоколі простоїв. Для оплати усунення дефекту товару оформляється окреме замовлення з позначкою «Усунення дефекту».

Оплата працівникам за час не відпрацювання (виконання державних або громадських обов'язків, оплата пільгових годин матерям для догляду за дітьми до одного року, доплата підліткам до середнього заробітку за скорочений робочий день, оплата чергових відпусток, тимчасової непрацездатності тощо), здійснюється на підставі даних довідок про розрахунки та інших додаткових документів (наказів керівника підприємства, лікарняних листків тощо).

Найважливішими елементами організації оплати праці є нормування праці, стандартизація тарифів на оплату праці, розробка форм і систем оплати праці.

Кодексом законів про працю України (КЗпП України) визначено, що основною організацією оплати праці є тарифна система оплати праці, яка складається з тарифних сіток, тарифних ставок, схем посадових окладів і тарифно-кваліфікаційних характеристик.

Впровадження єдиної тарифної системи у практику організації оплати праці було одним із центральних моментів реформи оплати праці й означало перехід до професійного регулювання тарифних умов оплати праці робітників, які працюють за наймом як у бюджетній сфері, так і на підприємствах і в установах різних форм власності. Регулювання тарифної заробітної плати на основі єдиної тарифної системи на ринкових умовах може забезпечити соціально справедливий принцип оплати – рівну винагороду за працю однакової складності незалежно від форм її застосування, а також соціальний захист працівників, яким роботодавець гарантує оплату в розмірі тарифної ставки (окладу), що відповідає розряду за виконання норми праці, її кількісних та якісних показників. Це означає, що єдина тарифна система є загальноприйнятою системою оплати праці.

Сутність тарифного нормування праці (тарифної системи) полягає у вирівнювання оплати праці працівників підприємстві залежно від складності та умов праці. Елементами цієї системи є наступні показники:

- тарифні сітки встановлюють відповідні розміри оплати праці працівників різної кваліфікації та є зведенням тарифних розрядів і тарифних коефіцієнтів. Тарифний коефіцієнт першого розряду завжди дорівнює одиниці. За першим розрядом тарифікуються прості роботи, які не потребують професійної підготовки. Коефіцієнти наступних розрядів характеризують ступінь складності роботи працівників, які мають такі розряди;
- тарифні ставки та посадові оклади. Абсолютна величина тарифної ставки визначається відповідно до встановленого державного розміру мінімальної заробітної плати, без урахування надбавок та компенсаційних виплат. Посадові оклади керівників, спеціалістів і службовців визначаються за встановленими державою посадовими окладами з урахуванням чинної системи стимулювання високоефективної праці або відповідно до контрактною (договірною) системою роздержавлених підприємств (організацій) та інших структур;
- тарифно-кваліфікаційні довідники у формі Єдиного довідника робіт і професій працівників, збірника ведення нормативних актів, що містить кваліфікаційні характеристики робіт і професій, згруповані за виробництвами та видами робіт. Використовується для нормування робіт, надання 28 кваліфікаційних розрядів працівника, а також для створення освітніх програм підготовки та підвищення кваліфікації працівників;
- доплати та надбавки до тарифної оплати праці.

Удосконалюючи або будуючи основні організаційні засади обліку операцій з оплати праці, підприємства повинні обґрунтовано та виважено підходити до вирішення цього питання з урахуванням наукових результатів попередніх досліджень. При розробці внутрішніх документів (положення про оплату праці, преміювання тощо), варто:

- розширення практики застосування індивідуалізованих ставок та оплати праці кваліфікованих працівників з метою підвищення ефективності праці;

- врахування галузевої специфіки, зокрема визначення конкретних коефіцієнтів оцінки праці за методами бальної системи преміювання для кожної категорії персоналу, посилення регулюючої та стимулюючої функції заробітної плати;
- перелік факторів та критеріїв оцінки умов преміювання має враховувати рівень кваліфікації, ступінь відповідальності за виконувану роботу, рівень майстерності, ініціативності, професійного досвіду тощо. Тобто критерії, що відповідають поточному стану, тактичним і стратегічним планам дій і методам управління.

Загалом одним із важливих напрямів удосконалення організації розрахункових операцій із заробітною платою є зменшення частки документообігу шляхом запровадження багатоденного та збірного формату документації, використання типових форм документів, адаптовані для використання в умовах використання комп'ютерних технологій. Зазначаємо, що у зв'язку зі збільшенням вартості трудових ресурсів необхідно здійснити такі реформи в організації з оплати праці, шляхом встановлення єдиних умов відтворення трудових ресурсів незалежно від форм власності; тарифної частки в оплаті праці; збільшення частки мінімальної заробітної плати в середній заробітній платі завдяки вдосконаленню механізмів державного регулювання оплати праці.

1.4. Синтетичний і аналітичний облік заробітної плати

Облік заробітної плати в системі бухгалтерського обліку – це синтетичний облік нарахування та розподілу заробітної плати, визначення суми належної заробітної плати працівникам і віднесення нарахованої заробітної плати на відповідні рахунки витрат за статтями та об'єктами калькулювання.

Рахунок №66 «Розрахунки по заробітній платі» призначений для обліку розрахунків за всіма видами виплат: заробітна плата, премії, виконання державних обов'язків та ін.

Для обліку нарахування заробітної плати використовують два субрахунки:

- 661 «Розрахунки з заробітною платою»;
- 662 «Розрахунки з депонентами»

За кредитом субрахунку №661 «Розрахунки за заробітною платою» відображається:

- Нарахована заробітна плати працівникам і обслуговуючому персоналу;
- Нарахована заробітна плата працівникам за обслуговування та ремонт обладнання та основних виробничих цехах підприємствах;
- Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва напівфабрикатів, допоміжного виробництва;
- Нарахована заробітна плата працівникам житлово-комунального господарства;
- Оплата праці за рахунок резервних фондів наступних витрат і платежів;
- Суми нарахованої допомоги по тимчасовій непрацездатності;
- Суми внесків, обчислені з фонду економічного стимулювання або цільового фонду;
- Нарахована винагорода за впровадження нової техніки, технології, за ремонт основних засобів, тощо.

За кредитом субрахунку №662 «Розрахунки з депонентами» відображаються несвоєчасно видані працівникам підприємства суми заробітної плати, премій, допомоги тощо.

В таблиці 2 наведені типові проведення господарських операцій із заробітної плати.

Таблиця 2 – Типові проведення операцій із заробітної плати

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит

1	Нарахована заробітна плата:		
	- працівникам основного виробництва	23	661
	- працівникам допоміжних виробництв	23	661
	- працівникам зайнятим обслуговуванням машин та обладнання	91	661
	- працівникам, зайнятим на загальновиробничих роботах цехів та інших підрозділів	91	661
	- адміністративно-управлінському персоналові	92	661
	- працівникам за роботи, що належать до витрат майбутніх періодів	39	661
	- працівникам обслуговуючих виробництв і господарств	29	661
	- працівникам, зайнятим капітальним будівництвом	151	661
	- працівникам, зайнятим збутом готової продукції	93	661
	- працівникам, зайнятим вантажними роботами і придбанням товарно-матеріальних цінностей	20, 28	661
	- працівникам, зайнятим виправленням браку	24	661
	- працівникам торгівельних і посередницьких підприємств	93	661
2	Нараховані відпускні виплати за рахунок резерву на оплату відпусток	471	661
3	Нарахована матеріальна допомога згідно із заявами працівників	949	661
4	Нараховані суми оплати праці, пов'язані з операціями по вибуттю (реалізації) основних засобів	972	661
5	Нарахована допомога з тимчасової непрацездатності:		
	- за перші 5 днів тимчасової непрацездатності	23, 91, 92, 93	661
	- за рахунок коштів фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	652	661
	- за рахунок фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві	656	661
6	Нарахована заробітна плата за роботи, виконані за рахунок цільового фінансування	48	661
7	Нарахована заробітна плата за рахунок резерву наступних платежів	47	661
8	Нарахована вихідна допомога передбачена діючим законодавством	23, 91, 92	661
9	Нарахована заробітна плата працівникам за роботу, пов'язану з ліквідацією стихійного лиха, пожеж тощо.	991	661
10	Повернуті до каси надлишки нарахованих сум (переплата)	30	661
11	Депонована заробітна плата	661	662
12	Відраховані із заробітної плати прибутковий податок і збір на випадок безробіття	661	641
13	Відраховані із заробітної плати профспілкові внески	661	685
14	Відраховані із заробітної плати перевитрачені підзвітні суми	661	372
15	Відраховані із нарахованої заробітної плати працюючих відсотки до Пенсійного фонду	661	651

За дебетом субрахунку №661 «Розрахунки з оплати праці» відображається виплачена винагорода, депонована винагорода, податок на доходи фізичних осіб

утриманий з оплати праці працівників і службовців на користь державного бюджету, утримані аліменти та інші відрахування згідно з виконавчими листами.

За дебетом субрахунку №662 «Розрахунки з депонентами» відображається вивільнення депонованих сум.

Ведеться аналітичний облік розрахунків по кожному працівнику, види виплат та відрахувань.

На працюючого працівника відкривається особовий рахунок, на якому ведеться облік усіх видів нарахувань та утримань із заробітної плати на підставі основних первинних документів з обліку виробітку й виконання робіт, відпрацьованого часу та документів щодо різних видів виплат.

Підрозділи і служби в установленій термін здають усі основні документи з обліку робочого часу і виробітку в бухгалтерію для перевірки та обробки. Опрацьовані документи групуються за номерами табелів обліку робочого часу працівників і використовуються для складання розрахунково-платіжних відомостей (поз. П-6, 7). Ця інформація містить дані про всі нарахування за видами оплати, утримання із заробітної плати та суми до видачі кожному працівнику.

На підприємствах замість рахунків і платіжних відомостей у формі окремих документів може складатися окрема платіжна інформація, яка містить повний розрахунок відповідної заробітної плати та утримань, а також окрема платіжна інформація, яка використовується лише для виплати заробітної плати.

На платіжних відомостях має бути напис про уповноваження керівника підприємства та головного бухгалтера на видачу коштів із зазначенням суми та терміну виплати (зазвичай протягом 3 робочих днів, у тому числі з дня отримання грошей у банку).

Аналітичний облік нарахувань на заробітну плату має стільки рахунків, скільки на підприємстві працівників за обліковим складом, тобто це облік розрахун-

ків по заробітній платі по кожному працівнику окремо. Сума всіх нарахувань на заробітну плату по кожному аналітичному рахунку (тобто по кожному працівнику) буде дорівнювати кредитовому обороту синтетичного рахунку №66 за звітний місяць, тобто сумі нарахованої заробітної плати по цеху, відділу, підприємству в цілому. Сума всіх відрахувань за аналітичними рахунками буде дорівнювати дебетовому обороту синтетичного рахунку №66. Сума в графі розрахунково-платіжної відомості аналітичного рахунку дорівнює кредитовому сальдо синтетичного рахунку №66 «Розрахунки з оплати праці». За кредитовим сальдо рахунку №66 відображається заборгованість підприємства робітникам і службовцям на перше число кожного за звітним місяця. Заробітна плата є однією зі складових собівартості продукції та однією з важливих статей собівартості продукції. Для включення їх у витрати всю винагороду, нараховану в калькуляційних розрахунково-платіжних відомостях, групують за напрямками витрат (цехів, дільниць, інших структурних підрозділів) у спеціальній розподільчих відомостях.

1.5. Оподаткування заробітної плати

Від повноти та правильності нарахування заробітної плати залежить внутрішня обстановка на підприємстві та відповідальність за виконання посадових обов'язків кожного працівника, адже розмір одержуваної заробітної плати прямо пропорційний якості роботи працівників. Як наслідок, дуже важливо знати коли і як виплачувати працівникам зароблені кошти, крім того, бухгалтер зобов'язаний своєчасно подавати необхідну звітність до контролюючих органів, щоб ці виплати були включені до професійного стажу кожного працівника.

Розділ законодавства щодо розрахунків з оплати праці є одним із найдинамічніших щодо змін, оскільки держава, як законодавчий орган у відносинах між роботодавцем та працівником виконує роль посередника та відраховує у державний бюджет частину заробітної плати робітників у вигляді податків та зборів. Це стосується як працівників та рівня їхнього доходу, так і спеціалістів через складність процесу нарахування заробітної плати та відрахування з неї.

Значної уваги потребує нарахування, утримання та сплата відповідних податків та зборів із заробітної плати до державного бюджету. Нормативними документами, що визначають порядок і розміри внесків до соціальних фондів є:

- 1) Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003. №1058-15 (зі змінами та доповненнями)
- 2) Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999р. №1105-14 (зі змінами та доповненнями)
- 3) Закон України «Про оплату праці» від 20.04.1995р. №108-95 (зі змінами та доповненнями)

Існують обов'язкові та необов'язкові відрахування зі заробітної плати. До обов'язкових відрахувань входять податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір (ВЗ). До не обов'язкових відрахувань належать інші відрахування за рішенням профспілкових органів і приписами виконавчих служб, а також відрахування з ініціативи підприємства.

Податок на доходи фізичних осіб – це прямий загальнодержавний податок, що стягується з доходів громадян за фіксованою ставкою 18%.

Порядок його нарахування та виплати. Забезпечення виконання податкових зобов'язань у сфері оподаткування податком на доходи фізичних осіб визначено у 4 розділі Податкового кодексу України.

Об'єктом оподаткування податку є загальний місячний оподатковуваний дохід, отриманий працівниками як у грошовій, так і в негрошовій формі.

Є доходи, які не включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку.

До загального місячного (річного) доходу платника податку не включаються такі доходи:

- Розміри державної матеріальної та соціальної допомоги, державної допомоги у вигляді адресних виплат та надання соціальних і реабілітаційних послуг відповідно до законодавства, житлових та інших субсидій або дотацій;
- Розмір матеріальної допомоги, яка надається відповідно до закону членам сімей військовослужбовців;
- суми державних премій України або стипендій України, визначені законом;
- суми відшкодування платнику податку суми шкоди, заподіяної йому внаслідок Чорнобильської катастрофи тощо.

Дохід, який включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу:

- доходи у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку згідно з умовами трудового договору;
- доходи від реалізації майнових і немайнових прав, зокрема інтелектуальної власності;
- суми винагород та інших виплат, нарахованих (виплачених) платнику податку згідно з умовами цивільно-правового договору;
- дохід від здачі в оренду нерухомості;
- доходи у вигляді сум авторської винагороди або продаж нематеріальних активів (творів науки, мистецтва) іншим особам;
- доходи у вигляді вартості майна отриманого у спадщину чи у подарунок, в межах оподаткування.

Платник податку має право зменшити суму загального місячного оподаткованого доходу на суму податкової соціальної пільги. Розмір податкової соціальної пільги, визначений Податковим кодексом, та становить один розмір прожиткового мінімуму на одну працездатну особу і складає 50% прожиткового мінімуму.

Податкова соціальна пільга застосовується до доходу, нарахованого платником податку у звітному податковому місяці, якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює суми місячного прожиткового мінімуму, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень.

При цьому граничний розмір доходу, що дає право на податкову соціальну пільгу для одного з батьків, визначається як добуток граничного доходу, визначеного за вищезазначеним правилом на відповідній кількості дітей.

Формула податку на доходи фізичних осіб виглядає наступним чином:

$$\text{ПДФО} = (\text{ЗП} - \text{ПСП}) * 18\%$$

де, ЗП – заробітна плата;

ПСП – податкова соціальна пільга;

Для того, щоб скористатися податковою соціальною пільгою для конкретного працівника, працівник повинен подати заяву про призначення пільги.

Військовий збір має ставку 1,5% від об'єкту оподаткування. Об'єктом оподаткування військовий збором є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід. Цей податок також охоплює доходи, які не підлягають оподаткуванню:

- стипендії;
- розмір благодійної допомоги;
- вартість подарунків, якщо їх вартість не перевищує 50% однієї мінімальної заробітної плати;
- допомога на поховання;
- розмір допомоги по вагітності та пологах;
- кошти, пожертвовані на лікування, тощо.

Загальну суму доходів, з якого утримано військовий збір за звітний період ми можемо побачити у формі 1ДФ.

Крім обов'язкових відрахувань проводять також необов'язкові відрахування із сум заробітної плати працівників. Ініціаторами таких відрахувань можуть бути органи юстиції та виконавчі служби. Ці відрахування, як правило, здійснюються фізичним або юридичним особам у примусовому порядку на підставі виконавчих листів. Прикладом таких утримань є утримання аліментів. Розмір аліментів визначається судом за заявою одного з батьків. Утримання аліментів здійснюється не пізніше трьох днів з дня, встановленого для виплати заробітної плати. Аліменти виплачуються на банківські рахунки, вказані працівником.

За умови добровільної сплати аліментів розмір утримань на вимогу платника аліментів може перевищувати встановлений законом розміри утримань (понад 50% (70%) заробітної плати).

Серед необов'язкових утримань можуть проводитись відрахування за ініціативою підприємства. У випадках, коли:

- відрахування профспілковому комітету;
- працівник не повернув підзвітні кошти вчасно;
- працівник завдав підприємству матеріальних збитків, тощо.

За бажанням працівника можуть проводитись індивідуальні відрахування на підставі заяви від працівника, зокрема:

- плата за житлово-комунальні послуги;
- суми відсотків та суми погашення кредиту за договорами, укладеними з банком;
- оплата за товари, придбані в кредит;
- платежі страховим компаніям за індивідуальним страхуванням тощо.

Необов'язкові утримання здійснюють із сум нарахованої заробітної плати та інших виплат працівникам після проведення обов'язкових утримань.

Відповідно до Закону України «Про збір і нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування» від 07 серпня 2010 року 2464-VI під-

приємства перераховують до Пенсійного фонду суму нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування.

Єдиним внеском в загально-обов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) є консолідований страховий внесок, який є обов'язковим і регулярно стягується відповідно до системи загально-обов'язкового страхування з метою захисту прав застрахованої особи та членів її сім'ї, які отримують страхові виплати (послуги) у випадках, передбачених законодавством про відповідні види загально-обов'язкового державного соціального страхування.

Роботодавці, юридичні особи та фізичні особи-підприємці, стягують ЄСВ при сплаті:

- заробітної плати, в тому числі у натуральній формі;
- допомоги по тимчасовій непрацездатності;
- допомоги по вагітності та пологах;
- винагороди за цивільно-правовим договором про виконання робіт (надання послуг), тощо.

Ставка ЄСВ, що сплачується за рахунок роботодавця, становить 22%.

Інші ставки ЄСВ для роботодавців:

1. Підприємства, установи та організації, де працюють інваліди - 8,41%
2. Підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, створені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб за трудовим договором (контрактом) – 22%.
3. Підприємства та громадські організації інвалідів, у яких кількість інвалідів становить не менше 50% загальної чисельності працюючих, а фонд оплати праці цих інвалідів становить не менше 25% загальної суми витрат на оплату праці, - 5,5%
4. Підприємства та організації всеукраїнських громадських організацій інвалідів, зокрема товариства УТОГ, УТОС, у яких кількість інвалідів становить не менше 50% загальної чисельності працюючих, та за умови фонду оплати

праці таких інвалідів складає не менше 25% від загальної суми видатків на оплату праці – 5,3%.

Облік ЄСВ ведеться на рахунку 65 «Розрахунки за страхування». За кредитом рахунку 65 відображають нарахування ЄСВ, а за дебетом рахунку 65 перерахування його до Пенсійного фонду та нарахування допомог за рахунок коштів соціального страхування.

1.6. Індexсація заробітної плати

Незалежно від організаційно-правової форми, фізичні та юридичні особи, які використовують працю найманих працівників, повинні проводити індексацію заробітної плати.

Індexсація заробітної плати – це механізм її зростання, яке дозволяє частково або повністю компенсувати зростання цін на споживчі товари і послуги (Закон України «Про індексацію грошових доходів населення» від 03.07.1991р. №1282).

Відповідно до Порядку № 1078, індексації підлягають грошові доходи, отримані в національній валюті, які не є одноразовими, зокрема оплата праці, пенсії, стипендії, заробітна плата, грошове забезпечення, аліменти, допомога по безробіттю тощо. Індexсація включає: винагороду за виконану роботу (згідно з тарифними ставками, окладами), доплати, надбавки, премії, гарантії та компенсації. Однак умовою є те, що всі платежі мають бути постійними. Тому, слід зазначити, що індексація заробітної плати та інших доходів є обов'язковою та повинна здійснюватися в межах рівня прожиткового мінімуму з урахуванням відповідних соціальних та демографічних груп населення. Індexсація доходів є державною соціальною гарантією щодо оплати праці.

В інформаційній системі підтримки користувачів облікової інформації важливу роль відіграють нормативно-правові норми щодо індексації заробітної плати. Для цілей бухгалтерського обліку в таблиці 3 подано нормативний аналіз регулювання індексації.

Таблиця 3 – Нормативне регулювання індексації для цілей бухгалтерського обліку.

№ з/п	Нормативно-правові акти	Зміст щодо індексації
1	Ст. 95 Кодекс законів про працю	Зазначено необхідність проведення індексації заробітної плати та проміжок часу. Розмір фінансової відповідальності
2	Ст. 33 Закону України «Про оплату праці»	
3	Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»	Встановлено, що індексація заробітної плати є державною соціальною гарантією
4	Закон України «Про індексацію грошових доходів населення»	Визначені випадки проведення індексації заробітної плати
5	Порядок проведення індексації грошових доходів населення	Встановлено послідовність проведення індексації, правила обчислення індексу споживчих цін тощо.
6	Інструкція зі статистики заробітної плати	Встановлено, що індексація відноситься до фонду додаткової заробітної плати
7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»	Визначає основи формування інформації про виплати працівникам

Суми індексації є невід’ємною частиною винагороди. Тому неправильне нарахування, порушення термінів, невиконання індексації прирівнюється до невиконання заробітної плати. У зв’язку з порушенням порядку нарахування, умов та розміру індексації, Державна служба України може накладати на роботодавця фінансову санкцію у розмірі 10 мінімальних заробітних плат за кожного працівника (у 2021 році – 60000 грн). Відповідальність несуть також посадові особи підприємств, організацій, установ, як правило це керівники та головні бухгалтера. Адміністративна відповідальність визначена ст. 255 КУпАП і становить від 30 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 510 до 1700 грн). У разі повторного порушення через рік, шкала становить від 100 НМДГ до 300 НМДГ (від 1700 до 5100 грн).

Розрахунок самої індексації, оскільки вона покликана захистити доходи населення від інфляції, базується на індексі споживчих цін (індексі інфляції), який щомісяця публікується Державною статистичною службою України.

У разі проведення індексації заробітної плати зазначаються такі показники:

- Індекс споживчих цін – це показник, який включає зростання або зниження рівня цін на товари та послуги. Встановлюється у відсотках до попереднього місяця;
- Поріг індексації – це величина індексу споживчих цін наростаючим підсумком, яка дає право на індексацію заробітної плати. Це означає, що при перевищенні сумарним індексом споживчих цін порогу індексації заробітна плата повинна бути індексована;
- Базовий місяць – це місяць після якого індекс споживчих цін розраховується на загальній основі;
- Коефіцієнт індексації розраховується виходячи з щомісячних темпів інфляції. Розрахунок проводиться зі зростаючим підсумком шляхом перемноження індексів інфляції (ділених на 100), починаючи з місяця, наступного за базовим – до перевищення порогу індексації

Отриманий коефіцієнт індексації множиться на розмір оплати праці в межах прожиткового мінімуму для працездатних громадян (тобто, фактично на розмір прожиткового мінімуму). Якщо ж заробітна плата менша за прожитковий мінімум, то коефіцієнт потрібно помножити на розмір зарплати.

Індексації нараховується з першого числа місяця, наступного за місяцем, в якому Головне управління статистики оприлюднює рівень інфляції. Слід враховувати, що в поточному місяці публікується рівень інфляції за попередній місяць.

Для проведення подальшої індексації (тобто обчислення проіндексованої винагороди за наступні місяці) розрахунок коефіцієнта індексації продовжується з місяця наступного за тим, в якому було перевищення поріг індексації.

Індексація заробітної плати - це розроблений державою механізм підвищення заробітної плати, який намагається частково або повністю компенсувати зростання цін на споживчі товари та послуги. Оскільки індексація є обов'язковою виплатою, то в залежності від наявності коштів у фонді оплати праці необхідно ви-

дати наказ керівництва про оплату індексації. Наказ на індексацію буде підставою для проведення індексації оплати праці бухгалтерською службою. Крім того, на підприємстві необхідно призначити посадову особу, яка буде відповідати конкретно за проведення індексації заробітної плати.

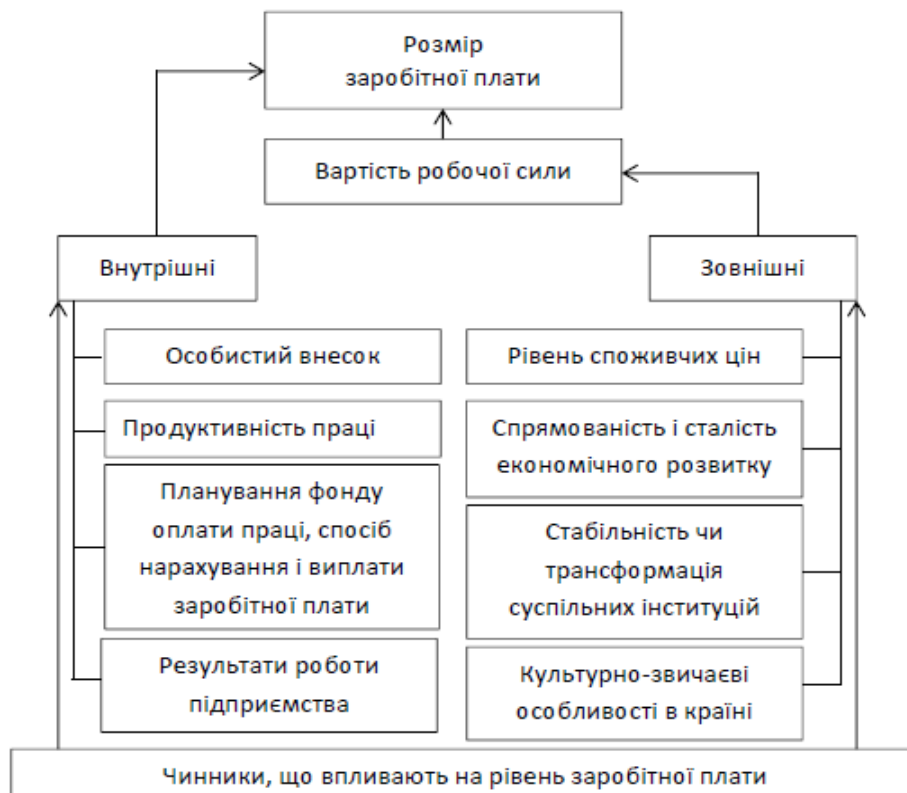
1.7. Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці з робітниками і службовцями

На підприємстві облік чисельності робітників та службовців, їх розрахунки з заробітної праці є документально підтверджені, достовірні та однакові в усіх сферах діяльності. Робітники реалізують своє право на працю шляхом укладання на підприємстві трудового договору відповідно до законодавства України, в якому визначаються права та обов'язки робітників, а також оплата праці, грошові відрахування та обчислення прибуткового податку. Тому підприємство організовує оперативне та бухгалтерське обслуговування щодо праці та її оплати.

Для виконання завдань бухгалтерського обліку на підприємстві створені:

- своєчасне стягнення сум податків та перерахування їх до бюджету;
- планування звітів про працю;
- своєчасне нарахування оплати праці, доплат та матеріальних допомог, а також їх видача;
- контроль чисельності персоналу та використання робочого часу;
- розподіл по об'єктах калькулювання заробітної плати;
- правильне документальне оформлення виробництва робітників та службовців, тощо.

Розмір зарплати залежить від групи факторів (соціальних, ринкових, виробничих, інфраструктурних, монетарних тощо), які зазвичай поділяються на зовнішні та внутрішні (малюнок 3).

Малюнок 3 – Чинники, що впливають на розмір заробітної плати

Дуже великий вплив на вартість робочої сили має загальний рівень життя в країні та вимоги населення до його підтримки.

Важливим елементом механізму розрахунків на підприємстві є його нормативно-правове забезпечення. Нормативно-правові положення щодо введення бухгалтерського обліку та нарахування заробітної плати реалізується на основі комплексу нормативно-правових актів, кожен з яких має свій зміст. У цілому всі нормативно-правові акти, що регулюють порядок нарахування заробітної плати на підприємстві, можна розділити на три великі групи:

- Обліково-розрахункові які безпосередньо визначають методику проведення розрахунків з оплати праці;
- Законодавчі, які регулюють сутність і зміст реалізації правовідносин при визначенні, обчисленні заробітної плати та здійсненні розрахунків за нею;

- Методологічні та розрахункові методи переважно регулюють способи кількісного визначення тривалості робочого часу, розміру оплати праці, збору відповідних статистичних даних, розмір зобов'язань роботодавця перед державою, які виникають при здійсненні розрахунків щодо оплати праці.

Від організації бухгалтерського обліку залежить також правильність ведення обліку розрахунків з оплати праці. Організація бухгалтерського обліку та розрахунків із заробітної плати – це комплекс заходів власника підприємства, спрямованих на забезпечення реєстрації фактів з господарського життя, їх узагальнення з метою отримання інформації, необхідної для складання звітності та прийняття управлінських рішень.

Організація оплати праці на підприємстві визначається діючими формами оплати праці, а також нормами трудового законодавством і базується на документації підприємства. Графік документообігу повинен забезпечити оптимальну кількість підрозділів і контрагентів, через які проходить кожен первинний документ, визначати мінімальний термін його перебування у відділі, а також сприяти вдосконаленню облікової роботи, посиленню функцій бухгалтерського контролю, підвищенню рівня його механізації й автоматизації.

Нині обов'язковими типовими формами первинної облікової документації зі статистики праці наведені на малюнку 4. Цей перелік документів затверджено Наказом Державного комітету статистики України № 489 від 05.12.2008 «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці». Крім того, до переліку обов'язкових форм первинної документації входила особова картка (П-2), яка Наказом Державного комітету статистики України № 496 від 25.12.2009 була виключена з переліку обов'язкових документів.

Малюнок 4 – Типові форми первинної облікової документації зі статистики праці

Основними показниками результатів праці є кількість виробленої продукції належної якості або витрачений робочий час, тобто кількість днів, протягом яких працівник фактично працював на підприємстві. Поділу за показниками вартості праці відповідають дві форми оплати праці на основі тарифної системи: відрядної та погодинної.

При відрядній формі роботи оплата праці здійснюється за нормами і розцінками, які визначаються з урахуванням розряду робітника. Ступінь кваліфікації робітника забезпечує виконання робіт відповідної складності. Основними умовами застосування відрядної оплати праці є наявність кількісних показників праці, які безпосередньо залежать від конкретного робітника і піддаються точному обліку, а також необхідність стимулювання зростання виробництва та наявність реальних можливостей збільшення виробництва на конкретне робоче місце. Застосування цієї форми оплати праці вимагає встановлення обґрунтованих норм виробітку, чіткого обліку їх виконання, і воно не повинно призводити до погіршення

якості продукції, техніки безпеки, порушень технологічних режимів, а також зайвих витрат матеріалів, сировини, енергії.

За погодинної форми оплата праці робітників здійснюється за годинними (денними) тарифними ставками з урахуванням відпрацьованого часу та рівня кваліфікації, визначеного тарифним розрядом. Погодинна оплата праці застосовується коли нормування праці недоцільно (наприклад, операції з контролю якості продукції) або взагалі не підлягає нормуванню, оскільки часто змінюється зміст і послідовність виробничих операцій (роботи з обслуговування внутрішньозаводського транспорту, дослідно-експериментальні роботи, ремонту та налагодження устаткування, тощо). Сучасна техніка пред'являє підвищені вимоги до точності та чистоти обробки і якості продукції. Саме погодинна, а не відрядна оплата праці значно більше сприяє виконанню цих вимог.

Погодинна оплата праці керівників, службовців і спеціалістів встановлюється, як правило, на основі місячних посадових окладів. Способи оплати праці будуть ефективними лише за умови відповідності організаційно-технічним умовам виробництва. Тому, обираючи форму оплати праці для конкретної категорії робітників, необхідно враховувати конкретні умови їх праці, специфіку виробництва тощо.

Основними умовами застосування форми оплати праці є рівень технічної оснащеності виробництва, характер технологічного процесу й організації виробництва і праці, ступінь використання виробничих потужностей і обладнання, стан нормування праці тощо.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

2.1. Техніко-економічна характеристика ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»

Фінансово-економічний аналіз діяльності розгорнуто на прикладі ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів», основні відомості про підприємство відображені в таблиці 4

Таблиця 4 - Основні відомості про підприємство:

Повна назва компанії	Приватне Акціонерне Товариство «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»
Скорочена назва компанії	ПрАТ «Весело-кутський КХП»
Код ЄДРПОУ	00955294
Організаційно-правова форма емітента	Акціонерне товариство
Дата реєстрації	29.12.1997 (25 років)
Місце реєстрації	67121 Україна, Одеська область, Роздільнянський район, село Новоборисівка, вулиці Центральна, будинок 2 Телефон +38(048)277-71-62
Уповноважена особа	керівник - Онісін Леонід Іванович (21.11.2014)
Розмір статутного капіталу	7000 тис.грн.
Засновниками є	Акціонери, фізичні та юридичні особи, резиденти України.
Основні види діяльності	01.63 - Після урожайна діяльність 52.10 – Складське господарство 52.29 – Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту

В основний вид діяльності підприємства включають:

- Приймання сільськогосподарської продукції таких як зернові культури, кукурудзи, сої та соняшника.
- Підготовка сільськогосподарських культур до первісної реалізації, тобто очищення, сушіння, сортування, дезінфікування;
- Зберігання сільськогосподарських культур
- Навантаження сільськогосподарських культур на автомобільні транспорти, на залізнично транспортні вагони
- Зважування залізничного вагону з сільськогосподарськими культурами

- Маневрові роботи тепловозів.

ПрАТ «Весло-кутський комбінат хлібопродуктів» надає послуги зберігання та складської обробки зернових культур, починаючи з 1973 року.

Перевагами перед конкурентами підприємства є:

- 1) Підприємство має власну залізничну гілку, що означає:
 - Підприємство може здійснювати приймання та відвантаження залізничним транспортом;
 - Має змогу розміщувати на території підприємства вагони приватного парку;
 - Здійснюють маршрутні відвантаження залізничних вагонів – два маршрути за добу;
 - Швидко приймають залізничні вагони – 60 вагонів за добу.
- 2) Мають 5 діючих автопідйомника, завдяки чому є можливість приймати до 200 автомашин за добу та приймати кілька культур одночасно.
- 3) В складах, силосного та звичайного типу, одночасно зберігається до 115000 тон зернових культур.
- 4) Мають достатню кількість зерносушарок, які дають змогу одночасно швидко сушити та сушити кілька культур.
- 5) Співпрацюють з портовими зерновими терміналами і, при потребі, надають послуги експедитора зерна в будь-який портовий термінал України.
- 6) Сертифікована лабораторія комбінату контролює якість та нормативні показники зерна під час приймання, зберігання, сушіння та відвантаження.
- 7) Надають клієнтам комбінату складські квитанції на зерно, які є підтвердженням якості та кількості прийнятої продукції. Складські квитанції зареєстровані в базі даних ДП «Державні реєстри України» і слугують гарантованим захистом від шахраїв.

2.2. Фінансовий аналіз діяльності підприємства ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»

2.2.1 Загальний аналіз фінансового стану підприємства

Загальний аналіз фінансового стану підприємства здійснюють за допомогою даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Аналіз динаміки валюти балансу підприємства здійснюється на підставі даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою таблиці 5.

Таблиця 5 – Аналіз динаміки валюти балансу

Показники	На початок року	На кінець року	% зміни
Валюта балансу, тис.грн.:	31335	24376	-22,21
- попереднього року			
- звітнього року	24376	26848	10,14

З таблиці 5 видно, що на кінець попереднього року порівняно з початком валюта балансу зменшилась на 22,21%, що свідчить про скорочення підприємством його діяльності та попередньо характеризується як негативно, а на кінець звітнього року порівняно з початком валюта балансу збільшилась на 10,14%, що свідчить про незначне розширення підприємством його діяльності та попередньо характеризується позитивно, для більш точного визначення та характеристики змін або динаміки валюти балансу необхідно здійснити її поглиблений аналіз на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиці 6.

Таблиця 6 – Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Коефіцієнт зміни
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	4510	29942	6,64
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	8	138	17,25

3. Валюта балансу, тис.грн.: - на початок року - на кінець року	31335	24376	0,78
	24376	26848	1,10
4. Середнє річне значення валюти балансу*, тис.грн	27856	25612	0,92

* Розраховується за допомогою середньої арифметичної за період, що аналізується.

З таблиці 6 видно, що в звітному році порівняно з попереднім відбулось зменшення середнього річного значення валюти балансу в 0,92 разів, що супроводжувалось збільшення чистого доходу від реалізації продукції в 6,64 разів та збільшення фінансового результату до оподаткування в 17,38 разів, що свідчить про позитивні зміни в динаміці валюти балансу.

Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства здійснюють за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою аналітичної таблиці 7.

Таблиця 7 – Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства*

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
Всього активів, тис. грн.	1300	24376	26848	2472	10,14
1. Необоротні активи, тис. грн. – в % до активів	1095	13597	15519	1922	14,14
		55,78	57,80	2,02	X
2. Оборотні активи, тис. грн. – в % до активів	1195	10779	11329	550	5,10
		44,22	42,20	-2,02	X
2.1. Запаси, тис. грн. – в % до активів	1100, 1110	2580	528	-2052	-79,53
		10,58	1,97	-8,61	X
2.2. Кошти в розрахунках, тис. грн. – в % до активів	1120÷1155	8189	5943	-2246	-27,43
		33,59	22,14	-11,45	X
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн. – в % до активів	1160, 1165	10	4858	4848	в484,8р
		0,05	18,09	18,04	X
2.4. Інші оборотні активи, тис. грн. – в % до активів	1170, 1190	-	-	-	-
		-	-	-	X
у тому числі витрати майбутніх періодів **, тис. грн. – в % до активів	1170	-	-	-	-
		-	-	-	X
3. Необоротні активи утримувані для продажу, та групи вибуття, тис.грн. – в % до активів	1200	-	-	-	-
		-	-	-	X

* якщо у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» інформація про вартість активів підприємства наводиться ще й у додаткових статтях, їх необхідно додати у склад відповідних показників табл. 7.

** величина витрат майбутніх періодів наводиться у разі, якщо вона складає не менш ніж 20% від суми оборотних активів.

З таблиці 7 видно, що активи підприємства на кінець року порівняно з початком збільшився на 2472 тис.грн., або на 10,14%, це відбулось за рахунок необоротних активів на 1922 тис.грн., або на 14,14% і оборотних активів на 550 тис.грн., або на 5,1%. В структурі активів на початок звітного року найбільшу питому вагу займали необоротні активи – 55,78%, питома вага оборотних активів склала 44,22%. На кінець звітного року відбулись наступні зміни в структурі активів підприємства збільшилась питома вага необоротних активів та відповідна зменшилась частка необоротних активів на 2,02%п.

Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою таблиці 8.

Таблиця 8 – Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни оборотних активів
Оборотні активи всього, тис. грн., в тому числі:	1195	10779	11329	100,00	100,00	550	X	5,10	100,00
– запаси	1100, 1110	2580	528	23,94	4,66	-2052	-19,28	-79,53	-373,09
– дебіторська заборгованість	1120÷1155	8189	5943	75,97	52,46	-2246	-23,51	-27,43	-408,36
– грошові кошти та поточні фінан-	1160, 1165	10	4858	0,09	42,88	4848	42,79	В 484,8 разів	881,45

сові інвестиції									
– інші оборотні активи	1170,1190	-	-	-	-	-	-	-	-

З таблиці 8 видно, що на кінець звітнього року порівняно з початком року оборотні активи підприємства збільшився на 550 тис.грн., або на 5,1% це відбулось за рахунок збільшення грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 4848 тис.грн., або в 484,4 разів, також відбулось зменшення дебіторської заборгованості на 2246 тис.грн., або на 27,43%, та запасів на 2052 тис.грн., або на 79,53%. В структурі активів на початку звітнього року найбільшу питому вагу займає дебіторська заборгованість – 75,97%, частка запасів склала 23,94%, та частка грошових коштів складала 0,09%. На кінець звітнього року відбулись наступні зміни в структурі питомої ваги: збільшилась питома вага грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 42,79%п., також відбулось зменшення питомої ваги запасів на 19,28%п., та дебіторської заборгованості на 23,51%п.

Аналіз структури розміщення оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємства за сферами розміщення його окремих елементів здійснюється за на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою таблиці 9.

Таблиця 9 – Аналіз структури розміщення оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємств

Показники	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абс.	%	за структурою
1. Сфера виробництва в тому числі:	2580	23,94	528	4,66	-2052	-79,53	-19,28
– виробничі запаси*	2580	23,94	528	4,66	-2053	-79,53	-19,28
– незавершене виробництво*	-	-	-	-	-	-	-
– поточні біологічні активи	-	-	-	-	-	-	-

– витрати майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-
2. Сфера обігу в тому числі:	8199	76,06	10801	95,34	2602	31,73	19,28
– готова продукція*	-	-	-	-	-	-	-
– грошові кошти	10	0,06	4858	42,88	4848	В 484,8 рази	42,79
– дебіторська заборгованість	8189	75,97	5943	52,46	-2246	-27,43	-23,51
– товари*	-	-	-	-	-	-	-
– інші**	-	-	-	-	-	-	-
Всього оборотний капітал	10779	100	11329	100	550	5,1	–

* Форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності», розділ VIII «Запаси».

** В склад інших оборотних активів необхідно включити вартість розділу «Необоротні активи утримувані для продажу, та групи вибуття».

З таблиці 9 видно, що весь оборотний капітал підприємства або величина оборотного капіталу підприємства збільшився на 550 тис.грн., або в 5,1%, це відбулось за рахунок зменшення капіталу у сфері виробництва на 2052 тис.грн., або на 79,53% також відбулось збільшення капіталу розміщений у сфері обігу на 2602 тис.грн., або на 31,73%, в структурі оборотного капіталу попереднього року найбільшу питому вагу займає капітал розміщений у сфері обігу на 76,06%, частка капіталу, о розміщений у сфері виробництва складає 23,94%, у звітному році відбулись наступні зміни в структурі оборотного капіталу збільшується питома вага капіталу що розміщений у сфері обігу та відповідно зменшились питома вага капіталу що розміщений у сфері виробництва на 19,28%п.

Аналіз використання оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємства та його окремих елементів здійснюється на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиці 10.

Таблиця 10 – Аналіз використання оборотних коштів

Показники	Код рядка	Поперед-	Звітний	Відхилення
-----------	-----------	----------	---------	------------

	(алгоритм розрахунку)	ній рік	рік	абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	Ф № 2 р. 2000	4510	29942	25432	В 5,64 рази
2. Середньорічні залишки оборотних коштів, * тис. грн., в т.ч.	Ф № 1 р. 1195	12554,5	11054	-1501	-11,95
2.1. Запаси*	Ф № 1 р.1100,1110	2734	1554	-1180	-43,16
2.2. Кошти в розрахунках*	Ф № 1 р.1125÷1155	8818	7066	-1752	-19,87
2.3. Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції*	Ф № 1 р.1160, 1165	1002,5	2434	1432	142,79
2.4. Інші оборотні активи*	Ф № 1 р.1170, 1190	-	-	-	-
3. Кількість днів в періоді	x	360	360	-	-
4. Одноденна виручка, тис. грн..	р. 1 : р. 3	12,53	83,17	70,64	в5,64 р

Продовження таблиці 10

5. Потреба в оборотних коштів одного дня, тис. грн.	р. 2 : р. 3	34,87	30,71	-4,16	-11,93
6. Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Ф № 1 р.1615	8900	7263	-1637	-18,39
7. Коефіцієнт оборотності	р.1 : р.2	0,36	2,71	2,35	В 6,54 рази
8. Коефіцієнт завантаженості	р.2 : р. 1	2,78	0,37	-2,41	-86,69
9. Тривалість 1 обороту, днів, в т.ч.	р.3 : р.7 або р.2 : р.4	1001,96	132,9	-869,06	-86,74
9.1. В запасах	р.2.1 : р.4	218,2	18,68	-199,55	-91,44
9.2. В коштах в розрахунках	р.2.2 : р.4	703,75	84,96	-618,79	87,93
9.3. В грошових коштах	р.2.3 : р.4	80,01	29,26	-50,75	-63,43
9.4. В інших оборотних коштах	р.2.4 : р.4	-	-	-	-
10. Економія (надлишок) оборотних коштів, тис. грн.	абс. відхилення по р.9 · р.5 за звітний рік	x	-26688,83	x	x
11. Кредиторська заборгованість, враховуючи економію (надлишок) оборотних коштів при умові роботи заводу на рівні попереднього року, тис. грн.	р.10 ± р.6 за звітний рік	x	-19425,83	x	x

* Розраховується за допомогою середньої арифметичної за період, що аналізується.

Розрахунки наведені в таблиці 10 свідчать що ефективність використання оборотних коштів підприємства в звітному році порівняно з попереднім поліпшились, про що свідчить збільшення коефіцієнта оборотності на 2,35 обороти, зменшення коефіцієнту завантаженості на 2,41 обороти, та зменшення тривалості од-

ного обороту оборотних коштів на 869,06 днів (за рахунок збільшення часу перебування коштів в розрахунках на 618,79 днів, в запасах на 199,52 днів, в грошових коштів на 50,75 днів). Якщо оборотні кошти використовувались би на рівні попереднього року то кредиторська заборгованість складала 19425,83 тис.грн.

Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства здійснюється підставі даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою таблиці 11.

Таблиця 11 – Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни дебіторської заборгованості
Дебіторська заборгованість всього, в тому числі:	1125÷ 1155	8189	5943	100	100	-2246	x	-27,43	100
1.1. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1120, 1125	5493	360	67,08	6,05	-5133	-61,03	-93,45	228,54
1.2. Дебіторська заборгованість за розрахунками **::	1130÷ 1145	2674	1318	32,65	22,18	-1356	-10,47	-50,71	60,37
– за виданими авансами	1130	-	-	-	-	-	-	-	-
– з бюджетом,	1135	2674	1318	32,65	22,18	-13,56	-10,47	-50,71	60,37
– в тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-	-	-	-	-	-
– з нарахованих доходів	1140	-	-	-	-	-	-	-	-
– із внутрішніх	1145	-	-	-	-	-	-	-	-

розрахунків									
1.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22	4265	0,27	71,76	4243	71,49	В 192,86 разів	-188,91

* якщо у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» міститься додаткова стаття «Векселі отримані», її необхідно додати до п.1.1 таблиці 11.

** якщо у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» інформація про вартість дебіторської заборгованості за розрахунками наводиться ще й у додаткових статтях, їх необхідно додати у п.1.2 табл. 11.

З таблиці 11 видно, що на кінець звітного року порівняно з початком року дебіторська заборгованість зменшилась на 2246 тис.грн., або на 27,43%, це відбулось за рахунок дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 5133 тис.грн., або на 93,45%, дебіторська заборгованість за розрахунками на 1356 тис.грн., або на 50,71%, також відбулось збільшення іншої дебіторської заборгованості на 4243 тис.грн., або в 192,86 разів. В структурі дебіторської заборгованості на початок звітного року, найбільшу питому вагу займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, та складає 67,08%, частка дебіторської заборгованості за розрахунками складає 32,65%, та іншої поточної заборгованості складає 0,27%. На кінець звітного року відбулись таку зміни в структурі збільшення питомої ваги іншої дебіторської заборгованості на 71,49%п., також відбулось зменшення питомої ваги дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 61,02%п., і дебіторської заборгованості за розрахунками на 10,47%п.

Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення здійснюється за даними форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою таблиці 12.

Таблиця 12 – Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення

Показники		Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги		Інша поточна дебіторська заборгованість		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	абс.	%
Поперед	Всього, в тому числі:	5493	100,00	22	100,00	х	х
	– до 12 місяців	5493	100,00	22	100,00	х	х

	– від 12 до 18 місяців	-	-	-	-	x	x
	– від 18 до 36 місяців	-	-	-	-	x	x
Звітний рік	Всього, в тому числі:	360	100,00	4265	100,00	-5133	4243
	– до 12 місяців	360	100,00	4265	100,00	-5133	4243
	– від 12 до 18 місяців	-	-	-	-	-	-
	– від 18 до 36 місяців	-	-	-	-	-	-

З таблиці 12 видно, що дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги зменшилась на 5133 тис.грн., та як в попередньому так і в звітному році 100% погашається в найкоротший термін – до 12 місяців. Також інша поточна дебіторська заборгованість збільшується на 4243 тис.грн., як в попередньому так і в звітному році погашається в найкоротший термін – до 12 місяців. Ці зміни є позитивними в діяльності підприємства.

Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою таблиці 13.

Таблиця 13 – Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства*

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
Всього джерел формування активів, тис. грн.	1900	24376	26848	2472	10,14
1. Власний капітал, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495	4805	11619	6814	141,81
		19,71	43,28	23,57	x
1.1. Наявність власних оборотних коштів, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	-8792	-3900	4892	-55,64
		-36,07	-14,53	21,54	X
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1595	-	-	-	-
		-	-	-	X
2.1. Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	1500÷1515	-	-	-	-

– в % до усіх джерел		-	-	-	X
2.2. Довгострокові забезпечення, тис. грн.	1520, 1525	-	-	-	-
– в % до усіх джерел		-	-	-	X
3. Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн	1695	19571	15229	-4342	-22,19
– в % до усіх джерел		80,29	56,72	-23,57	X
3.1. Короткострокові зобов'язання, тис. грн.	1600, 1610	3352	-	-3352	-100
– в % до усіх джерел		13,75	-	-13,75	X
–в тому числі короткострокові кредити банків, тис. грн.	1600	3352	-	-3352	-100
– в % до усіх джерел		13,75	-	-13,75	X
3.2. Кредиторська заборгованість, тис. грн.	1605, 1615÷1645	9055	7667	-1388	-15,33
– в % до усіх джерел		37,15	28,56	-8,59	X

Продовження таблиці 13

3.3. Поточні забезпечення, тис. грн.	1660	-	-	-	-
– в % до усіх джерел		-	-	-	X
3.4. Інші поточні зобов'язання	1665,1690	7164	7562	398	5,56
– в % до усіх джерел		29,39	28,17	-1,22	X
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття, тис.грн.	1700	-	-	-	-
– в % до усіх джерел		-	-	-	X

* якщо у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» інформація про вартість джерел формування активів підприємства наводиться ще й у додаткових статтях, їх необхідно додати у склад відповідних показників табл.13 .

З таблиці 13 видно, що в звітному році порівняно з попереднім джерела формування активів підприємства збільшились на 2472 тис.грн., або на 10.14%. Це відбулось за рахунок збільшення власного капіталу на 6814 тис.грн., або на 141,81%; також відбулось зменшення поточних зобов'язань на 4342 тис.грн., або на 22,19%. В структурі джерел формування активів підприємства в попередньому році найбільшу питому вагу займає поточні зобов'язання і забезпечення – 80,29%, частка власного капіталу складає 19,71%. В звітному році відбулись такі зміни в структурі джерел формування активів підприємства: збільшилась питома вага власного капіталу та відповідно зменшилась питома вага зобов'язань та забезпечень на 23,57%.

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою таблиці 14.

Таблиця 14 – Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
Власний капітал всього, тис. грн., в тому числі:	1495	4805	11619	6814	141,81
1. Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн.	1400	7000	13700	6700	95,71
– в % до власного капіталу		145,68	117,91	-27,77	X
2. Внески до незареєстрованого капіталу, тис.грн.	1401	-	-	-	-
– в % до власного капіталу		-	-	-	X
3. Капітал у дооцінках, тис. грн.	1405	-	-	-	-
– в % до власного капіталу		-	-	-	X
4. Додатковий капітал, тис. грн.	1410	4262	4262	0	-
– в % до власного капіталу		88,7	36,68	-52,02	X
5. Резервний капітал, тис. грн.	1415	-	-	-	-
– в % до власного капіталу		-	-	-	X
6. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн.	1420	-6457	-6343	114	-1,77
– в % до власного капіталу		-134,38	-54,59	79,79	X
7. Неоплачений капітал, тис. грн.	1425	-	-	-	-
– в % до власного капіталу		-	-	-	X
8. Вилучений капітал, тис. грн.	1430	-	-	-	-
– в % до власного капіталу		-	-	-	X

З таблиці 14 видно, що власний капітал підприємства в звітному році, порівняно з попереднім збільшився на 6814 тис.грн., або на 141,81%. Це відбулось за рахунок збільшення зареєстрованого капіталу на 6700 тис.грн., або на 95,71%, та зменшення непокритого збитку на 114 тис.грн., на 1,77%. В структурі власного

капіталу підприємства в попередньому році найбільшу питому вагу займає зареєстрований капітал та складає 145,68%, додатковий капітал складає 88,70%, та частка непокритого збитку складає 134,38%. В звітному році найбільшу питому вагу займає зареєстрований капітал та складає 117,91%, питома вага додаткового капіталу складає 36,68%, та частка непокритого збитку складає 54,59%.

Аналіз динаміки рентабельності капіталу підприємства здійснюється за даними форм № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форм № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки за допомогою таблиці 15.

Таблиця 15 – Аналіз рентабельності капіталу підприємства

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	Ф № 2 р. 2350 (2355)	7	113	106
2. Середня річна сума капіталу підприємства, тис. грн.*, в тому числі:	Ф № 1 р. 1300	27855,5	25612	-2243,5
– основного капіталу*	Ф № 1, р. 1095	15301	14558	-743
– оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1195	12554,5	11054	-1500,5
в тому числі – власного оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1495-р.1095	-10499,5	-6346	4153,5
3. Рентабельність капіталу, %		0,03	0,44	0,41
4. Рентабельність основного капіталу, %		0,05	0,78	0,73
5. Рентабельність оборотного капіталу, %		0,06	1,02	0,96
6. Рентабельність власного оборотного капіталу, %		-	-	-

* Розраховується за допомогою середньої арифметичної за період, що аналізується.

Розрахунки наведені в таблиці 15 показують, що показники рентабельності підприємства в звітному році порівняно з попереднім роком збільшились на 0,41%, що позитивно характеризує діяльність підприємства. Показники рентабельності підприємства в звітному році порівняно з попереднім роком збільшились:

- 1) Всього капіталу на 0,41%п., за рахунок збільшення чистого прибутку на 106 тис.грн., та зменшення середньорічної суми капіталу на 2243,5 тис.грн.

2) Основного капіталу на 0,73%п., за рахунок збільшення чистого прибутку на 106 тис.грн., та зменшення основного капіталу на 743 тис.грн.

3) Оборотного капіталу на 0,96%п., за рахунок збільшення чистого прибутку на 106 тис.грн., та зменшення оборотного капіталу на 1500,5 тис.грн.

Впродовж двох років підприємство не мало власного оборотного капіталу, нестача якого зменшується у звітному році на 4153,5 тис.грн.

Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою таблиці 16.

Таблиця 16 – Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни кредиторської заборгованості
Кредиторська заборгованість всього, в тому числі:	1605÷ 1645, 1690	19571	15229	100	100	-4342	x	-22,19	100
1.1. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1605 1615	8900	7263	45,48	47,69	-1637	2,21	-18,39	37,70
1.2. Кредиторська заборгованість за розрахунками**:	1600 1610 1620÷ 1645	3507	404	17,92	2,65	-3103	-15,27	-88,48	71,46
Короткострокові кредити банків	1600	3352	-	17,13	-	-3352	-17,13	-100	77,20
– за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-	-	-	-	-
– з бюджетом,	1620	9	71	0,05	0,47	62	0,42	688,89	-1,43
– у т.ч. з податку на прибуток	1621	-	-	-	-	-	-	-	-

– зі страхування	1625	22	58	0,11	0,38	36	0,27	163,64	-0,83
– з оплати праці	1630	124	275	0,63	1,81	151	1,18	121,77	-3,48
– за одержаними авансами	1635	-	-	-	-	-	-	-	-
– за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-	-	-	-	-	-
– із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Інші поточні зобов'язання	1690	7164	7562	36,61	49,66	398	13,05	5,56	-9,16

* якщо у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» міститься додаткова стаття «Векселі видані», її необхідно додати у п.1.1 табл. 16.

** якщо у формі №1 «Баланс» інформація про вартість кредиторської заборгованості за розрахунками наводиться ще й у додаткових статтях, їх необхідно додати у п.1.2 таблиці 16.

З таблиці 16 видно, що кредиторська заборгованість на кінець звітного року порівняно з початком зменшилась на 4342 тис.грн., або на 22,19%. Це відбулось за рахунок зменшення кредиторської заборгованості за розрахунками на 3103 тис.грн., або на 88,48%, кредиторська заборгованість за товари роботи послуги на 1637 тис.грн., або на 18,39%, також відбулось збільшення інших поточних зобов'язань на 398 тис.грн., або на 5,56%. В структурі кредиторської заборгованості на початок звітного року найбільшу питому вагу займала кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги та складає 45,48%, частка питомої ваги інших поточних зобов'язань складає 36,61%, частка кредиторської заборгованості за розрахунками склала 19,92%. На кінець звітного року відбулось збільшення питомої ваги інших поточних зобов'язань 13,05%п., кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 2,21%п., та відповідно зменшилась кредиторська заборгованість за розрахунками на 15,27%п.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства можна виконати за на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою таблиці 17.

Таблиця 17 – Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства

Показники	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Перевищення заборгованості	
			дебіторської	кредиторської
1. Заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	360	7263	-	6903
2. За розрахунками*:	1318	404	-	-
- за довгостроковими зобов'язаннями	-	-	-	-
- з бюджетом,	1318	71	1247	-
- у т.ч. з податку на прибуток	-	-	-	-
- за виданими (одержаними) авансами	-	-	-	-
- за розрахунками з нарахованих доходів	-	-	-	-
- із внутрішніх розрахунків	-	-	-	-
- зі страхування	-	58	-	58
- з оплати праці	-	275	-	275
- за розрахунками з учасниками	-	-	-	-
- із внутрішніх розрахунків	-	-	-	-
3. Інші види заборгованості	4265	7562	-	3297
Всього	5943	15229	1247	10533

* якщо у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» інформація про вартість дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками наводиться ще й у додаткових статтях, їх необхідно додати у п. 2 табл. 17.

З таблиці 17 видно, що на кінець звітнього року сталось перевищення кредиторської заборгованості на 10533 тис.грн. Це відбулось за рахунок перевищення дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 1247 тис.грн., та перевищення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 6903

тис.грн., заборгованості за розрахунками на 333 тис.грн., на інші види заборгованості на 3297 тис.грн.

2.2.2 Аналіз фінансової стійкості підприємства

Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства здійснюють за допомогою даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою таблиці 18.

Таблиця 18 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками

Показники	Сума, тис.грн.		
	на початок попереднього року	на кінець попереднього року	на кінець звітного року
1. Власний капітал (1495)	4798	4805	11619
2. Необоротні активи (1095)	17005	13597	15519
3. Наявність власних оборотних коштів (1495-1095)	-12207	-8792	-3900
4. Короткострокові кредити банків (1600)	3630	3352	-
5. Загальна величина джерел формування запасів (ряд. 3 + ряд. 4)	-8577	-5440	-3900
6. Запаси (1100)	2888	2580	528
7. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (ряд. 3 – ряд. 6)	-15095	-11372	-4428
8. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (ряд. 5 – ряд. 6)	-11465	-8020	-4428
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу (р. 1615)	10091	8900	7263
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві	кризова	не стійка	не стійка

З таблиці 18 видно, що впродовж двох років підприємство не мало власного оборотного капіталу та було вимушено використовувати джерела які послаблюють фінансову напругу, тому на початок попереднього року фінансовий стан є кризовим; на кінець попереднього року ситуація покращилась, вона стала не стій-

кою; на кінець звітнього року ситуація залишилась не стійкою. Розрахунки дозволяють зробити висновок про фінансову не стійкість підприємства на ринку.

Відповідно до забезпеченості запасів, згаданими варіантами фінансування, розрізняють чотири типи фінансової стійкості:

1. *Абсолютна стійкість* – цей тип фінансової ситуації зустрічається не часто та вказує, що для забезпечення запасів достатньо власного оборотного капіталу, платоспроможність підприємства гарантовано:

$$\text{Запаси} < (\text{Власний оборотний капітал} + \text{Короткострокові кредити банків})$$

2. *Нормальна стійкість* – для забезпечення запасів залучають власний (постійний) капітал та короткострокові кредити та позики, платоспроможність гарантована:

$$\text{Запаси} = (\text{Власний оборотний капітал} + \text{Короткострокові кредити банків})$$

3. *Нестійкий, передкризовий (критичний) фінансовий стан* – для забезпечення запасів крім власного оборотного капіталу та короткострокових кредитів і позик залучають джерела, які послабляють фінансову напругу (наприклад, кредиторську заборгованість), платоспроможність порушено, але є можливість її відновити за рахунок скорочення дебіторської заборгованості, прискорення оборотності запасів:

$$\text{Запаси} \leq (\text{Власний оборотний капітал} + \text{Короткострокові кредити банків}) + \text{Джерела, які послаблюють фінансову напругу: кредиторська заборгованість}$$

4. *Кризовий фінансовий стан* – для забезпечення запасів, не вистачає зазначених джерел їх фінансування, підприємству загрожує банкрутство, поновлення запасів відбувається за рахунок коштів, які сформувалися за рахунок уповільнення оборотності кредиторської заборгованості.

Джерела, які послаблюють фінансову напругу: кредиторська заборгованість

Запаси > (Власний оборотний капітал + Короткострокові кредити банків)

Аналіз фінансовій стійкості підприємства за частковими показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою таблиці 19.

Таблиця 19 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за частковими показниками

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітнього року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії (К _{авт})	1495	0,153	0,197	0,433	більше 0,5
	1900				
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів (К _ф)	1595+1695+ +1700	5,531	4,073	1,311	менше 1,0
	1495				
3. Наявність власних оборотних коштів (ОК _{вл})	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	-12207	-8792	-3900	збільшення
4. Коефіцієнт маневрності власного капіталу (К _{ман})	1495 – 1095	-2,544	-1,830	-0,366	0,4...0,6
	1495				
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (К _з)	1495 – 1095	-0,852	-0,816	-0,344	0,1
	1195+1200				

Як видно з таблиці 19 значення часткових показників фінансової стійкості не відповідає нормі. Так, значення коефіцієнту автономії в попередньому році був нижче норми, на кінець звітнього року ближче до норми, це обумовлено відсутністю власного капіталу підприємства, що свідчить про не стабільність та його фінансову залежність від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт співвідношення залучених коштів та власних коштів знаходяться не в межах норми та показує, що підприємство на початок попереднього року на 1 грн. власного капіталу залучало

5,53грн. залучених коштів; а в звітному році коефіцієнт знаходиться ближче до норми та показує, що підприємство на кінець звітного року на 1грн. власного капіталу залучало 1,31грн. залучених коштів. Підприємство не має власних оборотних коштів впродовж двох років, від'ємна величина яких зменшується на кінець звітного року. Коефіцієнт маневреності власного капіталу знаходиться не в межах норми, та свідчить про ускладнення маневреності власного капіталу. Значення коефіцієнту забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами не відповідає нормативному значенню, що обумовлено відсутністю власного оборотного капіталу. Таким чином, аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про неефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та фінансову нестабільність функціонування підприємства на ринку.

2.2.3 Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.

Аналіз ліквідності балансу здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» допомогою таблиці 20.

Таблиця 20 – Розрахунок абсолютних показників для аналізу ліквідності балансу звітного року

Показники активу балансу	Сума, тис.грн.		Показники пасиву балансу	Сума, тис.грн.		Платіжний результат, тис.грн.	
	На початок року	На кінець року		На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року
A_1 – Найбільш ліквідні активи (1160+1165)	10	4858	P_1 – Найбільш термінові зобов. (1605+1615÷1660+1690+1700)	16219	15229	-16209	-10371
A_2 – Активи, які можна реалізувати швидко (1120÷1155+1190)	8189	5943	P_2 – Короткострокові пасиви (1600+1610)	3352	-	4837	5943
A_3 – Активи, які можна реалізувати повільно(1100+1110+1170)	2580	528	P_3 – Довгострокові пасиви (1500÷1520)	-	-	2580	528
A_4 – Активи, реалізація яких пов'язана з труд-	13597	15519	P_4 - Постійні пасиви (1495+1665	4805	11619	8792	3900

нощами (1095)			+1525+1526)				
Баланс	24376	26848	Баланс	24376	26848	x	x

З таблиці 20 видно, що впродовж звітнього року баланс підприємства не є абсолютно ліквідним тому що виконуються не всі нерівності. Як на початок так і на кінець звітнього року виконуються наступні нерівності між групами активів та пасивів підприємства:

$$A1 < П1,$$

$$A2 > П2,$$

$$A3 > П3,$$

$$A4 < П4.$$

Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (або таблиці) за допомогою таблиці 21.

Таблиця 21 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Норма	Розрахункові значення			Відхилення
			На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітнього року	
а	б	в	1	2	3	3-2
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1195+1200	= 2,0	0,540	0,551	0,744	0,193
	1695					
2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	1195+1200- -1100-1110	1,0	0,431	0,419	0,709	0,290
	1695					
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1160+1165	> 0,2 [0,25.. 0,35]	0,075	0,001	0,319	0,318
	1695					

З таблиці 21 видно, що всі коефіцієнти ліквідності підприємства не знаходяться в межах нормативних значень, що свідчать про не спроможність підприємства погасити свої поточні зобов'язання, підприємству необхідно застосувати за-

ходи до підвищення його ліквідності і платоспроможності інакше це призведе до його банкрутству.

2.2.4 Аналіз грошових потоків підприємства

Аналіз грошових потоків підприємства здійснюють за допомогою даних форми № 3 «Звіт про рух грошових коштів» за допомогою таблиці 22.

Таблиця 22 – Аналіз динаміки грошових потоків підприємства

Показники	На початок попереднього року		На кінець попереднього року		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абс.	%
1. Залишок коштів на початок року (3405)	2422	x	500	x	-1922	-79,36
2. Чистий рух грошових коштів від усіх видів діяльності (р. 3400), в тому числі:	-1922	100,0	6015	100,0	4093	X
2.1. Від операційної діяльності (3195)	-1922	100,0	2070	34,41	148	-7,70
2.2. Від фінансової діяльності (3295)	-	-	-	-	-	-
2.3. Від інвестиційної діяльності (3395)	-	-	3945	65,59	3945	-
* Вплив зміни валютних курсів (3410)	-	x	-	x	-	-
3. Залишок коштів на кінець року (1+-2)	500	x	6515	x	6015	1203

За даними таблиці 22 необхідно проаналізувати грошові потоки підприємства за видами діяльності в звітному році порівняно з попереднім, а також вплив зміни складових факторів на суму чистого руху грошових коштів від усіх видів діяльності.

З таблиці 22 видно що на кінець попереднього року порівняно з початком попереднього року чистий рух грошових коштів збільшився на 4093 тис.грн., що позитивно характеризує діяльність підприємства. Чистий рух грошових коштів від усіх видів діяльності як на початок попереднього року був сформований за рахунок витрат від оперативної діяльності, на кінець попереднього року

був сформований за рахунок надходжень від операційної діяльності та інвестиційної діяльності.

2.2.5. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства здійснюють за допомогою даних форм № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиці 23.

Таблиця 23 – Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Фінансовий результат від реалізації продукції	2000-2050-2130-2150	-	-	2602	1885,51	2602	-
2. . Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	2120-2180	-	-	-781	-565,94	-781	-
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	2190 (2195)	-	X	-	X	-	-
4. Фінансовий результат від інвестиційної та фінансової діяльності	2200 + 2220 – 2250 – 2255	-	-	-	-	-	-
5. Фінансовий результат іншої діяльності	2240 – 2270	8	100,00	-1683	-1219,57	-1691	В -211,4 разів
6. Фінансовий результат до оподаткування	2290 (2295)	8	100,00	138	100,0	130	В 16,25 разів

З таблиці 23 видно, що фінансовий результат до оподаткування як в звітному так і в попередньому був прибутком, який збільшився на 130 тис.грн., або в 16,25 разів, це відбулось за рахунок збільшення фінансового результату від реалізації продукції на 2602 тис.грн. Негативний вплив здійснило зменшення фінансо-

вого результату від іншої операційної діяльності на 781 тис.грн., та фінансового результату іншої діяльності на 1691 тис.грн., або в 211,4 разів. В структурі фінансовий результат до оподаткування в попередньому році формувався за рахунок фінансового результату іншої діяльності, в звітному році формувався за розрахунок прибутку від фінансового результату від реалізації продукції та збитку від фінансового результату іншої діяльності та фінансового результату від іншої операційної діяльності.

Аналіз формування та динаміки фінансового результату від основної операційної діяльності (реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)) проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиці 24.

Таблиця 24 – Аналіз формування та динаміки фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік, тис. грн.	Звітний рік, тис. грн.	Відхилення	
				тис. грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4510	29942	25432	В 5,64 р
2. Собівартість реалізованої продукції	2050	4510	27340	22830	В 5,06 р
3. Адміністративні витрати	2130	-	-	-	-
4. Витрати на збут	2150	-	-	-	-
5. Фінансовий результат від основної операційної діяльності	2000-2050-2130-2150	-	2602	2602	-

З таблиці 24 видно, що фінансовий результат від основної операційної діяльності в звітному році порівняно з попереднім роком збільшився на 2602 тис.грн. Це відбулось за рахунок чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робі, послуг) більшими темпами (в 5,64 разів) ніж збільшення витрат що пов'язані з основної операційної діяльністю (собівартість реалізованої продукції в 5,06 разів).

Аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої операційної діяльності проводиться даними форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою таблиці 25.

Таблиця 25 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої операційної діяльності

Показники	Попередній рік				Звітний рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Операційна оренда активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Операційна курсова різниця	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Реалізація інших необоротних активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Штрафи, пені, неустойки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Інші операційні доходи і витрати, в тому числі:	-	6261	-6261	100	-	781	-781	100	5480	-87,53
– відрахування до резерву сумнівних боргів	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
– непродуктивні витрати і втрати	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
Всього фінансовий результат від іншої операційної діяльності	-	6261	-6261	100	-	781	-781	100	5480	-87,53

З таблиці 25 видно що, фінансовий результат від іншої операційної діяльності як в попередньому так і в звітному був збитком, який зменшився на 5480 тис.грн., або на 87,53%, що позитивно характеризує діяльність підприємства. Це відбулось за рахунок зменшення збитку від інших операційних доходів і витрат. Фінансовий результат від іншої операційної діяльності як в попередньому

так і в звітному формувався за рахунок збитку від інших операційних доходів і витрат.

Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від інвестиційної, фінансової та іншої діяльності проводиться даними форми №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності»

В зв'язку з тим, що підприємство не здійснювало інвестиційну діяльність аналіз не проводиться.

Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від фінансової діяльності розраховується за допомогою таблиці 26.

Таблиця 26 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від фінансової діяльності

Показники	Попередній рік				Звітний рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Дивіденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Проценти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Фінансова оренда активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Інші фінансові доходи і витрати	9436	-9428	8	100	-	1683	-1683	100	-1691	В -211,4 разів
Всього фінансовий результат від фінансової діяльності	9436	-9428	8	100	-	1683	-1683	100	-1691	В -211,4 разів

З таблиці 26 видно, що фінансовий результат від фінансової діяльності в звітному році порівняно з попереднім зменшився на 1691 тис.грн., або в 211,4 разів, що негативно характеризує діяльність підприємства. Це відбулось за рахунок збитку від інших фінансових доходів і витрат. Фінансовий результат від фінансової діяльності як в попередньому так і в звітному формувався за рахунок інших фінансових доходів і витрат.

В зв'язку з тим, що підприємство не здійснювало іншу діяльність аналіз не проводиться.

Аналіз формування чистого прибутку підприємства проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиці 27.

Таблиця 27 - Аналіз формування чистого прибутку

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	2290 (2295)	8	138	130	В 16,25 разів
2. Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис.грн.	2300	1	25	24	В 24 рази
3. Чистий прибуток, тис.грн.	2290 (2295) -2300	7	113	106	В 15,14 разів

З таблиці 27 видно, що як в попередньому році так і в звітному році мало прибуток, величина якого збільшилась на 106 тис.грн., або в 15,14 разів. Це відбулось за рахунок прибутку до оподаткування на 130 тис.грн., або в 16,25 разів, та витрат з податку на прибуток на 24 тис.грн., або в 24 рази.

Аналіз рентабельності виробництва здійснюють за даними форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиці 28

Таблиця 28 - Аналіз рентабельності виробництва

Показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	форма№2 р.2290 (2295)	8	138	130
2. Середня річна вартість основних засобів, тис.грн.	форма№1 р.1011*	42627	42548,5	-78,5
3. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	форма№1 р.1195*	12554,5	11054	-1500,5
4. Загальна величина виробничих фондів підприємства, тис. грн..	р. 2 + р. 3	55181,5	53602,5	-1579
5. Рентабельність виробництва, %	р.1: р.4·100%	0,014	0,257	0,243

* Розраховується за допомогою середньої арифметичної за період, що аналізується.

За даними таблиці 28 необхідно визначити рівень рентабельності виробництва та оцінити його зміну в звітному році порівняно з попереднім.

За допомогою прийому ланцюгових підстановок виявити вплив на зміну рентабельності виробництва в звітному році порівняно з попереднім таких факторів, як:

- зміна прибутку від звичайної діяльності до оподаткування;
- зміна середньої річної вартості основних засобів за основним видом діяльності;
- зміна середньої річної вартості оборотних коштів.

$$R_{\text{попер}} = \frac{\text{ФР попер}}{\text{ОЗ попер} + \text{ОбК попер}} * 100 = \frac{8}{(42627 + 12554,5)} * 100 = 0,014\% \text{п.}$$

1. Вплив фінансового результату до оподаткування

$$\Delta R(\text{ФР}) = \left(\frac{\text{ФР}_{\text{звіт}}}{\text{ОЗ}_{\text{попер}} + \text{ОбК}_{\text{попер}}} * 100 \right) - \left(\frac{\text{ФР}_{\text{попер}}}{\text{ОЗ}_{\text{попер}} + \text{ОбК}_{\text{попер}}} * 100 \right) = \left(\frac{138}{(42627 + 12554,5)} * 100 \right) - 0,014 = 0,25 - 0,014 = 0,236\% \text{п.}$$

2. Вплив середньої річної вартості основних засобів

$$\Delta R(\text{ОС}) = \left(\frac{\text{ФР}_{\text{звіт}}}{\text{ОЗ}_{\text{звіт}} + \text{ОбК}_{\text{попер}}} * 100 \right) - \left(\frac{\text{ФР}_{\text{звіт}}}{\text{ОЗ}_{\text{попер}} + \text{ОбК}_{\text{попер}}} * 100 \right) = \left(\frac{138}{(42548,5 + 12554,5)} * 100 \right) - \left(\frac{138}{(42627 + 12554,5)} * 100 \right) = 0,25 - 0,25 = 0\% \text{п.}$$

3. Вплив середньої річної вартості оборотних коштів

$$\Delta R(\text{ОбК}) = \left(\frac{\text{ФР}_{\text{звіт}}}{\text{ОЗ}_{\text{звіт}} + \text{ОбК}_{\text{звіт}}} * 100 \right) - \left(\frac{\text{ФР}_{\text{звіт}}}{\text{ОЗ}_{\text{звіт}} + \text{ОбК}_{\text{попер}}} * 100 \right) = \left(\frac{138}{(42548,5 + 11054)} * 100 \right) - \left(\frac{138}{(42548,5 + 12554,5)} * 100 \right) = 0,257 - 0,25 = 0,007\% \text{п.}$$

$$\text{Перевірка } \Delta R = \Delta R_{(\text{ФР})} + \Delta R_{(\text{ОС})} + \Delta R_{(\text{ОбК})} = 0,236 + 0 + 0,007 = 0,243\% \text{п.}$$

З таблиці 28 видно, що рентабельність виробництва в звітному році порівняно з попереднім збільшилась на 0,243%п., це відбулось під впливом наступних чинників:

1) Збільшення прибутку до оподаткування на 130 тис.грн., яке здійснило позитивний вплив та збільшило рентабельність на 0,236%п.;

2) Зменшення середньорічної вартості основних засобів на 78,5 тис.грн., яке здійснило негативний вплив але не вплинуло на рентабельність виробництва;

3) Зменшення середньорічної вартості оборотних коштів на 1500,5 тис.грн., яке здійснило негативний вплив на рентабельність виробництва на 0,007%п. Ці зміни позитивно характеризують діяльність підприємства.

2.2.6 Аналіз ділової активності підприємства

Аналіз ділової активності підприємства здійснюють за допомогою даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Аналіз показників ділової активності підприємства здійснюють за даними форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиць 29 та 30

Таблиця 29 – Аналіз показників ділової активності підприємства

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) , тис. грн.	Ф № 2 р. 2000	4510	29942	25432	В 5,6 разів
2. Прибуток (збиток) до оподаткування, тис. грн.	Ф № 2р. 2290 (2295)	8	138	130	В 16,25 разів
3. Середній розмір капіталу*, тис. грн.	Ф № 1 р. 1300	27855,5	25612	-2244	-8,05

* Розраховується за допомогою середньої арифметичної за період, що аналізується

З таблиці 29 видно, що у звітному році порівняно з попереднім чистий рух грошових коштів збільшився на 25432 тис.грн., або в 5,6 разів, прибуток до оподаткування збільшився на 130тис.грн., або в 16,2рази, при цьому відбулось зменшення середнього розміру авансового капіталу на 8,05%. Таким чином "золоте

правило" економіки підприємства виглядає так:

1625<563,9>-8,05<100%,

тобто можна зробити висновок про його невиконання.

Таблиця 30 – Аналіз розрахункових показників ділової активності підприємства

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
<i>Вихідні показники</i>				
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) , тис. грн.	4510	29942	25432	В 5,64 разів
2. Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	4510	27340	22830	В 5,06 разів
3. Середня річна вартість всього вкладеного капіталу, тис.грн.	27855,5	25612	-2243,5	-8,05
4. Середня річна вартість власного капіталу, тис.грн.	4801,5	8212	3410,5	71,03
5. Середня річна вартість основного капіталу, тис.грн.	15301	14558	-743	-4,86
6. Середня річна вартість оборотного капіталу, тис.грн.	12554,5	11054	-1500,5	-11,95
7. Середня річна вартість власного оборотного капіталу, тис.грн.	-10499,5	-6346	4153,5	-39,56
8. Середня річна вартість запасів, тис.грн.	2734	1554	-1180	-43,16
9. Середня річна вартість дебіторської заборгованості, тис. грн.	8818	7066	-1752	-19,87
10. Середня річна вартість готової продукції, тис.грн.	-	-	-	-
11. Середня річна вартість кредиторської заборгованості, тис.грн.	19563	15724	-3839	-19,62
12. Середня річна вартість основних засобів, тис.грн	42627	42548,5	-78,5	-0,18
13. Середня кількість працівників	50	34	-16	X
14. Валовий прибуток, тис.грн.	-	2602	2602	-
15. Чистий прибуток, тис.грн.	7	113	106	В 15,14 разів
<i>Розрахункові показники</i>				
Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення	Результат: (+) позитивний – негативний
1. Коефіцієнт оборотності всього вкладеного капіталу	0,16	1,17	1,01	+
2. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,94	3,65	2,71	+
3. Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу	0,36	2,71	2,35	+

4. Середній термін обороту оборотного капіталу, днів	1002,13	132,9	-869,23	+
5. Коефіцієнт оборотності власного оборотного капіталу	-0,43	-4,72	-4,29	-
6. Коефіцієнт оборотності запасів	1,65	19,27	17,62	-
7. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,51	4,24	3,73	-
8. Середній термін обороту дебіторської заборгованості, днів	703,88	84,96	-618,92	+
9. Коефіцієнт оборотності готової продукції	-	-	-	x
10. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,23	1,9	1,67	-
11. Середній термін обороту кредиторської заборгованості, днів	1561,57	189,05	-1372,52	+
12. Рентабельність всього вкладеного капіталу, %	0,03	0,44	0,41	+
13. Рентабельність власного капіталу, %	0,15	0,97	0,82	+
14. Рентабельність основного капіталу, %	0,05	0,78	0,73	+
15. Рентабельність оборотного капіталу, %	0,06	1,02	0,96	+
16. Рентабельність власного оборотного капіталу, %	-	-	-	X
17. Рентабельність продаж, %	0,16	0,38	0,22	+
18. Фондовіддача грн/грн	0,11	0,70	0,59	+
19. Продуктивність праці, грн./прац.	90200,00	880647,06	790447,06	+
20. Коефіцієнт сталості економічного росту	0	0,01	0,01	+

З таблиці 30 видно, що більша частина показників, що характеризують ділову активність підприємства, мають позитивну динаміку а також з урахуванням результатів аналізу стійкості та платоспроможності можна зробити висновок про наявність тенденції до покращення ділової активності підприємства на ринку.

2.2.7. Аналіз кредитоспроможності підприємства

Визначення класу позичальника на прикладі досліджуваного підприємства здійснюється за даними форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиці 31.

Таблиця 31 – Методика визначення класу позичальника (досліджуваного підприємства)

Найменування	Розрахунок	Значення		Бали
1. Показники фінансового стану				
<i>1.1. Показники ліквідності</i>				
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = Авл/Зп$	0,319		75
Авл – високоліквідні активи, до яких належать грошові кошти, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції; Зп – поточні зобов'язання, що складаються з короткострокових кредитів та розрахунків з кредиторами				
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{пл} = Ал/Зп$	0,709		75
Ал – ліквідні активи, які складаються з високоліквідних активів, дебіторської заборгованості та векселів одержаних				
3. Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)	$K_{зл} = Ао/Зп$	0,744		0
Ао – оборотні активи				
<i>1.2. Показники фінансової стійкості</i>				
У підприємства не було власного капіталу, та оборотного власного капіталу, тому показники фінансової стійкості не розраховується				
1. Коефіцієнт автономії	$K_{авт} = Вк/А$	-		0
<i>Вк</i> — власний капітал; <i>А</i> — активи. При умові, якщо $Вк < 0$, коефіцієнт не розраховується				
2. Коефіцієнт незалежності	$K_{н} = Зк/Вк$	-		0
<i>Зк</i> — залучені кошти, які складаються з довгострокових та поточних зобов'язань. При умові, якщо $Вк < 0$, не розраховується.				
3. Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	$K_{з} = ОК_{вл}/Ао$	-		0
ОК вл – власний оборотний капітал, який розраховується як різниця між власним капіталом та необоротними активами ($ОК_{вл} > 0$). При умові, якщо $ОК_{вл} < 0$, коефіцієнт не розраховується				
4. Коефіцієнт маневреності власних коштів	$K_{ман} = (Вк - А_{н})/Вк$	-		0
Ан – необоротні активи. При умові, якщо $Вк < 0$ або $(Вк - А_{н}) < 0$, коефіцієнт не розраховується				
<i>1.3. Показники фінансово-економічної діяльності, які розглядаються в динаміці</i>				
Найменування	Розрахунок	Значення		Бали
		Попередній рік	Звітний рік	
1. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	$K_{дзо} = Дз0/(Вк0 + Дз0)$	-	-	0
Дз – довгострокові зобов'язання				
2. Показники рентабельності та оборотності (при наявності у підприємства збитків показники рентабельності не розраховуються)				
2.1. Рентабельність активів	$Р_{а} = Чп : Асер$	0,03	0,44	25

Чп – чистий прибуток; Асер – середньорічна вартість активів				
2.2. Рентабельність продаж	$R_{п} = Чп : Чд$	0,16	0,38	25
Чд – чистий дохід				
3. Коефіцієнт оборотності активів	$K_{оа} = Чд : Асер$	0,16	1,17	25
4. Коефіцієнт оборотності запасів	$K_{оз} = Чд : ТМЗсер$	1,65	19,27	25
ТМЗсер> – середньорічна вартість товарно-матеріальних запасів				
5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{од} = Чд : Дсер$	0,51	4,24	25
Дсер – середньорічна сума дебіторської заборгованості				
6. Коефіцієнт валового прибутку	$K_{вп} = Вп : Чд$	0	0,09	25
Вп – валовий прибуток; Чд – чистий дохід				
7. Коефіцієнт якості дебіторської заборгованості	$K_{дтo} = Дч0 : Дз0$	1	1	25
Дч – дебіторська заборгованість за товари та послуги (чиста реалізаційна вартість); Дз – дебіторська заборгованість за товари та послуги (первісна вартість)				
8. Коефіцієнт кредиторської заборгованості	$K_{ктo} = Ктд0 : Ктз0$	0,23	1,9	25
Ктд – кредиторська заборгованість (довгострокові зобов'язання); Ктз – загальна кредиторська заборгованість (довгострокові та поточні зобов'язання)				
9. Коефіцієнт собівартості	$K_{сво} = Св0 : В0$	1	0,91	25
Св – собівартість реалізованої продукції; В – дохід (виручка) від реалізації продукції				
1.4. Обороти за рахунками				
Найменування	Розрахунок	Значення	Бали	
1. Достатність оборотів по рахунках до зобов'язань	$K = Нсм / Ск$	-	-	
Нсм – середньомісячні надходження на рахунки позичальника протягом трьох останніх місяців. У разі, якщо середньомісячні надходження більші, ніж середньомісячна виручка від реалізації за аналогічний період коефіцієнт розраховується як: $Kд = Вс : Ск$; Вс – середньомісячний дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Ск – сума кредиту				
2. Оборот по всіх рахунках клієнта (в тис. грн.)	Розраховується як середньомісячні надходження на рахунки позичальника протягом трьох останніх місяців	-	-	
3. Динаміка середньомісячних оборотів по рахунках		-	-	
При розрахунках використовуються середньомісячні обороти по рахунках за звітний квартал порівняно з попереднім кварталом. Для підприємств з сезонним характером виробництва дані за звітний квартал порівнюються з даними за аналогічний період минулого року				
4. Наявність рахунків в інших банках щодо частки їх середньомісячних оборотів в оборотах за всіма рахунками клієнта		-	-	

3. Кредитна історія		
Найменування	Значення	Бали
1. Наявність погашених кредитів у банку розглядається за останні 3 роки, а в разі наявності декількох кредитів показник оцінюється за найгіршим	Кредит і відсотки буди погашені своєчасно	50
2. Наявність діючих кредитів	Немає	0
4. Об'єктивні фактори діяльності підприємства		
1. Місцезнаходження клієнта (фактичне)	Інші області України	10
2. Термін існування підприємства	більше 5 років	50
3. Наявність контролю за поточною діяльністю клієнта:		
а) частка банку в статутному капіталі, %	0	0
б) керівник клієнта (директор, фінансовий директор, заступник директора - з правом підпису платіжних документів) є співробітником банку	Ні	0
4. Кількість місяців, що залишились до погашення кредиту (від звітної на яку проводиться оцінка).	-	-
5. Специфіка діяльності клієнта		
5.1 Сезонність діяльності	Так	-20
5.2 Наявність власної нерухомості, торговельної мережі, зареєстрованої торгової марки	Так	30
5.3 Контрагенти за кредитною угодою	Постійні	25
5.4 Наявність постійної валютної виручки	Ні	0
6. Рівень менеджменту	Достатній	0
5. Додаткові фактори		
1. Причетність (уточнення) позичальника в судові розгляди (наявність судових позовів до клієнта, можливість застосування до нього штрафних санкцій, арешт поточного рахунку тощо)	Ні	0
2. Участь клієнта в спільних проектах, програмах з банком	Ні	0
3. Наявність державної підтримки клієнта	Ні	0
Всього балів		520

З таблиці 31 видно, що кількість балів підприємства за результатами проведеної оцінки склала 520 балів. Такий показник відноситься до класу "Б" – мінімальний ризик. Фінансова діяльність позичальника цієї категорії подібна до класу «А», але ймовірність її збереження на цьому рівні тривалий час низька. Позичальники/контрагенти банків, що належать до цього класу, потребують підвищеної уваги через можливі недоліки, які загрожують достатності надходжень коштів для обслуговування боргу та стабільності отримання позитивного фінансового результату їх діяльності. Аналіз показників фінансового стану позичальника може свідчити про негативні тенденції в діяльності позичальника. Недоліки в роботі

позичальників класу «Б», мають бути лише потенційними. У разі реальних недоліків клас позичальника повинен бути знижений.

2.2.8 Аналіз ймовірності банкрутства підприємства

Аналіз ймовірності банкрутства підприємства здійснюють за допомогою даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за двох факторною моделлю Альтмана здійснюється за допомогою формули 1.

$$Z = -0.3877 - 1.0736 \cdot K_{\text{пл}} + 0.579 \cdot \frac{\text{ПК}}{\text{П}} \quad (1)$$

де Z – показник ймовірності банкрутства

$K_{\text{пл}}$ – коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)

ПК – позиковий капітал (ф. №1, 1595+1695+1700)

П – сума пасивів (ф. №1, р. 1900)

Якщо $Z > 0$, констатується високий рівень банкрутства, при $Z < 0$ – низький.

$$Z_{\text{попер.рік}} = -0,3877 - (1,0736 \cdot 0,551) + 0,579(19871/24376) =$$

$$-0,3877 - 0,5916 + 0,472 = -0,5073$$

$$Z_{\text{звіт.рік}} = -0,3877 - (1,0736 \cdot 0,744) + 0,579(15229/26848) =$$

$$-0,3877 - 0,799 + 0,328 = -0,8587$$

Оцінка ймовірності банкрутства за двох факторною моделлю Альтмана як в попередньому так звітному році показник $Z < 0$, що свідчить про низький рівень банкрутства підприємства, в звітному році значення показника зменшується, що свідчить про зменшення ймовірності банкрутства підприємства та позитивно характеризує його діяльність.

За допомогою формули (1) необхідно визначити рівень Z -показника в звітному та попередньому роках та оцінити тенденцію його зміни в звітному році порівняно з попереднім.

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за моделлю Спінрейта здійснюється за допомогою формули 2., та таблиці 32

$$Z = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D, \quad (2)$$

де

Цільові показники	Порядок розрахунку	Алгоритм розрахунку
A	$\frac{\text{Робочий капітал}}{\text{Загальна вартість активів}} ;$	р. 1195+1200 ф.№1 р. 1300 ф.№1
B	$\frac{\text{Прибуток до сплати податків та відсотків}}{\text{Загальна вартість активів}} ;$	р.2290 (2295) ф.№2 р. 1300 ф.№1
C	$\frac{\text{Прибуток до сплати податків}}{\text{Короткострокова заборгованість}} ;$	р.2290 (2295) ф.№2 р. 1695 ф.№1
D	$\frac{\text{Обсяг продажу}}{\text{Загальна вартість активів}} ;$	р.2000 ф.№2 р. 1300 ф.№1

За допомогою формули (2) необхідно визначити рівень Z -показника в звітному та попередньому роках, порівняти його зі значенням єдиної критичної точки (значення єдиної критичної точки відповідає значенню Z -показника у 0,862: отже, підприємство із достовірністю 92 % може бути віднесено до категорії потенційних банкрутів, якщо розрахункове значення Z -показника для нього менше за 0,862) та оцінити тенденцію її зміни в звітному році порівняно з попереднім.

Таблиця 32 - Аналіз оцінки ймовірності банкрутства за моделлю Спінрінгейта.

Цільові показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік
A	р. 1195 ф. №1	0,442	0,422
	р. 1300 ф. №1		
B	р.2290 (2295) ф. №2	0,0003	0,005
	р. 1300 ф. №1		
C	р.2290 (2295) ф. №2	0,0004	0,009
	р. 1695 ф. №1		
D	р.2000 ф. №2	0,185	1,115
	р. 1300 ф. №1		
Z		0,53	0,9

За результатами оцінки ймовірності банкрутства підприємства за моделлю Спінрінгейта, наведеної в таблиці 32, видно, що в попередньому році показник $Z < 0,862$, що свідчить про високу ймовірність банкрутства, а в звітному році показник $Z > 0,862$, що свідчить про низьку ймовірність банкрутства підприємства.

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за системою показників Бівера здійснюється за даними форм №1 «Баланс» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою таблиці 33.

Таблиця 33 – Система показників Бівера

Показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік	Рекомендовані значення показників		
				Група I – стійкий фінансовий стан	Група II – за 5 років до банкрутства	Група III – за рік до банкрутства
1. Коефіцієнт Бівера	$\frac{p.(2350+2515)}{p.(1595+1695+1700)}$ ф. №2 ф. №1	0,0004	0,007	0,4 – 0,45	0,17	-0,15
2. Коефіцієнт поточної ліквідності	см. табл.. 2.17	0,551	0,744	$\leq 3,2$	$\leq 2,0$	$\leq 1,0$
3. Рентабельність капіталу за чистим прибутком	см. табл.. 2.11	0,025	0,441	6-8	4	-22
4. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{p.(1595+1695+1700)}{p. 1900}$ ф. №1 ф. №1	0,803	0,567	$\leq 0,37$	$\leq 0,50$	$\leq 0,80$
5. Коефіцієнт покриття активів власним оборотним капіталом	$\frac{p.(1495 - 1095)}{p. 1300}$ ф. №1 ф. №1	-0,361	-0,145	0,4	$\leq 0,30$	0,06

З таблиці 33 видно, що оцінка банкрутства підприємства за системою показників Бівера свідчить, що як в попередньому так і в звітному році по всім показникам відноситься до III групи - за рік до банкрутства, що є негативним значенням діяльності підприємства.

2.3. Економічний аналіз витрат праці та її оплати

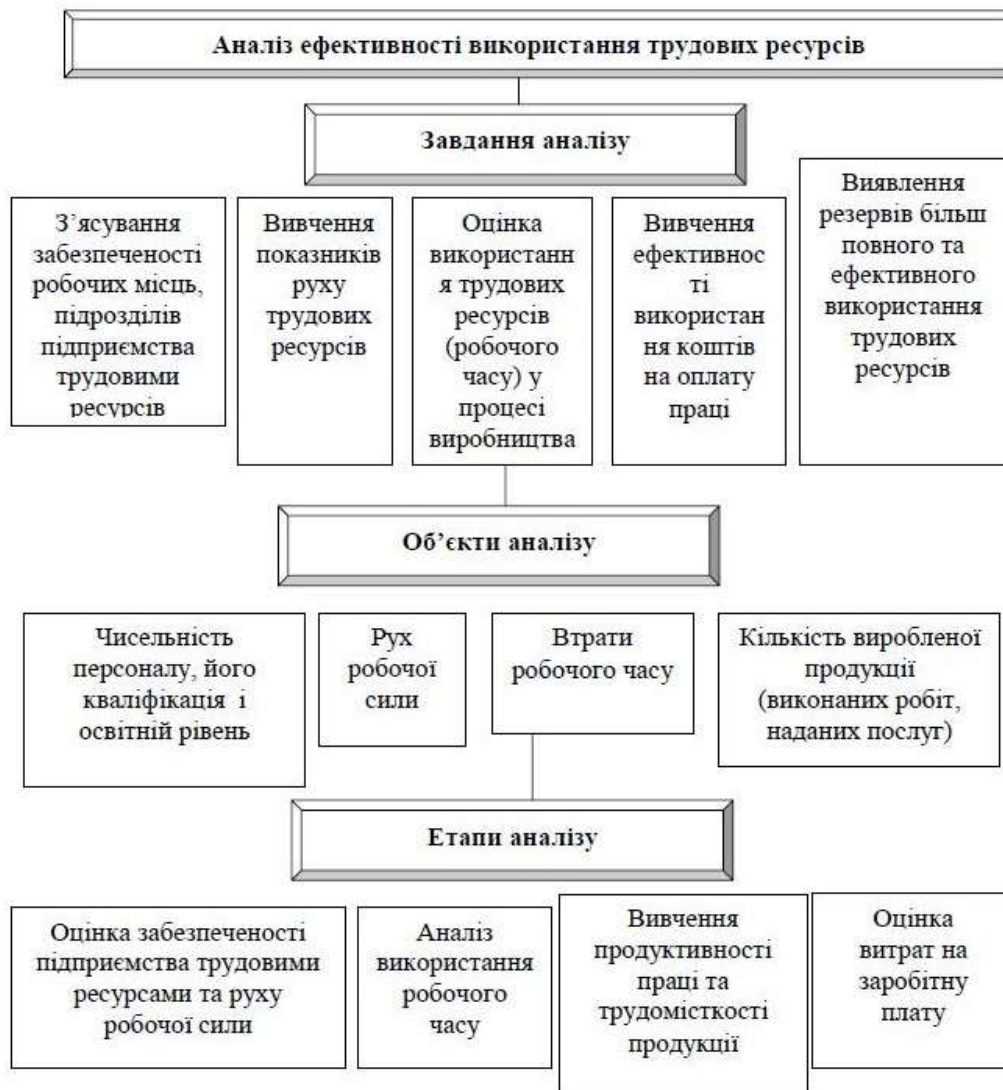
Успішне функціонування економіки підприємства залежить від рівня його забезпеченості економічними або виробничими ресурсами. Виділяють такі групи економічних (виробничих) ресурсів:

- за складом: матеріальні, фінансові, трудові, природні;
- за походженням: первинні та вторинні;
- за структурою: засоби праці, предмети праці, продукти праці;
- за сферою використання: у сфері виробництва, у сфері обігу.

Праця разом із засобами та предметами праці є неодмінним елементом виробництва. В умовах ринкової економіки аналіз трудових відносин потребує більшої уваги, оскільки праця має цінність, а тому є конкурентоспроможною на ринку праці, що розширює межі аналітичних досліджень. Критеріями і оптимізації трудових відносин стають не тільки економічні, а й соціальні параметри.

Трудові ресурси підприємства відіграють провідну роль у вирішенні економічних, організаційних і науково-технічних завдань з метою досягнення намічених результатів господарської діяльності. Рівень забезпеченості підприємства робочою силою і її раціональне використання багато в чому визначає організаційно-технічний рівень виробництва, ступінь використання техніки та технології, предметів праці.

Від ефективності використання трудових ресурсів у процесі виробництва багато в чому залежать показники обсягу продукції, її собівартість, якість тощо. Тому аналіз використання трудових ресурсів є важливою частиною системи комплексного економічного аналізу діяльності підприємства. Основні завдання, об'єкти та етапи аналізу трудових ресурсів представлені на малюнку 5.

Малюнок 5 – Основні завдання, об'єкти та етапи аналізу використання трудових ресурсів.

Кадровий потенціал підприємства відіграє провідну роль у вирішенні науково-технічних, організаційних та економічних завдань з метою досягнення запланованих результатів господарської діяльності.

При аналізі кадрового потенціалу вирішуються наступні завдання:

- Визначено ступінь раціональності завдань, спрямованих на підвищення ефективності праці та зниження трудомісткості виробництва;
- Розкрито резерви підвищення ефективності роботи;
- Забезпечено безпеку виробництва спільно з персоналом;

- Проводиться оцінка кадрового потенціалу підприємства та його філії;
- Визначено ступінь відповідальності загально-освітнього кваліфікаційного складу, та за сучасний науково-технічний рівень виробництва та його організацію, тощо.

Важливим елементом виробничого потенціалу є робоча сила з її досвідом і виробничою кваліфікацією. Склад робочої сили, її кваліфікація, рівень необхідної загальної і спеціальної підготовки визначаються технікою і технологією виробництва. До найважливіших проблем належать оснащення трудових ресурсів необхідною кваліфікацією, закріплення їх на підприємстві, розрахунок необхідної чисельності працівників.

3. ПРАКТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

3.1 Загальна характеристика організації бухгалтерського та податкового обліку на підприємстві ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»

На підприємстві ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів ведуться такі види обліку: оперативний, статистичний, податковий та бухгалтерський облік.

Оперативний облік ведеться безпосередньо на складах і в цехах підприємства працівниками, робота яких перевіряється керівниками.

Статистичний, податковий та бухгалтерський облік здійснюється безпосередньо в бухгалтерії й узагальнюється у формі статистичної, податкової та фінансової звітності, яка передбачена законодавством щодо суб'єкта підприємницької діяльності.

Бухгалтерський облік в ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Ведення бухгалтерського обліку на ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» регулюється Наказом про облікову політику. Наказом затверджено положення щодо облікової політики. Положення відображає принципи, методи та процедури, які використовує підприємство під час ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, уточнює окремі особливості бухгалтерського обліку в ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів», як суб'єкта господарської діяльності.

Бухгалтерська служба (бухгалтерія) на підприємстві ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» є самостійним структурним підрозділом з відомчими повноваженнями, підпорядковується керівнику підприємства, бере участь у роботі всіх підрозділів підприємства та здійснює обліково-контрольні функції. Бухгалтерію очолює головний бухгалтер, який призначається на посаду і

звільнюється з посади наказом керівника ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» структура якої приведена на малюнку 6.

Малюнок 6 - Структура відділу бухгалтерії в ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів».

Основними функціями бухгалтерії є:

1. Організація бухгалтерського обліку відповідно до положень законодавства та установчих документів, забезпечення дотримання встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку;
2. Безперервний облік на підприємстві;
3. Контроль за дотриманням порядку видачі первинних документів;
4. Дотримання принципів документообігу та технології обробки облікової інформації;
5. контроль своєчасності сплати податків та зборів згідно установлених розмірів;
6. Забезпечення складання та подання фінансової, статистичної, податкової, та іншої звітності за даними бухгалтерського обліку в установлені законодавством строки;
7. Забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності, ведення інвентаризації активів і зобов'язань, під час якої перевіряється та документується їх наявність, стан та оцінка;

8. Систематизація відомостей первинних документів щодо рахунків бухгалтерського обліку в регістрах аналітичного та синтетичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку в тому періоді, в якому вони були складені;

Основними обов'язками бухгалтерів є:

1. Забезпечення повного і достовірного відображення на рахунках бухгалтерського обліку інформації, що міститься в основних документах, прийнятих для бухгалтерського обліку;
2. За погодженням керівника підприємства та начальником відділу бухгалтерії подавати до установ банків документи для перерахування коштів за встановленими податками і платежами, а також для розрахунків з іншими кредиторами згідно з договірними зобов'язаннями;
3. Самостійно та в повному обсязі вести облік основних засобів, запасів, грошових коштів, необоротних активів, розрахунків та інших активів, власного капіталу та зобов'язань, доходів та витрат відповідно за прийнятої на підприємстві форми бухгалтерського обліку, дотримуючись єдиних методичних засад бухгалтерського обліку та враховуючи специфіку діяльності підприємства та технології обробки даних;
4. Брати участь у проведенні інвентаризації майна та зобов'язань, підготовці матеріалів про нестачі та відшкодування збитків, що виникли внаслідок нестачі, розкрадання та псування майна підприємства, при перевірці стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах підприємства;
5. Забезпечення підготовки оброблених документів, реєстрів та звітів на зберігання в узгоджені терміни;
6. Підготовка даних для включення до фінансової звітності, складання її окремих форм, а також форм іншої періодичної звітності за даними бухгалтерського обліку;

7. Брати участь у підготовці пропозицій щодо:
 - розробка додаткової системи рахунків і реєстрів для аналітичного обліку, звітності та контролю господарських операцій;
 - внесення змін до обраної облікової політики, удосконалення правил внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та документообігу;
 - забезпечення збереження активів, раціонального та ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, одержання кредитів та їх повернення, регулювання діяльності підприємства та інші питання, пов'язані з інформацією про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності;
8. Постійно вивчати нові нормативно-методичні документи з організації і ведення бухгалтерського обліку та вносити пропозиції щодо їх впровадження на підприємстві.

Для прозорої організації та планування роботи, а також раціонального розподілу праці на підприємстві розробляються посадові інструкції на кожну посаду, передбачену штатним розкладом.

Посадова інструкція головного бухгалтера складена в ПРАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» відповідно до вимог чинного законодавства України.

В ПРАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» застосовується автоматизована форма обліку (малюнок 7).

Працівники бухгалтерії використовують для автоматизованої обробки інформації наступні програми: MS Word, MS Excel. Текстові документи та звіти створюються та редагуються переважно в програмі MS Word. У цьому форматі працівники отримують інформацію від інших підрозділів, керівництва. У програмі MS Excel складаються різноманітні таблиці для подальших розрахунків да дозволяє вирішувати завдання і тому є поширеною програмою в підрозділах в ПРАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів».

Малюнок 7 – Схема автоматизованої форми ведення бухгалтерського обліку, яка використовується в ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»

Завдяки цьому, бухгалтерія працює злагоджено з новими автоматизованими технологіями, програмним забезпеченням та кваліфікованими працівниками відділу. Більшість завдань, покладених на бухгалтерію вирішуються якісніше та з меншими витратами часу завдяки комп'ютерним технологіям та інтегрованим на ньому програмам.

3.2 Облік нарахування заробітної плати працівникам підприємства ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»

Розрахунок заробітної плати - це відповідальна і трудомістка робота, яку необхідно виконувати за короткий проміжок часу між наданням інформації та виплатою працівнику. Тому на підприємстві ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» порядок ведення бухгалтерського обліку був підготовлений заздалегідь. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №966-XIV, для забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємство самостійно обирає форму його організації, розробляє структуру, призначає осіб відповідальних за ведення бухгалтерського обліку, затвердив форми первинних документів, графік документообігу тощо.

Вимогами до нарахування заробітної плати на підприємстві є визначення завдань, системи її показників і рахунків, первинної документації, створення реєстрів аналітичного та синтетичного обліку. Тому основними завданнями обліку праці та заробітної плати є забезпечення дотримання кількісного складу працівників, використання робочого часу, розрахунок заробітної плати кожному працівнику, розподіл нарахованої заробітної плати за вартісними напрямками; проведення розрахунків з працівниками підприємства щодо оплати праці, з бюджетом щодо утриманих податків і органами соціального страхування, забезпечення контролю за витратами фонду оплати праці, складання звітності.

Відповідно до установчих документів на підприємстві розроблено штатний розпис працівників, який містить перелік посад, та їх посадових окладів. Законність наявності на підприємстві штатного розпису працівників зумовлена п.3 ст.64 Господарського кодексу України, відповідно до якої підприємство самостійно визначає свою організаційну структуру, встановлює чисельність працівників та затверджує штатний розпис працівників.

3.3 Облік вирахувань з різних видів заробітної плати

На підприємстві ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» відповідно до ч.1 ст.26 Закону України «Про оплату праці» та ст. 127 Кодексу законів про працю України здійснюються відрахування із заробітної плати.

Відрахування (утримання) – це частина заробітної плати нарахованої працівникові згідно зі штатним розписом працівників і встановленими нормами оплати праці, яка йому не перераховується. Утримання із зарплати включає:

- податок на доходи фізичних осіб (ПДФО);
- військовий збір (ВЗ);
- інші відрахування: аліменти, заборгованість за виконавчими листами, середній заробіток у разі відшкодування шкоди з матеріально відповідальних

осіб тощо. Також це можуть бути виплати на вимогу працівника, наприклад профспілкові внески, внески на благодійність тощо.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) утримується із заробітної плати за ставкою 18% (п. 167.1 Податкового Кодексу) і розраховується таким чином:

$$\text{ПДФО} = \text{ЗП} * 18\%$$

де ПДФО – податок на доходи фізичних осіб, ЗП – заробітна плата.

Але якщо працівник має право на податкову соціальну пільгу (ПСП) то в такому випадку із заробітної плати утримується ПДФО у зменшеному розмірі, тоді формула виглядатиме так:

$$\text{ПДФО} = (\text{ЗП} - \text{ПСП}) * 18\%$$

де ПДФО – податок на доходи фізичних осіб, ЗП – заробітна плата, ПСП - податкова соціальна пільга.

Податкова соціальна пільга встановлюється у розмірі 50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленого Законом на 01 січня звітного податкового року (пп. 169.1.1 ПКУ). Отже, ПСП у 2021 році становить 1 135,00 грн (=2270 грн ×0,5).

Підвищення прожиткового мінімуму протягом року не впливає на ПСП. Працівник має право на податкову соціальну пільгу, якщо його місячна зарплата не перевищує розміру місячного прожиткового мінімуму, встановленого для працездатної особи на 1 січня податкового року, помноженого на 1.4 та округленого до найближчих 10 грн (п. 169.4.1 ПКУ).

Основна мета такої пільги – зменшення бази оподаткування і, як наслідок, утримання її із заробітної плати.

Військовий збір відраховується за ставкою 1,5% (п.167.1 і п. 16 16 Перехідних положень Податкового Кодексу). Незважаючи на те, що податкова база така сама, як і для ПДФО, але ми не враховуємо податкову соціальні пільгу під час ро-

зрахунку військового збору. Військовий збір відраховуємо з повної заробітної плати таким чином:

$$B3=3П*1,5\%$$

де ВЗ – військовий збір, ЗП – заробітна плата.

Після визначення розміру, військовий збір віднімається від нарахованого заробітку працівника.

Крім податків, із зарплати працівника можуть утримуватись інші відрахування, наприклад аліменти, профспілкові внески, тощо. Усі ці відрахування розраховуються з урахуванням утримання податків (ПДФО та ВЗ). Бухгалтер проводить відрахування в кінці місяця, тому що тоді відома вся сума нарахованої заробітної плати. Положенням допускається утримання із заробітної плати працівника не більше 20% додаткових утримань, а в окремих випадках 50% (ч.1 ст.128 КЗпП).

Роботодавці повинні нараховувати єдиний соціальний внесок (ЄСВ) на заробіток працівника. ЄСВ є обов'язковим платежем до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. ЄСВ не є утриманням, внесок нараховується окремо і сплачується роботодавцем за власний рахунок як додаткове нарахування на фонд оплати праці працівників.

Розглянемо у таблиці 34 розрахунок заробітної плати за місяць бухгалтера з розрахункових операцій підприємства ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»

Таблиця 34 – Нарахування заробітної плати за місяць бухгалтера з розрахункових операцій підприємства ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
Виплата авансу за першу половину місяця				
1	Виплачено аванс працівнику	661	311	3500,00
2	Сплачено ПДФО (0,18*3500грн)	641	311	630,00
3	Сплачено ВЗ (0,015*3500грн)	642	311	52,5
4	Сплачено ЄСВ (0,22*3500грн)	651	311	770,00
Нарахування заробітної плати в кінці місяця				
5	Нараховано заробітну плату працівнику	92	661	10000,00
6	Нараховано ЄСВ на зарплату (10000*0,22)	92	651	2200,00
7	Утримано ПДФО з зарплати (10000*0,18)	661	641	1800,00
8	Утримано ВЗ з зарплати (10000*0,015)	661	642	150,00
Виплата заробітної плати за другу половину місяця				
9	Виплата 2-ї частини зарплати (10000-2200-1800=8050-3500)	661	311	4550,00
10	Сплачено ПДФО (1800-630)	641	311	1170,00
11	Сплачено ВЗ (150-52,50)	642	311	97,50
12	Сплачено ЄСВ (2200-770)	651	311	1430,00

3.4 Облік індексації заробітної плати

Індексація заробітної плати – законодавчо встановлений механізм підвищення грошових доходів населення, який дозволяє частково або повністю компенсувати зростання цін на споживчі товари та послуги (ст.1 Закону про індексацію).

На підприємстві ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» індексація грошових доходів проводиться в межах фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

При розробці механізму індексації заробітної плати підприємству доцільно спиратися на Порядок проведення індексації грошових доходів населення, затвер-

джений Постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. №1078і, та прагнути покращення норм для працівників.

Згідно з Порядком розрахунок індексації грошових доходів громадян визначається шляхом множення грошового доходу, що підлягає індексації, на суму підвищення індексу споживчих цін, поділену на 100 відсотків.

Розмір заробітної плати не впливає на величину індексації, тому що заробітна плата індексується в межах прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Не підлягає індексації оплата праці за сумісництвом понад прожитковий мінімум. При цьому розмір індексації залежить від того, який місяць буде прийнято за базовий для нарахування індексації.

Базовим вважається останній місяць підвищення тарифних ставок (посадових окладів), або місяць прийняття на роботу, якщо було створено нову посаду.

Право індексацію заробітної плати поширюється на місяці, в який індекс цін на споживчі товари і послуги перевищує встановлений нормативними актами поріг індексації – 103%.

Отже, сума індексації (Ім) визначається на підставі таких даних:

- прожитковий мінімум (ПМ) (у 2021 році складає 2270 грн для працездатних осіб);
- індекс споживчих цін (або інфляції) у відсотках (ІСЦ) – кумулятивний індекс, який розраховується наростаючим підсумком починаючи з місяця наступного за базовим та офіційно оприлюднюється;
- базовий місяць.

Індексація за місяць (Ім), у якому виникає право на неї, визначається за формулою:

$$I_m = PM \times (IC \text{ — } 100) / 100.$$

Де ПМ – прожитковий мінімум; ІСЦ – індекс споживчих цін

Індексація не нараховується на ті виплати, які були визначені виходячи із середньої зарплати працівника (відпускні, лікарняні та інші виплати), а також якщо працівникові взагалі не виплачувалася заробітна плата, наприклад, якщо він перебував у відпустці цілий місяць або цілий місяць був на лікарняному.

Дохід, який підлягає індексації, є не одноразовим, а постійним (зокрема, не підлягає індексації заробітна плата за простою). Якщо працівник працює за сумісництвом, розмір індексації визначається виходячи з повного робочого часу і виплачується пропорційно відпрацьованому часу.

Розрахований розмір індексації заробітної плати повинен бути підтверджений документально. Розрахунок винагороди відображається в типовому документі «Розрахункова відомість працівника». З одного боку відображаються нараховані суми заробітної плати за всіма видами виплат, включаючи нараховану індексацію. З іншого боку, утримання та суми до сплати.

Стосується оподаткування нарахованої суми індексації. Суми виплат, у зв'язку з індексацією доходів працівників включаються до фонду додаткової заробітної плати в тому місяці, в якому вони були фактично нараховані. При цьому сума індексації оподатковується з доходів фізичних осіб та військовим збором, а також нараховується ЄСВ.

З метою впорядкування розрахунків з працівникам під час індексації заробітної плати, необхідно запровадити до рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» додаткові субрахунки: 661 «Розрахунки за заробітною платою», який визначатимуться субрахунком 661.1 «Розрахунки за нарахованою індексацією». Субрахунок для окремого розрахунку нарахованої індексації дозволить удосконалити загальну систему обліково-аналітичних даних в частині одного з найбільш важливіших і складних напрямів бухгалтерського обліку, забезпечити стабільність роботи підприємства шляхом забезпечення системи контролю за мінімальною державною гарантією.

3.5 Облік розрахунків по оплаті праці з робітниками підприємства, державним бюджетом та органами соціального страхування

Відповідно до чинного трудового законодавства працівникам ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» заробітна плата виплачується два рази на місяць через проміжок часу, який не перевищує 16 календарних днів. У цьому випадку для розрахунку заробітної плати за першу половину місяця використовується авансовий порядок. Підставою для обліку відпрацьованого часу, за який надається аванс, є таблиць обліку використання робочого часу (форма П-5). Таблиць потрібен для обліку використання робочого часу працівниками, а також для контролю за дотриманням встановленого графіку робочого часу, виплати заробітної плати та отримання відомостей про відпрацьований час. Остаточний розрахунок проводиться при виплаті заробітної плати за другу половину місяця.

На кожного працівника складається місячний розрахунок заробітної плати (типова форма № П-52), в якому зазначаються суми за видами нарахувань і утримань. Усі види додаткової заробітної плати також нараховуються на підставі первинних документів (наказ на відпустку, наказ на звільнення, на компенсацію за невикористану відпустку, копія свідоцтва про народження для підлітків тощо.) та розрахунків середньої заробітної плати працівника.

Аналітичний розрахунок по оплаті праці та пов'язані з ним розрахунки проводяться на кожного працівника кооперативу на підставі розрахунково-платіжних відомостей та персональних особових рахунків з заробітної плати. На кожного працівника, прийнятого в штат підприємства, в бухгалтерії відкривається особовий рахунок. Підставою для відкриття особового рахунку є виписка з наказу про прийняття на роботу. На нештатних працівників особові рахунки не відкриваються, і розрахунки з ними проводяться за платіжними відомостями. Детальніше про стан справ та сплату внесків відображається у Зведеній відомості за розрахунками з робітниками та службовцями, а звіди переносяться до Журналу-ордеру.

За кредитом пасивного рахунка 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" субрахунок 661 "Розрахунки за заробітною платою" синтетичний розрахунок нараховує оплати праці та інших подібних виплат. При цьому кредит рахунка 661 "Розрахунки за заробітною платою" кореспондує з дебетами рахунків відповідних витрат. Такими витратами згідно з П(С)БО 16 будуть: прямі виробничі (рахунок 23 "Виробництво"), загальновиробничі (рахунок 91 "Загальновиробничі витрати"), на управління (рахунок 92 "Адміністративні витрати"), на збут (рахунок 93 "Витрати на збут") та інші.

За дебетом рахунка 661 "Розрахунки за заробітною платою" відображаються відрахування із заробітної плати податків та платежів, сплачених працівниками підприємства:

- податку на доходи фізичних осіб - у кореспонденції з кредитом субрахунку 641 "Розрахунки за податками";
- внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування - з кредитом рахунка 651 "За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування";
- інших виплати за бажанням (згодою) працівника на підставі заяви - в кореспонденції з кредитом рахунків 37,65,68,70 та інші.

На рахунку 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" зазвичай ведеться кредитове сальдо, яке відображає заборгованість підприємства перед працівниками з нараховання заробітної плати. У багатьох випадках на рахунку 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" може бути дебетове сальдо, яке відображає заборгованість окремих працівників підприємству із заробітної плати. Таке сальдо виникає у випадках, коли працівникам виплачують понад належну за фактично виготовлену продукцію або відпрацьований час, а також при помилках у розрахунках.

Обчисленням винагороди є також їх розподіл за напрямками витрат, тобто за відповідними рахунками синтетичного обліку, видами виробничих витрат та інших витрат діяльності підприємства. Для цього використовується зведена відомість розрахунків заробітної плати та утримань з неї за об'єктами обліку витрат, яка складається щомісяця на основі згрупованих первинних документів з обліку праці та заробітної плати (накази, виробничі звіти тощо). Інформація показує дебетовані рахунки та статті витрат, які дебетують нараховану заробітну плату.

Дані групувальних журналів і відомості накопичування переносяться до цієї Зведеної відомості і є основою для записів у виробничих звітах, відомостях аналітичного обліку по рахунку 65 "Розрахунки за страхуванням" і інших регістрах аналітичного обліку витрат і в Журналі-ордері, звідки надходять дані до Головної книги.

На підставі даних бухгалтерського обліку складаються звіти про роботу та списання за коштами цільового призначення, які надаються підприємством зовнішнім користувачам відповідно до норм чинного законодавства (таблиця 35)

Таблиця 35 – Порядок складання та надання звітів з праці та її оплати зовнішнім користувачам

Назва звіту	Куди подається	До якого числа
Звіт з праці ф. №1-ПВ	Статистичне управління	До 7 числа після звітнього періоду, щомісячно
Звіт про заборгованість з оплати праці ф. №3-борг	Статистичне управління	До 7 числа після звітнього періоду, щомісячно
Звіт про використання робочого часу ф. №3-ПВ	Статистичне управління	До 7 числа після звітнього періоду, шоквартально
Довідка про суми виплачених доходів та утриманих з них податків фізичних осіб ф. 8-ДР	Державна Податкова Служба	До 15 числа після звітнього періоду, шоквартально
Звіт про нарахування збору на загальнообов'язкове державне соціальне страхування ф. №4-ПВ	Районне відділення Пенсійного Фонду України	До 10 числа звітнього періоду, шоквартально
Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску	Державна Податкова Служба, Пенсійний Фонд України	40 днів після закінчення звітнього періоду, шоквартально

4. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ ДОСТОВІРНОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

4.1 Нормативне регулювання аудиту витрат оплати праці на підприємстві

Аудит – це перевірка бухгалтерської обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинним нормативно-правовим актам та встановленим стандартам.

Аудиторська діяльність – безпосередня, незалежна, систематична, на власний ризик господарська діяльність що полягає в наданні аудиторських послуг в комерційних цілях, що здійснюється юридичними та фізичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством.

Згідно з Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», аудиторська діяльність - незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з метою забезпечення аудиторських послуг.

Найбільш доцільнішою серед існуючих нормативних систем регулювання аудиторської діяльності є багаторівнева система, яка включає п'ять нормативно-правових рівнів регулювання незалежного аудиту в Україні (таблиця 36).

Таблиця 36 – Рівні нормативно-правового регулювання незалежного аудиту

Рівень	Документ/групи документів	Характеристика
I рівень	Господарський кодекс України	Оскільки аудиторська діяльність є господарською, у ст. 362 Господарського кодексу України зазначено, що аудиторська діяльність - це незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг.

II рівень	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»	Визначає правові засади проведення аудиту фінансової звітності, та здійснення аудиторської діяльності в Україні, регулює відносини, що виникають під час їх здійснення, та адаптує норми національного законодавства у сфері аудиторської діяльності до законодавством Європейського Союзу.
III рівень	Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг	Кодекс етики професійних бухгалтерів Стандарти аудиту являють собою єдині основні нормативні вимоги щодо якості та надійності аудиту, що які забезпечують певний рівень гарантії результатів аудиту. У міру зміни економічної ситуації в країні стандарти можуть періодично змінюватись. На основі стандартів аудиту створюються навчальні програми підготовки аудиторів та єдині вимоги до проведення кваліфікаційних іспитів для атестації аудиторів. Стандарти аудиту визначають загальний підхід до проведення аудиту, обсягу аудиту, види аудиторських звітів, методичні питання, та основні принципи професійної етики, яких повинні дотримуватися всі суб'єкти аудиторської діяльності.
IV рівень	Положення, що прийняті Органом суспільного нагляду, Аудиторською палатою України, інші законодавчі акти, що регулюють проведення аудиту	На цьому рівні є документи щодо професійного регулювання аудиторської діяльності, покладені на Орган державного нагляду, Аудиторську палату України. Метою їх діяльності є забезпечення високої якості аудиторської діяльності та захист інтересів суб'єктів перевірки. Ці документи також визначають відповідальність аудитора за неналежну якість надання аудиторських послуг.
V рівень	Внутрішньо фірмові стандарти аудиту	Внутрішньо фірмові стандарти аудиту (ВСА) - це сукупність принципів, методів, прийомів і способів, які використовуються аудиторською фірмою при наданні аудиторських послуг і підготовці документації заснованих на встановлених принципах і особливостях діяльності аудиторської фірми.

Так в таблиці 36 наведені основні нормативні документи, які регулюють аудиторську діяльність в Україні, найважливішими з яких є Закон «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду та інших запобіжних заходів і супутніх послуг, та Кодексу професійної етики аудиторів України.

Загалом нормативні акти щодо аудиторської діяльності в Україні можна розділити на три рівні: державне регулювання, професійне регулювання і внутрішнє регулювання.

Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» визначено:

- поняття аудиторської діяльності;
- суб'єктів аудиторської діяльності, їх права, обов'язки і відповідальність;
- порядок надання аудиторських послуг;
- управління аудиторською діяльністю;
- інші питання.

Згідно з Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» аудиторська діяльність включає організаційно-методичне забезпечення аудиторської діяльності, практичне здійснення аудиторського контролю та надання інших аудиторських послуг.

4.2 Організація і методика аудиту нарахування оплати праці на підприємстві.

Контроль розрахунків заробітної плати є одним із найважливіших і найскладніших напрямів роботи аудитора, оскільки безпосередньо зачіпає економічні інтереси всіх без винятку працівників підприємства, що перевіряється. Крім того, він відіграє важливу роль у системі внутрішнього та зовнішнього аудиту.

Виходячи з мети та завдань аудиту заробітної плати, слід обрати відповідну модель, яка враховує об'єкти, джерела інформації, методичні прийоми як самого процесу контролю, так і узагальнення та впровадження його результатів (малюнок 8).

Малюнок 8 - Модель аудиту операцій щодо оплати праці та її розрахунків

В умовах ринкового реформування економіки України досить нормативно-правова база трудових ресурсів та їх оплати праці, змінюється досить часто тому аудитор повинен постійно відслідковувати ці змінами та враховувати їх під час аудиторської перевірки. Зокрема, при перевірці діяльності, пов'язаної з оплати праці, важливо використовувати відповідні нормативно-правові акти, що наведені в таблиці 37.

Таблиця 37 - Нормативно-правова база аудиту розрахунків з персоналом

Джерела інформації	Зміст інформації	Використання інформації при проведенні аудиту на підприємстві	Якість
Введення нових тарифних ставок і посадових окладів працівників відповідно до постанови Кабінету Міністрів України	Порядок введення нових тарифних ставок і посадових окладів	Перевірка правильності застосування діючих форм і систем оплати праці	A
Інформація про порядок витрачання коштів на оплату праці працівників нештатного складу відповідно до вказівок Мінфіну України	Оплата робіт, які виконані працівниками нештатного складу	Дотримання нормативних актів при оплаті робіт, виконаних працівниками нештатного складу	B
Основні положення щодо обліку заробітної плати	Методика обліку заробітної плати	Вивчення під час контролю стану обліку заробітної плати	C
Порядок отримання і використання коштів на оплату праці	Виплата коштів працівникам	Правильність нарахування і витрачання коштів на оплату праці	D
Типові правила внутрішнього розпорядку для працівників і службовців	Тривалість роботи дня (зміни), використання робочого часу	Виконання правил внутрішнього розпорядку	E
Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» затверджений від 16 липня 1999р. 996-XIV. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Обґрунтовує правові засади ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Встановлює план рахунків бухгалтерського обліку	Для контролю обґрунтованості ведення бухгалтерського обліку щодо оплати праці. Для перевірки правильності відображення операцій щодо оплати праці на рахунках бухгалтерського обліку	F G
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку	Контроль дотримання порядку ведення обліку розрахунків щодо оплати праці	H

Аудит документації дозволить аудиторам виявити порушення розрахункових операцій із заробітної плати працівників та отримати аудиторські докази за допомогою наступних методів аудиту:

- перерахунок відомостей для підтвердження достовірності арифметичних розрахунків заробітної плати, які відображені в первинних документах і облікових регістрах бухгалтерського обліку;
- підтвердження – використовується для отримання інформації про правильність відображення господарських операцій зобов'язань з оплати праці на рахунках бухгалтерського обліку
- інвентаризація – використовується для підтвердження короткострокових зобов'язань з оплати праці в формах бухгалтерської звітності;
- перевірка дотримання принципів бухгалтерського обліку окремих господарських операцій – використовується при контролі облікової роботи, що виконуються бухгалтерією та кореспонденцією рахунків з операцій, з оплатою праці;
- усне опитування – використовується для отримання відповідей на запитання внутрішнього аудиту з метою первинної оцінки стану розрахунків зі заробітної плати та розрахунків з фондом оплати праці;
- перевірка документів застосовується аудитором для підтвердження правильності відображення в бухгалтерському обліку фактичних витрат з оплати праці, нарахувань та утримань із заробітної плати, здійснених виплат персоналу, а також повноти і своєчасності їх відображення в первинних документах та регістрах бухгалтерського обліку
- дослідження використовується для перевірки операцій, відображених в основних бухгалтерських, ордерно-інформаційних журналах, Головній книзі, фінансовій та статистичній звітності щодо оплати праці працівників. Особливу увагу слід звернути на відповідність сум оборотів і сальдо в регістрах синтетичного та аналітичного обліку на рахунках 66 «Розрахунки з виплат працівникам» і 81 «Витрати на оплату праці»;

- аналітичні процедури використовується для порівнянні фонду оплати праці в звітному періоді з показниками попередніх періодів.

Застосування вищевказаних аудиторських процедур дозволить аудитору отримати конкретні аудиторські докази лише за допомогою чітко відпрацьованої технології перевірки розрахунків із заробітною платою персоналу.

При перевірці операцій із заробітної плати особливо важливим є використання фактичної інформації. При цьому аудитор повинен взяти до уваги низку документів. Зокрема:

- 1) наказ про надання відпустки подає облік використання відпусток працівниками із дотриманням трудового законодавства;
- 2) наказ про припинення трудового договору показує порядок припинення трудових відносин із працівниками згідно із законом про працю;
- 3) відомість показує порядок нарахування і видачі заробітної плати працівникам та контролює оплату праці;
- 4) наказ (розпорядження) про прийняття на роботу. За змістом інформації з'ясовується порядок зарахування на роботу постійних, тимчасових, сезонних працівників. Аудитор контролює порядок прийняття працівників на роботу і дотримання трудового законодавства;
- 5) особова картка, де подається професійна і соціальна характеристика працівника, перевіряються його якісні показники;
- 6) наказ (розпорядження про переведення на іншу роботу, де розглядається порядок переміщення працівників у межах підприємства та перевіряється дотримання трудового законодавства; штатний розклад подає облік заробітної плати персоналу за весь період роботи на даному підприємстві;
- 7) наряди на виконання робіт і їх оплата подають облік виконаних робіт і їх оплату працівникам та використовуються як інформація в контрольному процесі виконання робіт;

- 8) маршрутні картки (листи), що затверджені відповідними органами, показують облік автотранспортних робіт та їх оплату і контролюють як виконання робіт, так і їх оплату;

План аудиту для розрахунку винагороди та інших виплат працівникам має бути достатньо детальним, щоб становити інструкцію для розробки програми аудиту, його точна форма та зміст залежатимуть від розміру суб'єкта господарювання, складності аудиту, а також специфіки, методи і технології, які використовує аудитор, представлені в таблиці 38.

Таблиця 38 - Загальний план аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці та інших виплат працівникам

Етапи	Період застосування	Мета	Методи
Підготовчий	На початку аудиту, під час планування та протягом усієї перевірки, при коригуванні планової документації	Краще розуміння системи трудових відносин на підприємстві клієнта; Виявлення некоректно відображених фактів у звітності; Виявлення потенційних зон підвищеного ризику; Оцінка ефективності політики планування використання трудових ресурсів та оплати праці	Некількісні методи, які дозволяють використовувати загальні знання бухгалтерського обліку разом з достатнім розумінням системи контролю та обліку у клієнта, а також специфіки політики управління потенціалом клієнта, що дозволить зробити попередні висновки щодо повноти, точності взаємозв'язків суміжних показників
Детальна перевірка	У процесі здійснення незалежних тестів по суті (оборотів та сальдо рахунків 47, 65, 66, 81)	Отримання аудиторських доказів, які забезпечують необхідний рівень впевненості щодо ефективності системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю розрахунків за виплатами робітникам та пов'язаними з ними нарахуваннями та витратами на виплати робітникам, на основі яких аудитор зможе зробити висновки щодо зменшення аудиторського ризику до прийняттого рівня	Загалом методи порівняння показників клієнта з розрахованими аудитором, відсоткові методи та метод балансової зв'язки: шляхом порівняння з іншими відомими показниками (нормативи або відсотки заробітної плати водія від доходу, ставки податків за заробітною платою та на фонд оплати праці)
Заключний (Завершальний)	При аналізі виявлених відхилень, проведені аналізу ефективності та підготовки аудиторського висновку	Підтвердження висновків за результатами аудиторських процедур по суті на етапі детальної перевірки; визначення показників ефективності використання трудових ресурсів підприємства	Логічний аналіз і оцінка інформації, отриманої аудитором, яка може підтвердити зроблені висновки або вказати на області, що вимагають додаткових процедур. Розподіл даних відібраних для всієї досліджуваної сукупності. Розрахунок основних показників ефективності

Тому організація аудиту кадрових розрахунків включає визначення нормативного та правового забезпечення аудиту, складання плану та програми аудиту, завдань і методичних прийомів аудиту,.

4.3 Проведення аудиту витрат праці та її оплати

Контроль розрахунків заробітної плати є одним із найважливіших і найскладніших напрямів роботи аудитора, оскільки безпосередньо зачіпає економічні інтереси всіх без винятку працівників підприємства, що перевіряється. Крім того, він відіграє важливу роль у системі внутрішнього та зовнішнього аудиту. Це пов'язано з тим, що розрахунок праці та заробітної плати займає багато часу, потребує уваги та зосередженості, оскільки передбачає обробку великого обсягу первинної інформації, має багато однотипних операцій, виконання яких вимагає багато часу. Виходячи з мети та завдань аудиту заробітної плати, слід обрати відповідну модель, яка враховує об'єкти, джерела інформації, методичні прийоми як самого процесу контролю, так і узагальнення та впровадження його результатів.

Основними завданнями аудиту розрахунків заробітної плати є:

- Перевірка кадрової документації працівників підприємства;
- Перевірка правильності оформлення документації з нарахування заробітної плати;
- Перевірка обґрунтованості включення витрат на оплату праці до собівартості продукції або операційних витрат, що не включаються до собівартості реалізованої продукції;
- Перевірка правильності розподілу витрат на оплату праці між видами готової продукції (виконуваних робіт, наданих послуг);
- Перевірка правильності розрахунків з ФОП та відрахувань із заробітної плати та своєчасності їх виплати уповноваженим органам;
- Перевірка правильності розрахунку основної заробітної плати, додаткової заробітної плати та інших мотиваційних і компенсаційних виплат;

Основною метою аудиторської перевірки заробітної плати є висловлення незалежної думки щодо повноти та правильності розрахунку заробітної плати на

основі отриманих аудиторських доказів, відповідності чинним нормативним актам, достовірності наведених первинних документів, книг бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності щодо нарахування заробітної плати.

Незважаючи на різні методологічні підходи до організації аудиту, традиційними методами аудиту залишаються суцільний, вибірковий, комбінований аудит та аналітичні процедури. Враховуючи формування інформаційних потоків про стан бухгалтерського обліку та показники фінансової та іншої звітності, аудитор повинен враховувати всі ключові питання аудиту (малюнок 9).

Малюнок 9 – Формування інформації про розрахунки з оплати праці.

Процес планування перевірки розрахунків із заробітної плати та інших об'єктів починається з формулювання мети та завдання перевірки, визначення об'єктів перевірки, процедур перевірки та доказів, які дозволяють сформулювати думку про стан бухгалтерського обліку та достовірність облікових даних. Тому вже на етапі планування аудитор повинен вирішити, як проводити аудит.

У процесі контролю за нарахуванням заробітної плати детальному контролю підлягають операції, пов'язані з використанням праці працівників та оподаткуванням процесу використання трудових ресурсів:

- нарахування заробітної плати;
- відрахування із заробітної плати;
- виплата заробітної плати;
- відображення інформації по рахунках аналітичного та синтетичного обліку;
- узагальнення інформації в облікових регістрах;
- відображення нарахувань на заробітну плату у фінансових звітах.

Тому при проведенні аудиту розрахунків з оплати праці важливим етапом є створення аудиторської вибірки, яка залежить від мети та завдань перевірки. Аудитор повинен зосередитися на тому факті, що обрана вибірка забезпечує мінімальний аудиторський ризик і достатні та надійні аудиторські докази.

Аудиторськими доказами є наступні первинні документи:

- таблиці;
- наряди;
- розрахунково-платіжні відомості;
- акти виконаних робіт
- лікарняні листи;
- відомості аналітичного обліку та журнали-ордери.

Перевагами використання аудиторської вибірки в аудиті розрахунків заробітної плати є:

- Економія часу перевірки - аудит проводиться швидше, підвищується якість і надійність;
- Підвищення якості контролю - зменшення обсягу контролю дозволяє проводити якісну перевірку інформації;
- Неможливість проведення суцільного аудиту - при не достатній кількості працівників і обмеженому терміні аудиту.

Головним етапом організації та проведення аудиту є процес планування. Він починається після підписання договору про надання аудиторських послуг і включає в себе основні етапи:

- формулювання мети та завдання аудиту;

- перевірка існуючої системи внутрішнього контролю;
- оцінювання аудиторських ризиків;
- вибір аудиторських доказів і процедур залежно від ступеня загального аудиторського ризику;
- розробка загальної стратегії аудиту;
- створення плану аудиту, в якому визначається порядок застосування аудиторських процедур, виконавець даного етапу та терміни виконання конкретного завдання.

Процес планування аудиту розрахунків заробітної плати дозволяє визначити суттєві сфери аудиту та забезпечує ефективний розподіл завдань між членами аудиторської групи. Обсяг аудиторської роботи залежить від розміру сфери діяльності суб'єкта господарювання, аудиторського досвіду та професійної думки учасників аудиту, складності аудиту.

Предметом аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці є наступні групи аудиторських доказів:

1. Елементи облікової політики з нарахування заробітної плати:

- положення і стандарти які використовує підприємство при організації та веденні обліку розрахунків з оплати праці;
- найменування рахунків робочого плану рахунків для розрахунків із заробітної плати, які надають детальну інформацію про процес нарахування та виплати заробітної плати, оподаткування окремих операцій;
- налагоджений документообіг, пов'язаний із складанням розрахунків із заробітної плати (розподіл посадових обов'язків, графіки документообігу, облікова номенклатура);
- порядок нарахування заробітної плати (форми і системи роботи);
- форми первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку та форм звітності (фінансової, статистичної, податкової, управлінської);
- режим створення резерву відпусток і соціальних фондів

2. Операції з обліку:

- нарахування заробітної плати;
- відрахування із заробітної плати;
- виплати заробітної плати.

3. Відображення інформації з нарахування заробітної плати в основних і зведених документах, книгах бухгалтерського обліку з різним ступенем деталізації та в елементах фінансової звітності.

Основним плановим документом проведення аудиту розрахунку заробітної плати є план аудиту, у якому визначаються аудиторські процедури, виконавці та терміни виконання кожної аудиторської процедури, необхідні для формування аудиторського висновку (таблиця 39).

Таблиця 39 – Зразок плану проведення аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці.

№ п/п	Перелік аудиторських процедур	Період перевірки	Примітки
1	Оцінка методик та організації розрахунку заробітної плати, зазначених у положеннях колективного договору, наказу про облікову політику, стану кадрової політики.		
2	Вивчення посадових інструкцій бухгалтерів з розрахунку заробітної плати, робочого плану рахунків, графіку документо-обігу.		
3	Перевірка даних фінансової звітності (Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про рух грошових коштів) з даними Оборотної відомості та Головної книги		
4	Перевірка правильності нарахування заробітної плати та утримань із неї		
5	Перевірка правильності віднесення нарахованих виплат за видами витрат		
6	Перевірка правильності документального оформлення операцій з нарахування заробітної плати та утримань із неї		
7	Перевірка правильності розрахунків за листами непрацездатності, за тарифну відпустку		
8	Перевірка своєчасності та порядку виплати заробітної плати		
9	Перевірка наявності залишків на рахунках 662, 663.		
10	Перевірка правильності нарахування і виплат відпускних, премій та інших компенсацій і винагород		
11	Групування і систематизація виявлених порушень		
12	Узагальнення результатів перевірки		

Слід зазначити, що перелік обраних процедур може коригуватися залежно від фактичної оцінки аудиторського ризику. У разі виявлення суттєвих порушень

аудитор має розширити границі дослідження, при необхідності необхідно змінити методичні прийоми аудиторської організації (таблиця 40).

Таблиця 40 – Типові порушення, що можуть бути виявлено за результатами аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці.

Порушення	Характеристика
Не складаються таблиці обліку робочого часу	Визначається в ході проведення документальної перевірки. Відсутність таблиць ускладнює процес визначення фактично відпрацьованого часу
Сума нарахованої заробітної плати за даними первинних документів не співпадає з даним облікових регістрів	Виявленні перекручення призводять до викривлення оборотів і сальдо за рахунком 66, що свідчать про недостовірність даних про витрати підприємства. За наявності таких випадків аудитор має встановити об'єктивну істину з цих питань, для чого доцільно провести наскрізне тестування стану обліку розрахунків з оплати праці від створення документів до складання фінансової звітності.
Відсутнє підтвердження віднесення заробітної плати на собівартість послуг відповідними документами про фактично відпрацьований час	Відсутність документів, які підтверджують обсяг виконаних робіт або наданих послуг, що не надає можливості підтвердити обґрунтованість нарахування заробітної плати, достовірність формування собівартості робіт або послуг
Порушення принцип бухгалтерського обліку нарахування та відповідності доходів і витрат	На собівартість наданих послуг віднесені витрати майбутніх періодів, в результаті чого у бухгалтерському обліку та звітності показники фінансових результатів перекручені
Розрахунки з оплати праці відображені не в тому періоді, в якому вони виникли	Наслідком таких порушень являються перекручені показники собівартості наданих послуг або прибутку
Неправильно застосовані норми та розцінки, посадові оклади	Неправильне нарахування заробітної плати та відповідно витрат на оплату праці
При нарахуванні відпусткових, лікарняних та інших виплат неправильно розраховано середню заробітну плату для визначення суми нарахувань	Неправильне нарахування суми відпускних та лікарняних, відповідних витрат

Якщо під час перевірки виявлено суттєві порушення, аудитор повинен розширити обсяг перевірки, при необхідності також потрібно змінити методичні прийоми організації перевірки. У разі виявлення відхилень встановлюється їх суть і причини та приймаються рішення щодо подальших дій аудитора.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Оплата праці, як багатогранна категорія економіки, яка є однією з факторів ефективної діяльності підприємства, важливим предметом обліку, аналізу і контролю, а своєчасність і повнота розрахунків з працівниками впливають на якість роботи працівників.

Заробітна плата на підприємствах харчової промисловості встановлюється за різними видами, формами та повинна безпосередньо залежати від результатів праці і водночас впливати на її показники, стимулювати розвиток виробництва, підвищити ефективність праці та якісних і кількісних результатів праці. В сфері оплати праці політика підприємства має спрямувати на вдосконалення законодавства про оплату праці, вжити заходи щодо посиленого контролю за дотриманням чинних норм та своєчасної виплати заробітної плати, посилення залежності оплати праці від кінцевих результатів виробництва, кваліфікаційного та професійного рівня працівників.

Ефективна організація бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю дозволяє виявляти випадки шахрайства та відповідним чином коригувати діяльність підприємства до того, як ці проблеми доведуть підприємство до кризи та негативно вплинуть на економічну безпеку підприємства. Створення повної та достовірної інформації в документах для цілей управління сприяє забезпеченню економічної безпеки на підприємстві в цілому. Необхідно проводити додаткову пояснювальну роботу щодо підвищення престижності посадової заробітної плати та негативних наслідків тіньової економіки шляхом постійного інформування, реклами та інших методів впливу для формування правової і трудової поведінки працівників.

Під час написання кваліфікаційної роботи, я удосконалила свої знання та ознайомила з основними поняттями, таких як, фінансовий аналіз підприємства, фінансовий стан підприємства та його основні показники: рентабельність роботи;

оптимальність з точки зору економічного становища підприємства та розподілу прибутку, що знаходиться в його розпорядженні після сплати податків і обов'язкових відрахувань; наявність власних фінансових ресурсів не нижче мінімального рівня, необхідного для організації виробничого процесу та реалізації продукції; раціональне розміщення основних і оборотних коштів; платоспроможність; ліквідність; фінансова стійкість підприємства її види та показники.

Найважливішою ознакою господарської діяльності підприємства є фінансова стійкість. Вона відображає конкурентоспроможність підприємства, оцінює ступінь захищеності економічних інтересів підприємства, та його партнерів, потенціал в бізнес-середовищі, у фінансових та інших відносин. Стійке фінансове становище формується в процесі всієї виробничо-господарської діяльності підприємства. Але акціонерів та партнерів підприємства цікавить не процес, а результат, тобто показники фінансового стану за звітний період, які можна визначити на підставі офіційної звітності.

Стійке функціонування підприємства залежить як від правильної стратегії розвитку та маркетингової політики, внутрішніх можливостей ефективного використання всіх наявних ресурсів, так і від зовнішніх умов, до яких відносяться податкова, кредитна, цінова політика держава та ринкова кон'юнктура. Тому інформацією для аналізу фінансового стану виступають звітні дані підприємства, певні встановлені параметри та економічні варіанти зміни зовнішніх умов діяльності, які необхідно врахувати під час аналітичних результатів та прийняття управлінських рішень.

Результати фінансового аналізу діяльності підприємства наведені в таблиці 41

Таблиця 41 – Результати фінансового аналізу діяльності ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» в звітному році порівняно з попереднім

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	4510	29942	25432	в5,64 рази
2. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	4510	27340	22830	в5,06р
3. Адміністративні витрати, тис.грн.	-	-	-	-
4. Витрати на збут, тис.грн.	-	-	-	-
5. Валовий прибуток, тис.грн.	0	2602	2602	-
6. Повна собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	4510	27340	22830	в5,06 рази
7. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп. 6/1*100	100	109,52	9,52	9,52
8. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	8	138	130	в16,25р
в тому числі:	-	-	-	-
- від основної операційної діяльності	-	-	-	-
- від іншої операційної діяльності	-	-	-	-
- від фінансової діяльності	8	138	130	В 16,25 рази
- від іншої діяльності				
9. Податок на прибуток, тис.грн.	1	25	24	в 24р
10. Чистий прибуток, тис.грн.	7	113	106	в15,14р
11.Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	12554,5	11054	-1500,5	-11,95
12.Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	0,36	2,71	2,35	в6,53р
13.Тривалість одного обороту оборотних коштів, днів	1001,96	132,90	-869,06	-86,74
14. Коефіцієнт автономії	0,197	0,433	0,236	119,8
15. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів	4,073	1,311	-2,762	-67,81
16. Наявність власних оборотних коштів	-8792	-3900	4892	-55,64
17. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,830	-0,336	1,494	81,64
18. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами	-0,816	-0,344	0,472	47,2
19. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,551	0,744	0,193	35,03
20. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	0,419	0,709	0,29	69,21
21.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,001	0,319	0,318	в318р
22. Рентабельність виробництва, %	0,014	0,257	0,243	х
23. Рентабельність всього вкладеного капіталу%	0,03	0,44	0,41	х
24. Рентабельність власного капіталу, %	0,15	0,97	0,83	х
25. Рентабельність основного капіталу, %	0,05	0,78	0,73	х
26. Рентабельність оборотного капіталу, %	0,06	1,02	0,97	х
27.Рентабельність власного оборотного капіталу	0	0	0	х

Проаналізувавши дані підприємства та провівши розрахунки можна зробити такий висновок, що за звітний період порівняно з попереднім прибуток збільшив-

ся на 106 тис.грн., або в 15,14 разів., в зв'язку із збільшенням чистого доходу від реалізації продукції більшими темпами ніж збільшення витрат що пов'язані з основною операційною діяльністю. Проаналізувавши стан середньорічної фінансової вартості оборотних активів ми визначили, що відбувається їх зменшення на 1500,5 тис.грн., або на 11,95 %. Ці зміни не є позитивними та впливають негативно на фінансовий стан підприємства. З аналізу власного оборотного капіталу визначили, що підприємство не мало власного оборотного капіталу, нестача якого зменшується у звітному році на 4153,5 тис.грн. З розрахунків показників рентабельності можна сказати, що підприємство проводить результативну діяльність та зміна всіх показників є позитивною. Рентабельність виробництва збільшується на 0,24%, рентабельність продаж збільшилась на 0,22%, фінансовий результат до оподаткування збільшився на 130 тис.грн., або в 16,25 разів.

Провівши аналіз ліквідності та платоспроможності можна сказати що ПрАТ «Весело-кутський комбінат» не є абсолютно ліквідним та платоспроможним, що свідчить про не спроможність погасити свої поточні зобов'язання, підприємству необхідно застосувати заходи до підвищення його ліквідності і платоспроможності інакше це призведе до його банкрутству. Щодо показників фінансової стійкості ми визначили, що впродовж двох років підприємство не мало власного оборотного капіталу та було вимушено використовувати джерела які послаблюють фінансову напругу, тому на початок попереднього року фінансовий стан є кризовим; на кінець попереднього року ситуація незначно покращилась, вона стала не стійкою; на кінець звітнього року ситуація залишилась не стійкою.

Також ми провели аналіз ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана, Спінггейта та Бівера. Виходячи з отриманих нами розрахунків, можна вважати, що ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» має низький рівень банкрутства, що є позитивним для нашого підприємства.

Під час написання кваліфікаційної роботи, ми визначили, що майже всі показники мають низькі значення. Загалом можна сказати, що фінансовий стан ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» не низький, але потребує під-

вищення та покращення фінансового стану. При пошуку шляхів поліпшення необхідно усунути неплатоспроможність, відновити фінансову стійкість та забезпечити фінансову стійкість на тривалий час, це дасть змогу прискорити темпи економічного розвитку.

Розрахунок заробітної плати є однією з найбільш важливіших і складних частин облікового процесу, та потребує точних та оперативних даних, які відображають інформацію про витрати робочого часу, зміни чисельності працівників.

На підприємстві бухгалтерський облік потребує забезпечення правильного обчислення відрахувань із заробітної плати; контроль трудової дисципліни, точний розрахунок заробітної плати кожного працівника відповідно до кількості та якості витраченої праці, форм і систем її оплати.

Аудиторська перевірка розрахунків з оплати праці визначає достовірність даних щодо повноти та своєчасності відображення інформації в первинній документації, облікових регістрах аналітичного та синтетичного обліку, організації та ведення обліку згідно з прийнятою обліковою політикою, достовірності відображення залишків у фінансовій звітності. Предметом аудиторської перевірки розрахунків щодо заробітної плати - є господарські операції та процеси, пов'язані з нарахуванням і виплатою заробітної плати, а також відносини, що виникають при цьому на підприємстві та за його межами.

При формуванні аудиторського висновку щодо стану бухгалтерського обліку розрахунків нарахувань заробітної плати та достовірності показників фінансової звітності, аудитору доцільно використовувати анкетування для оцінки ризиків суттєвих викривлень облікової інформації. Анкетування допоможе виявити слабкі сторони, та як слід врахувати при виборі аудиторських доказів та процедур. Також анкетування допоможе оцінити стан внутрішнього контролю в організації внутрішнього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк О. П. , Ступницька Т. М. , Купріна Н. М. Економічний аналіз: практикум : навч. посіб. / Одес. нац. акад. харч. технологій. 3-тє вид., стер. Львів : Магнолія-2006, 2015. 326 с.
2. Аудит : підручник. [2 ге вид., перероб. і доп.] / за ред. Г. М. Давидова, М. В. Кужельного. К., 2009. 495 с.
3. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. по-сіб. Київ : ЦУЛ, 2009. 328 с.
4. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. Вид. 2-ге, без змін. Київ : КНЕУ, 2009. 592 с.
5. Бунда О. М., Матяш Ю. М. Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці в управлінні підприємством. Інтер наука. 2016. № 12 (2). С. 38-41. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2010_4_15.
6. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підручник для студентів спеціальності „Облік та аудит» вищ. навч. закл. 2 ге вид., перероб. і доп. Житомир : ПП „Рута” , 2002. 672 с.
7. Бутинець Ф. Ф., Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В. Бухгалтерський управлінський облік : навч. посіб. / за ред. проф. Бутиця Ф. Ф. [3 тє вид., перероб. і доп.] Житомир : ЖІТІ, ПП „Рута” , 2001. 512 с.
8. Бухгалтерський облік : навч. посібник / Т.В. Давидюк, О.В. Манойленко, Т.І. Ломаченко, А.В. Резніченко. – Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 392 с.
9. Бухгалтерський облік та оподаткування : навч. посіб. / за ред. Хом'яка Р. Л., Лемішовського В. І. Львів : Ажур, 2008. 1112 с.
10. Валентинова Т. Облік робочого часу на підприємствах. Все про бухгалтерський облік. 2015. № 56. С. 19-34.
11. Відомості про підприємство ПрАТ "Весело-кутський комбінат хлібопродуктів" URL: <http://vkutkxp.com.ua/>

12. Відомості про підприємство ПрАТ «Весело-кутський комбінат хлібопродуктів» URL: <https://smida.gov.ua/db/prof/00955294>
13. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Львів : Магнолія-2006, 2010. 328с.
14. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 IV . URL: www.rada.gov.ua
15. Економічний аналіз : навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 85 с.
16. Закон України „Про колективні договори та угоди” від 01.07.1993р. № 3356 XII, зі змінами. URL: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg.
17. Закон України „Про оплату праці” від 24.03.1995р. № 108/95 ВР, зі змінами. URL: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg
18. Закон України від 08.07.2010 року №2464 VI „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” URL: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg.
19. Закон України про державну статистику URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>.
20. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Держкомстату України від 13.01.2004р. № 5. URL: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg.
21. Інструкція по визначенню вартості робочої сили: затверджена Наказом Міністерства статистики України від 29.05.1997 р. № 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0258-97>
22. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій. Дебет-Кредит. 2000. №4. С. 13-73.
23. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для ВНЗ / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014

24. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. № 322 VIII, зі змінами
URL: zakon.rada.gov.ua/cgi bin/laws/ main. cgi?nreg.
25. Конспект лекцій з курсу «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти ступеню «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання, у 2-част., частина I / Укл. к.е.н., доцент Т.М. Ступницька. Одеса: ОНТУ, 2022. 57 с.
26. Конспект лекцій з курсу «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти ступеню «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання, у 2-част., частина II / Укл. к.е.н., доцент Т.М. Ступницька. Одеса: ОНТУ, 2022. 65 с.
27. Крючко Л.С. Оцінка фінансового стану підприємства – сутність та необхідність // Ефективна економіка № 12, 2012. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1613>
28. Макарова Г.С. Економічна сутність та механізм розрахунків з опалти праці на підприємстві // Економіка, бізнес та управління випуск 1(28) 2021р.
29. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти ступеню «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання / Укл. канд. екон. наук, доцент Т.М. Ступницька, канд. екон. наук, доцент О.П. Антонюк, доктор екон. наук, професор Купріна Н.М., Одеса: ОНТУ, 2022. 43 с.
30. Наукова стаття д.е.н., професор НТУ Дніпровська політехніка О.В. Усатенко - "Методика індексації опалти праці: облікові процедури". 2021р., електронне видання
31. Наукова стаття к.е.н., доцент Таврійського державного агротехнологічного університету Левченко О.П. "Особливості обліку розрахунків по оплаті праці з персоналом підприємства" електронне видання.

32. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / М.Т. Теловата, В.П. Пантелєєв, К.В. Безверхий, О.О. Григорєвська, С.І. Ковач, О.А. Юрченко – К.: НАСОА. 2019. – 506 с.
33. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів вузів спеціальності 7. 050106 “Облік і аудит”. / Ф. Ф. Бутинець, О. В. Олійник, М. М. Шигун, С. М. Шулепова; 2-ге вид. , доп. і перероб. - Житомир: ЖІТІ, 2001
34. Організація і методика проведення аудиту : навч. посіб./ В .В. Сопко, Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна, О. М. Брадул. К. : ВД „Професіонал”, 2004. 624 с.
35. Організація і методика проведення аудиту : навч. посіб./ В .В. Сопко, Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна, О. М. Брадул. К. : ВД „Професіонал”, 2004. 624 с.
36. Паршин Ю.І., Паршина О.А. Основи економічного аналізу: Навч. Посібник - Дніпро: «ФОП Дробязко С.І.», 2020. - 180 с.
37. Податковий кодекс України: станом на 1 квіт. 2013 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. №р. № 601. 601. Бухгалтерський облік і аудитБухгалтерський облік і аудит. 2003. № 11. С. 3. 2003. № 11. С. 3--9.9.
39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку URL: <http://www.readbooks.com/book/5/184.html>
40. Положення про оплату праці: підстави та порядок запровадження. Інтерактивна бухгалтерія. 2018. 1 лист. URL : <http://INTERBUH.COM.UA>
41. Постанова від 08.02.1995р. №100 „Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати” зі змінами і доповненнями, внесеними постановою КМ. URL: [zakon.rada.gov.ua/cgi bin/laws/ main. cgi?nreg](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg).

42. Постанова КМУ від 17 липня 2003 р. N 1078 «Про затвердження Порядку проведення індексації грошових доходів населення»: <https://ips.ligazakon.net/document/KP031078?an=20870>
43. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р . № 996 XIV (із змінами і доповненнями № 3332 VI від 12.05.2011 р.). URL : <http://zakon.rada.gov.ua>
44. Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати: Закон України від 12 жовт. 2009 р. № 1646 17 (із змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua>
45. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464 (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
46. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 лип. 1993 р. № 3357 XII (із змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua>
47. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 14. – С. 121.
48. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694 XII (зі змінами та доповненнями від 09.04.2014 р. № 1193 VII) URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2694_12
49. Сахарцева І. І. Бухгалтерський облік : навч. посіб / І. І. Сахарцева, Г. А. Семенов, Г. М. Бескоста ; за ред. І.І.Сахарцевої. К. : Кондор, 2010. 554 с.
50. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2016.
51. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / М. Ф. Огійчук та ін.; за ред. проф. М. Ф. Огійчука. 7 ме вид., перероб. і допов. . Київ: Алерта, 2016. 1040 с.
52. Шара Є. Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навч. посіб. / Є. Ю. Шара. – К. : ЦУЛ, 2016.

ДОДАТКИ

Додаток 1 - Звіт про фінансовий стан (баланс) за 2020 рік

Підприємство ПРАТ "ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КХП"

Територія Одеська область

Організаційно-правова форма господарювання: Приватне акціонерне товариство

Вид економічної діяльності: Після урожайна діяльність

Середня кількість працівників¹ 50

Адреса, телефон 67121, Одеська обл., Велико Михайлівський р-н, с. Новоборисівка, вул. Леніна, буд. 2

Складено:

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ	
2021	1
00955294	
5121683001	
111	
01.63	

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 Грудня 2020 р.

Актив	Код за рядка	На початок періоду грн.	На кінець періоду грн.
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1356	1356
Основні засоби	1010	15647	12240
первісна вартість	1011	43081	42173
знос	1012	27434	29933
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	2	1
Усього за розділом I	1095	17005	13597
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2888	2580
Виробничі запаси	1101	2888	2580
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5468	5493
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130		
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	3850	2674
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	129	22
Поточні фінансові інвестиції	1160		

Гроші та їх еквіваленти	1165	1995	10
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	14330	10779
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	31335	24376
	Код рядка	На початок періоду	На кінець періоду
Пасив		грн.	грн.
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7000	7000
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	4262	4262
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-6464	-6457
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	4798	4805
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	3630	3352
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	10091	8900
розрахунками з бюджетом	1620	66	9
у тому числі з податку на прибуток	1621		
Розрахунками зі страхування	1625	65	22
розрахунками з оплати праці	1630	300	124
одержаними авансами	1635		
розрахунками з учасниками	1640		
із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	12385	7164
Усього за розділом III	1695	26537	19571
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	31335	24376

Керівник

Онисін Л.І

Головний бухгалтер

Муравська М.П

Додаток 2 – Звіт про фінансові результати за
2020 рік

Підприємство
ПрАТ "Весело-кутський комбінат"

КОДИ

Дата	2021 01 01
за ЄДРПОУ	00955294

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4510	34002
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4510	34000
Валовий: прибуток	2090	-	2
Валовий: збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130		
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	-	2
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	9436	1564
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	(9428)	(1414)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	8	152
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1	27
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	7	125
Чистий фінансовий результат: збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	7	125

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520	391	728
Разом	2550	391	728

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник
Головний бухгалтер

Онисін Л.І
Муравська

Додаток 3 – Звіт про рух грошових коштів за 2020 рік

КОДИ

	Дата	2021 01 01
<u>Підприємство: ПрАТ "Весело-кутський комбінат"</u>	за ЄДРПОУ	00955294

**Звіт про рух грошових коштів
(за прямим методом)
за 2020 рік**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Находження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	80387	13342
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010		
Інші надходження	3095	17420	59043
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(71234)	(64280)
Праці	3105	(5754)	(3388)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(1274)	(727)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(10648)	(960)
Інші витрачання	3190	(6827)	(4952)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	20701	-1922
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Находження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Находження від отриманих:			
відсотків	3215		
дивідендів	3220		
Находження від деривативів	3225		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255		
необоротних активів	3260		
Виплати за деривативами	3270		
Інші платежі	3290		
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-	-

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305	3945	
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345		
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355		
Інші платежі	3390		
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	3945	0
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	6015	-1922
Залишок коштів на початок року	3405	500	2422
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		
Залишок коштів на кінець року	3415	6515	500

Керівник
Головний бухгалтер

Онисін Л.І
Муравська М.П.

Додаток 4 – Звіт про власний капітал за 2020 рік

КОДИ

Дата(

2021 | 01 | 01

Підприємство: ПрАТ "Весело-кутський комбінат"

за ЄДРПОУ

00955294

Звіт про власний капітал за 2020 рік

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	7000	-	4262	-	-6464	-	-	4798
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	7000	-	4262	-	-6464	-	-	4798
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	7	-	-	7
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-

Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	7	-	-	7
Залишок на кінець року	4300	7000	-	4262	-	-6457	-	-	4805

Керівник

Онисін Л.І.

Головний бухгалтер

Муравська М.П.

Додаток 5 – Примітки до річної фінансової звітності за 2020 рік

Підприємство ПрАТ «Весело-кутський комбінат

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ За 2020 рік

Форма №5

Код за ДКУД

I. Нематеріальні активи

1801008

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права користування майном	020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на комерційні позначення	030	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на об'єкти промислової власності	040	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Авторське право та суміжні з ним права	050				-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права користування майном	060				-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші нематеріальні активи	070				-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	080				-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гудвіл	090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		у тому числі			
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісної (переоціненої) вартості	зносу	первісна (переоцінена) вартість	знос			первісної (переоціненої) вартості	зносу	первісна (переоцінена) вартість	знос	одержані за фінансовою орендою		передані в оперативну оренду	
															первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	120	21845	13918	-	-	-	-	-	446	-	-	-	21845	14364	-	-	-	-
Машини та обладнання	130	12841	10402	30	-	-	-	-	633	-	-	-	12871	11035	-	-	-	-
Транспортні засоби	140	8225	2944	-	-	-	938	-	1420	-	-	-	7287	4364	-	-	-	-
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	131	131	-	-	-	-	-	-	-	-	-	131	131	-	-	-	-
Тварини	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Багаторічні насадження	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	180	39	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	39	-	-	-	-
Бібліотечні фонди	190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Малоцінні необоротні матеріальні активи	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тимчасові (нетитульні) споруди	210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні ресурси	220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвентарна тара	230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Предмети прокату	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	260	43081	27434	30	-	-	938	-	2499	-	-	-	42173	29933	-	-	-	-

III. Капітальні інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
1	2	3	4
Капітальне будівництво	280	-	-
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	30	-
	300	-	-
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів			
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	-	-
Придбання (виращування) довгострокових біологічних активів	320	-	-
Інші	330	-	-
Разом	340	30	-

IV. Фінансові інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
			довгострокові	поточні
1	2	3	4	5
А. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:			-	-
асоційовані підприємства	350	-	-	-
дочірні підприємства	360	-	-	-
спільну діяльність	370	-	-	-
Б. Інші фінансові інвестиції в:			-	-
	380	-	-	-
частки і паї у статутному капіталі інших підприємств				
акції	390	-	-	-
облігації	400	-	-	-
інші	410	-	-	-
Разом (розд.А + розд.Б)	420	-	-	-

V. Доходи і витрати

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
1	2	3	4
А. Інші операційні доходи і витрати		-	-
Операційна оренда активів	440	-	-
Операційна курсова різниця	450	-	-
Реалізація інших оборотних активів	460	-	-
Штрафи, пені, неустойки	470	-	-
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	-	-
Інші операційні доходи і витрати	490	-	-
у тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів	491	X	-
непродуктивні витрати і втрати	492	X	-
		-	-
Б. Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиціями в:			
асоційовані підприємства	500	-	-
дочірні підприємства	510	-	-
спільну діяльність	520	-	-
В. Інші фінансові доходи і витрати		-	-
Дивіденди	530	-	X
Проценти	540	X	-
Фінансова оренда активів	550	-	-
Інші фінансові доходи і витрати	560	-	-
Г. Інші доходи і витрати		-	-
Реалізація фінансових інвестицій	570	-	-
Доходи від об'єднання підприємств	580	-	-
Результат оцінки корисності	590	-	-
Неопераційна курсова різниця	600	-	-
Безоплатно одержані активи	610	-	X
Списання необоротних активів	620	X	-
Інші доходи і витрати	630	-	-

VI. Грошові кошти

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
1	2	3
Готівка	640	-
Поточний рахунок у банку	650	10
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	-
Грошові кошти в дорозі	670	-
Еквіваленти грошових коштів	680	-
Разом	690	10

VII. Забезпечення і резерви

Види забезпечень і резервів	Код рядка	Залишок на початок року	Збільшення за звіт. рік		Використано у звітному році	Сторновано невикористану суму у звітному році	Сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення	Залишок на кінець року
			нараховано (створено)	додаткові відрахування				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення на виплату відпусток працівникам	710	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів	750	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат в зв'язку з особл.виробництва	760	-	-	-	-	-	-	-
	770	-	-	-	-	-	-	-
Резерв сумнівних боргів	775	-	-	-	-	-	-	-
Разом	780	-	-	-	-	-	-	-

VШ.Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	-	-	-
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	652	-	-
Паливо	820	98	-	-
Тара і тарні матеріали	830	9	-	-
Будівельні матеріали	840	-	-	-
Запасні частини	850	67	-	-
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	1754	-	-
Інші матеріали	865	-	-	-
Поточні біологічні активи	870	-	-	-
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880	-	-	-
Незавершене виробництво	890	-	-	-
Готова продукція	900	-	-	-
Товари	910	-	-	-
Разом	920	2580	-	-

IX. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т.ч. за строками непогашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	5493	5493	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	950		-	-	-

X. Нестачі і втрати від псування цінностей

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Виявлено (списано) за рік нестач і втрат	960	-
Визнано заборгованістю винних осіб у звітному році	970	-
Сума нестач і втрат, остаточне рішення щодо винуватців, за якими на кінець року не прийнято (позабалансовий рахунок 072)	980	-

XI. Будівельні контракти-

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Дохід за будівельними контрактами за звітний рік	1110	-
Заборгованість на кінець звітного року: валова замовників	1120	-
валова замовникам	1130	-
з авансів отриманих	1140	-
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	-
Вартість виконаних субпідрядниками робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	-

ХІІ. Податок на прибуток

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Поточний податок на прибуток	1210	126
Відстрочені податкові активи: на початок звітного року	1220	-
на кінець звітного року	1225	-
Відстрочені податкові зобов'язання: на початок звітного року	1230	-
на кінець звітного року	1235	-
Включено до Звіту про фінансові результати - усього	1240	-
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1241	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	126
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	126
Відображено у складі власного капіталу - усього	1250	-
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1251	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	-

ХІІІ. Використання амортизаційних відрахувань

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Нараховано за звітний рік	1300	2499
Використано за рік - усього	1310	2499
в тому числі на: будівництво об'єктів	1311	-
придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	2499
з них машини та обладнання	1313	-
придбання (створення) нематеріальних активів	1314	-
погашення отриманих на капітальні інвестиції позик	1315	-
	1316	-
	1317	-

XIV. Біологічні активи

Групи біологічних активів	Код рядка	Обліковуються за первісною вартістю Обліковуються за справедливою вартістю														
		залишок на початок року		надійшло за рік	вибуло за рік		нараховано амортизації за рік	втрати від зменшення корисності	вигоди від відновлення корисності	залишок на кінець року		залишок на початок року	надійшло за рік	зміни вартості за рік	вибуло за рік	залишок на кінець року
		первісна вартість	накопичена амортизація		первісна вартість	накопичена амортизація				первісна вартість	накопичена амортизація					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Довгострокові біологічні активи - усього в тому числі:	1410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
робоча худоба	1411	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
продуктивна худоба	1412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
багаторічні насадження	1413	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1414	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші довгострокові біологічні активи	1415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Поточні біологічні активи - усього в тому числі:	1420	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
тварини на вирощуванні та відгодівлі	1421	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
біологічні активи в стані біологічних перетворень (крім тварин на вирощуванні та відгодівлі)	1422	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
	1423	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
інші поточні біологічні активи	1424	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
Разом	1430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

XV. Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів

Найменування показника	Код рядка	Вартість первісного визнання	Витрати, пов'язані з біологічними перетвореннями	Результат від первісного визнання		Уцінка	Виручка від реалізації	Собівартість реалізації	Фінансовий результат (прибуток +, збиток -) від	
				дохід	витрати				реалізації	первісного визнання та реалізації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Продукція та додаткові біологічні активи рослинництва - усього	1500	-	-	-	(-)	-	-		-	-
у тому числі: зернові і зернобобові	1510	-	(-)	-	(-)	-	-		(-)	-
з них: пшениця	1511	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
соя	1512	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
соняшник	1513	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
ріпак	1514	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
цукрові буряки (фабричні)	1515	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
картопля	1516	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
плоди (зерняткові, кісточкові)	1517	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
інша продукція рослинництва	1518	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
додаткові біологічні активи рослинництва	1519	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
Продукція та додаткові біологічні активи тваринництва - усього	1520	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
у тому числі: приріст живої маси - усього	1530	-	(-)	-	(-)	-	-		(-)	-
з нього: великої рогатої худоби	1531	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
свиней	1532	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
молоко	1533	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
вовна	1534	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
яйця	1535	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
інша продукція тваринництва	1536	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
додаткові біологічні активи тваринництва	1537	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
продукція рибництва	1538	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
	1539	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
Сільськогосподарська продукція та додаткові біологічні активи - разом	1540	-	(-)	-	(-)	-	-		(-)	-

Керівник

Онисін Л.І.

Головний бухгалтер

Муравська М.П.

Додаток 6 - Звіт про фінансовий стан (баланс) за 2021 рік

Фінансова звітність малого підприємства

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство ПРАТ "ВЕСЕЛО-КУТСЬКИЙ КОМБІНАТ" за ЄДРПОУ

Територія Одеська область за КАТОТТГ

Організаційно-правова форма господарювання: Приватне акціонерне товариство за КОПФГ

Вид економічної діяльності Післяурожайна діяльність за КВЕД

Середня кількість працівників¹ 34

Адреса, телефон 67121, Одеська обл., Великомихайлівський р-н, с. Новоборисівка, вул. Леніна, буд. 2; 0485921055

КОДИ	
2022	1
00955294	
UA51140110010098830	
230	
01.63	

1. Баланс на 31 Грудня 2020 р.

Форма № 1 м
Код за ДКУД
1801006

Актив	Код рядка	На початок періоду	На кінець періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1356	1356
Основні засоби	1010	12240	10925
первісна вартість	1011	42173	42924
знос	1012	29933	31999
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		3238
Інші необоротні активи	1090	1	
Усього за розділом I	1095	13597	15519
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2580	528
Виробничі запаси	1101		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5493	360
з бюджетом	1135	2674	1318
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22	4265
Поточні фінансові інвестиції	1160		4858
Гроші та їх еквіваленти	1165	10	
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	10779	11329

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	24376	26848
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7000	7000
Додатковий капітал	1410	4262	4262
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-6457	-6343
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	4805	11619
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення, цільове фінансування і забезпечення			
	1500	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	3352	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	8900	7263
розрахунками з бюджетом	1620	9	71
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	22	58
розрахунками з оплати праці	1630	124	275
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7164	7562
Усього за розділом III	1695	19571	15229
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	24376	26848

Керівник

Онисін Л.І

Головний бухгалтер

Муравська М.П

Додаток 7 – про фінансові результати за 2021 рік

2. Звіт про фінансові результати

На 31.12.2021р.

Форма № 2м

Код за ДКУД 180100

7

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	29942	4510
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	9436
Разом доходи	2280	29942	13946
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	27340	4510
Інші операційні витрати	2180	781	6261
Інші витрати	2270	1683	3167
Разом витрати	2285	29804	13938
Фінансовий результат до оподаткування	2290	138	8
Податок на прибуток	2300	25	1
Чистий прибуток (збиток)	2350	113	7

Керівник
Головний бухгалтер

Онисін Л.І
Муравська М.П.